

วารสาร การเงินการคลัง

พื้นที่ความคิด เศรษฐกิจการคลัง ของคนทันสมัย

Contents

ปีที่ 35 ฉบับที่ 113 ไตรมาสที่ 2 ปี 2566

บทความที่น่าสนใจ

- 11 การออมผ่านการใช้จ่าย (Saving Through Spending: STS) เพื่อการเกษียณ : จากแนวคิดสู่แนวปฏิบัติ

โดย ดร.บุญทริก โขจิตานุฤทธิ์

นายภาวิณ พาราพันธกุล

นางสาวสุธีรา ศรีทอง

นายณัฐ คงรัตนชาติ

- 26 เปิดประวัติการแก้กฎหมายการถือหุ้นของบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยของบริษัทประกันวินาศภัยไทย

โดย นางสาวเมวลี เทียมเทศ

- 73 การขับเคลื่อนโครงการเมืองต้นแบบในพื้นที่ อ.เบตง จ.ยะลา

โดย ดร.นรพัชร อัครวัลลภ

นางสาวนภัสวรรณ บุญช่วย

- 37 การค้าขายแดนในมุมมองเศรษฐกิจวิถีใหม่

โดย ดร.เกริกฤทธิ์ ฉายศิริกุล

- 81 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่

โดย ดร.นรพัชร อัครวัลลภ

นางสาวนภัสวรรณ บุญช่วย

- 45 การปลดล็อกกัญชา กัญชงในประเทศไทย

โดย นายศราวุธ พรหมพันท้าว

- 89 สภาเผยแผ่พาณิชย์ : ประวัติศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดินและเศรษฐกิจในสมัยรัชกาลที่ 6

โดย นายชัยวัฒน์ ปะสุนะ

- 54 การพัฒนาเมืองระยอง ด้วยเทคโนโลยี Metaverse เพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและ การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนกับบริษัทระยองพัฒนาเมือง จำกัด

โดย นายชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์

นายกานต์ แจ่มชัดใจ

นางสาวนภัสวรรณ บุญช่วย

- 62 การส่งเสริมการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในระดับตำบลด้วยแนวคิด “Smart Tambon Model”

โดย นายชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์

นายธณัฐ พวงนวม

นายกานต์ แจ่มชัดใจ

EDITOR

ดร.นพพัทธ์ อัครวัลลภ
บรรณาธิการ

fpojournaleditor@gmail.com

สวัสดีครับ กลับมาพบกันอีกครั้งกับ วารสารการเงินการคลัง โดยฉบับนี้เป็นฉบับที่ 113 ไตรมาสที่ 2 ปี 2566 ในปีที่ 35 แล้วนะครับ

นับตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน วารสารการเงินการคลัง ได้พัฒนารายการสัมภาษณ์ใหม่ ๆ ผ่านรายการ Local Reach เอื้อมลึก ถึงภูมิภาค ที่ทางวารสารของเราร่วมมือกับกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค และคณะทำงานบริหารจัดการองค์ความรู้และนวัตกรรมองค์กร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี นอกจากนี้ เรายังจะมีการพัฒนางานใหม่ ๆ เพื่อนำมาเผยแพร่ผ่านช่องทางการสื่อสารของเรา โปรดติดตามนะครับ

สำหรับ วารสารการเงินการคลังฉบับล่าสุดนี้ ยังคงมีบทความที่น่าสนใจ ครบรสทั้งเรื่องใกล้ตัวที่ควรวางแผนเผื่ออนาคต อาทิ เรื่อง การออมผ่านการใช้จ่ายเพื่อการเกษียณ เรื่องรอบตัวที่น่าจับตา อาทิ การแก้กฎหมายการถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยของบริษัทประกันวินาศภัยไทย และที่ขาดไม่ได้คือความหลากหลายของการพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็น การค้าชายแดนในมุมมองเศรษฐกิจวิถีใหม่ การปลดล็อกกัญชา การพัฒนาเมืองระยองด้วยเทคโนโลยี Metaverse การส่งเสริมการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในระดับตำบลด้วยแนวคิด “Smart Tambon Model” การขับเคลื่อนโครงการเมืองต้นแบบในพื้นที่ อ.เบตง จ. ยะลา การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ ยังมีงานเขียนเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดินและเศรษฐกิจในสมัยรัชกาลที่ 6 ให้ได้ย้อนอดีตกันอีกด้วย

สุดท้ายนี้ ผมขอขอบคุณ นักเขียน ผู้อ่าน ทีมงาน และผู้สนับสนุนทุกท่านที่ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของวารสารฉบับนี้เป็นอย่างสูงครับ เรายังคงเปิดโอกาสให้กับทุกท่านได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอบทความผ่าน Email: fpojournaleditor@gmail.com นอกจากนี้ หากท่านไว้วางใจให้วารสารการเงินการคลังเป็นส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์องค์กรหรือผลิตภัณฑ์ของท่าน โปรดติดต่อเข้ามาทาง โทรศัพท์ 092 258 6782 หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ fiscaljournal@gmail.com ได้เลยครับ แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าครับ

30 เมษายน 2566

คณะที่ปรึกษา

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
 ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการคลัง
 ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการเงิน
 ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
 รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
 ผู้อำนวยการกองนโยบายการคลัง
 ผู้อำนวยการกองนโยบายภาษี
 ผู้อำนวยการกองนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน
 ผู้อำนวยการกองนโยบายการออมและการลงทุน
 ผู้อำนวยการกองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน
 ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
 ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค
 ผู้อำนวยการกองนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน
 เลขาธิการกรม
 ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
 ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
 ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

บรรณาธิการ

ดร.นรพัทธ์ อัครวัลลภ

รองบรรณาธิการ

นายมยุร บุญยรัตน์
 นางสาวพร มานะสันต์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวอรณิชา สว่างฟ้า
 นายอริก เล้าสกุล
 นายกวิน เอี่ยมตระกูล
 นายสันหลัฒน์ เศรษฐศักดิ์ดาศิริ
 นายชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์
 นางสาวกฤษมา จารุมณี
 นางสาวพิมพ์ลชญา สุขโข
 นายรุ่งโรจน์ เจริญมา

เลขานุการ

นางสาวคงขวัญ คีลา

ผู้ช่วยเลขานุการ

นางสาวอัมพิกา สุตซาง

เจ้าหน้าที่การเงิน

นางสาวรัตนา ผิวงาม
 นางสาวพรสุรีย์ เชื้อรัฐพงศ์

ติดต่อ: วารสารการเงินการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์: 02 273 9020 ต่อ 3254 (คุณนรพัทธ์), 3169 (คุณรัตนา), 3512 (คุณคงขวัญ)

โทรสาร: 02 273 9139 E-mail: fpojournaleditor@gmail.com

รับดอกเบี้ยเต็มๆ...ไม่เสียภาษี เงินฝากปลอดภาษี Krungthai ZERO TAX MAX

อัตรา
ดอกเบี้ย
เริ่มต้น

ต่อปี*
2.30%

จำนวนเงินเปิดบัญชี	ระยะเวลาฝากเงิน
1,000 - 25,000 บาท	24 เดือน
1,000 - 16,500 บาท	36 เดือน
1,000 - 12,500 บาท	48 เดือน
(อัตราดอกเบี้ยสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประกาศของธนาคารแต่ละขณะ)	

เปิดรับฝาก
ตั้งแต่วันนี้หรือจนกว่า
จะมีประกาศเปลี่ยนแปลง

*เงื่อนไขการรับฝาก - เปิดรับฝากเฉพาะลูกค้าบุคคลธรรมดา สัญชาติไทย โดยลูกค้า 1 ราย สามารถเปิดได้ 1 บัญชีเท่านั้น - ฝากติดต่อกันทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง ตามจำนวนเงินที่ตกลงไว้กับธนาคาร (เท่ากับจำนวนเงินที่ฝากครั้งแรกกับธนาคาร) - เปิดบัญชีขั้นต่ำ 1,000 - 25,000 บาท และสามารถถอนได้ในกรณีปิดบัญชีเท่านั้น - เมื่อครบกำหนดฝาก ธนาคารจะโอนเงินต้นและดอกเบี้ยไปยังบัญชีคู่โอน (ออมทรัพย์/กระแสรายวัน) ที่ลูกค้าแจ้งไว้กับทางธนาคาร กรณีขอใช้บริการเปิดบัญชีฯ ขึ้นใหม่โดยอัตโนมัติ (Auto Renew) เงินฝากและดอกเบี้ยที่ครบกำหนดจะโอนเข้าบัญชีคู่โอน โดยบัญชีที่เปิดขึ้นใหม่จะทำการฝากต่อเนื่องกับบัญชีเงินฝากเลขที่เดิม ตามจำนวนเงินฝากต่อเดือน และระยะเวลาการฝากเดิม (จะต้องสมัครใช้บริการโอนเงินอัตโนมัติระหว่างบัญชี Standing Payment Order (SPO) กับธนาคาร) - กรณีถอนก่อน 3 เดือน ไม่จ่ายดอกเบี้ย - กรณีถอนหลัง 3 เดือน แต่ไม่ครบกำหนดฝาก หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการฝากเงิน ธนาคารจะจ่ายดอกเบี้ยให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ ตามประกาศของธนาคาร และหักภาษีดอกเบี้ย ณ ที่จ่าย - เงื่อนไขอื่น ๆ เป็นไปตามที่ธนาคารกำหนด หรือจนกว่าจะมีประกาศเปลี่ยนแปลง - สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ธนาคารกรุงไทย ทุกสาขา

กล้า

นำ > ฝัน > เปลี่ยน
เพื่อการพัฒนาประเทศ

EXIM Contact Center 0 2169 9999

กล้า พัฒนาเพื่อคนไทย

Purra

LIFE IS NATURAL WONDERS

เพอร์รา น้ำแร่ธรรมชาติ 100%

โครงการค้ำประกันสินเชื่อ
PGS ระยะที่ 10

บสย
SMEs
เข้มแข็ง

วงเงินโครงการ
50,000 ลบ.

Micro

Start Up

ร้านค้ารายย่อย/อาชีพอิสระ
ที่เพิ่งเริ่มกิจการ หรือ ไม่เคยมี
สินเชื่อธุรกิจกับสถาบันการเงิน

วงเงินโครงการ (ระยะแรก)
1,000 ล้านบาท

วงเงินค้ำประกันต่อราย
10,000 - 100,000 บาท

ค่าธรรมเนียม
ต่อปี **ฟรี 2 ปี** ปีต่อไปจ่าย
คนละครึ่ง **3%**

Small Biz

พ่อค้า แม่ค้า ร้านค้ารายย่อย
และ อาชีพอิสระ ที่ต้องการ
ต่อยอด ขยายกิจการ

วงเงินโครงการ (ระยะแรก)
3,000 ล้านบาท

วงเงินค้ำประกันต่อราย
10,000 - 200,000 บาท

ค่าธรรมเนียม
ต่อปี **ฟรี 2 ปี** ปีต่อไปจ่าย
คนละครึ่ง **1.75%**

ค้ำประกัน
สูงสุด

10 ปี

สิ้นสุดรับค้ำขอ
27 ก.พ. 68

สอบถามเพิ่มเติมที่

บสย. Call Center
0-2890-9999

LINE TCG First

SMEs

Smart One

บุคคลธรรมดา ที่ประกอบธุรกิจ
จำหน่าย/ผลิตสินค้า และ
ธุรกิจบริการ

วงเงินโครงการ (ระยะแรก)
10,000 ล้านบาท

วงเงินค้ำประกันต่อราย
200,000 - 40 ล้านบาท

ค่าธรรมเนียม
ต่อปี **ฟรี 2 ปี** ปีต่อไปจ่าย
คนละครึ่ง **1.75%**

Smart Biz

บริษัท ห้างหุ้นส่วนฯ ที่ต้องการ
เงินลงทุน และเงินหมุนเวียน

วงเงินโครงการ (ระยะแรก)
15,000 ล้านบาท

วงเงินค้ำประกันต่อราย
200,000 - 40 ล้านบาท

ค่าธรรมเนียม
ต่อปี **ฟรี 3 ปี** ปีต่อไปจ่าย
คนละครึ่ง **1.25%**

Smart Green

ธุรกิจเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
(BCG หรือ ESG)

วงเงินโครงการ
500 ล้านบาท

วงเงินค้ำประกันต่อราย
1 - 40 ล้านบาท

ค่าธรรมเนียม
ต่อปี **ฟรี 4 ปี** ปีต่อไปจ่าย
คนละครึ่ง **1.5%**

Smart Plus

ธุรกิจที่ต้องการ เสริม
เพิ่มเติม หลักประกัน

วงเงินโครงการ
500 ล้านบาท

วงเงินค้ำประกันต่อราย
1 - 10 ล้านบาท

ค่าธรรมเนียม
ต่อปี **ฟรี 2 ปี** ปีต่อไปจ่าย
คนละครึ่ง **1%**

เงื่อนไขเป็นไปตามที่ บสย. กำหนด

www.tcg.or.th

tcg.or.th

ห้องข่าว บสย.

tcg_newsroom

@tcgfirst

พลิกฟื้นสินทรัพย์ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย

Transforming assets, driving the Thai economy

เสริมสร้างรากฐานทางการเงินที่มั่นคง เพื่อเศรษฐกิจเติบโตอย่างยั่งยืน

 BAM THAILAND

บริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) | 99 ถนนสุรินทร์ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500

 02-6300-700
www.bam.co.th

เกษียณอย่างมีสุข สูงอายุอย่างมีค่า

ไม่มีเงินเก็บ...มันเจ็บปวด
เมื่อยามเกษียณจะทำยังไง?

ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ

(70% ของค่าใช้จ่ายปัจจุบัน)

$\times 12$ เดือน $\times$ จำนวนปีหลังเกษียณ
= จำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ

ตัวอย่าง

ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ 15,000 บาท $\times 12$ เดือน

$\times$ จำนวนปีหลังเกษียณ 25 ปี

= จำนวนเงินที่ต้องมี ณ วันเกษียณ 4,500,000 บาท
(ยังไม่รวมค่าเงินเฟ้อในอนาคต)

กรรมวิธีแบบบำนาญ
บำนาญสร้างได้ด้วยตัวเอง

วินัยในการสะสมเงินออม
ในกรรมวิธีบำนาญ

ช่วงรับบำนาญ

บริษัทจะจ่ายเงินได้ประจำให้ผู้เอาประกันภัย
ตามกรอบระยะเวลาที่ระบุไว้ในกรรมวิธี

เบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญนำไปลดหย่อนภาษีได้ตามประกาศกรมสรรพากร

ประกันชีวิต...ประกันอนาคต

การออมผ่านการใช้จ่าย

(Saving Through Spending: STS)

เพื่อการเกษียณ : จากแนวคิดสู่แนวปฏิบัติ

บทความโดย

ดร. บุณทรีก์ โฆษิตานุกฤตธี

นายภาวิณ พาราพันธกุล

นางสาวสุธีรา ศรีทอง

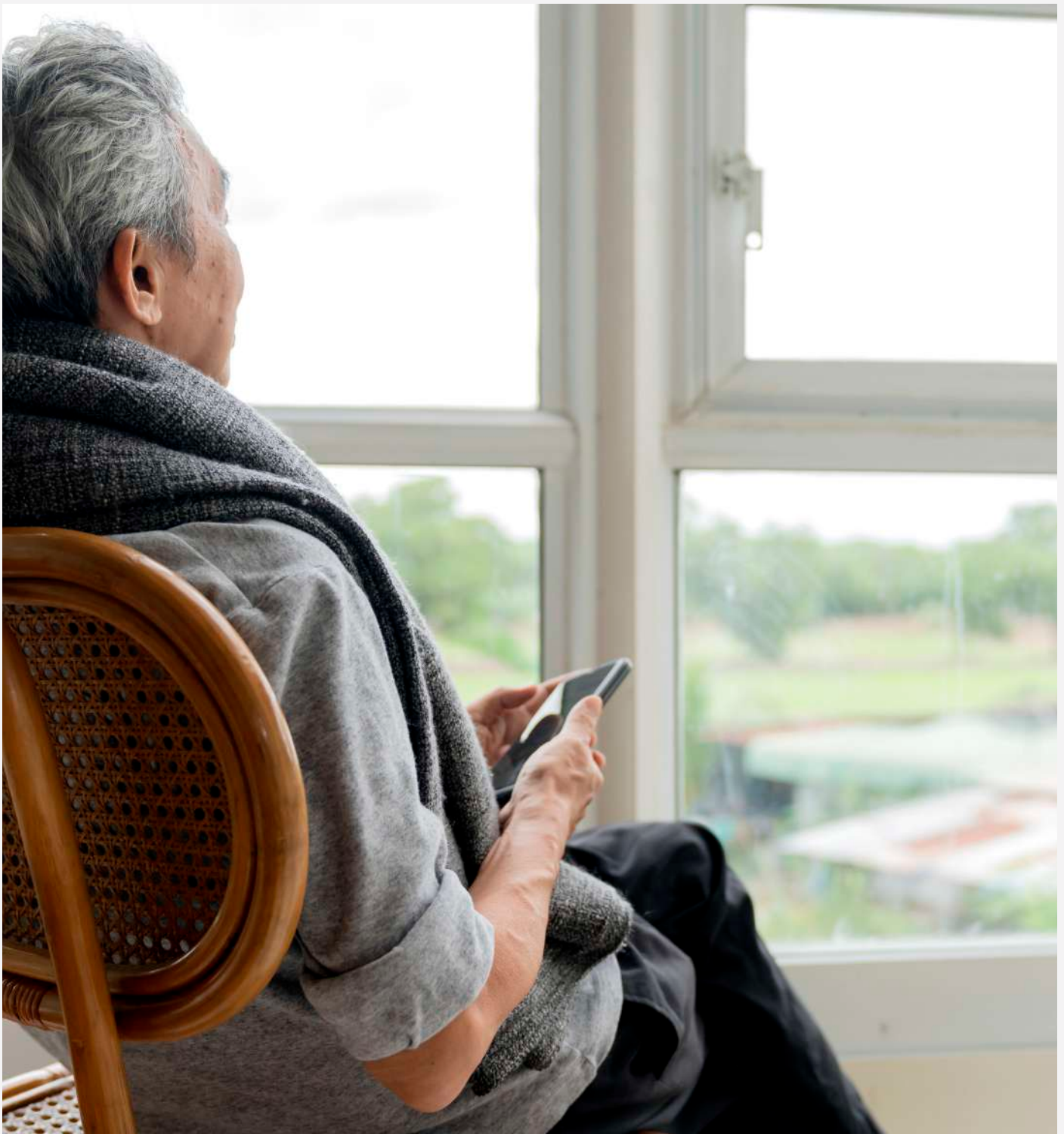
นายณัฐ คงรัตนชาติ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

บทความนี้เป็นความเห็นเชิงวิชาการ ไม่อาจสะท้อนความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สังคมผู้สูงอายุนำมาซึ่งความท้าทายด้านการสร้างหลักประกันรายได้หลังเกษียณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานนอกระบบที่ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่แน่นอน ไม่มีการออมเพื่อการเกษียณอย่างสม่ำเสมอ เป็นผลให้มีเงินออมไม่เพียงพอเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ โดยในช่วงที่ผ่านมาได้มีการเสนอให้นำแนวคิดการออมผ่านการใช้จ่าย (Saving Through Spending: STS) มาใช้ในการส่งเสริมการออมเพื่อการเกษียณทั้งจากนักวิชาการ

และหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากเห็นว่าจะเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ประชาชนสามารถมีการออมเพื่อการเกษียณอย่างสม่ำเสมอได้ ซึ่งบทความนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการนำแนวคิด STS ไปสู่แนวปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

แนวคิดการออมผ่านการใช้จ่าย (Saving Through Spending: STS) STS

เป็นแนวคิดของการออมบนฐานรายจ่าย โดยจะมีการเก็บออมเมื่อมีการใช้จ่ายซึ่งแตกต่างจากหลักการออมโดยทั่วไปที่มักอยู่บนฐานรายได้ที่เมื่อบุคคลมีรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วเงินที่เหลือใช้จะเป็นเงินออม นอกจากนี้ ยังอาจมองได้ว่า STS เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการออมเงินของผู้บริโภค โดย STS จะช่วยเพิ่มเงินออมทุกครั้งที่มีการใช้จ่าย

คณะนักศึกษาลัทธิบริหารระดับสูง สถาบันวิทยาการตลาดทุน รุ่นที่ 26 ได้เสนอผลงานวิชาการ เรื่อง นวัตกรรมออมเพื่อวัยเกษียณ Saving Through Spending: STS ออมง่าย ๆ ผ่านการใช้จ่าย ซึ่งเป็นการเสนอแนวคิดที่จะสร้างเงินออมจากการเก็บเงินบางส่วนจากการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค(Consumption-based Approach) ที่จะทำให้ประชากรทุกคนเข้าสู่ระบบการออมโดยไม่จำเป็นต้องมีรายได้เป็นเงื่อนไขในการออม และมีความเห็นว่าการพัฒนาระบบ STS จำเป็นต้องพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องทั้งความเป็นไปได้ของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ความพร้อมและความเข้าใจของประชาชน ตลอดจนโอกาสและข้อจำกัด เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการนำเสนอการดำเนินนโยบายต่อไป

ตัวอย่างการนำแนวคิด STS มาใช้

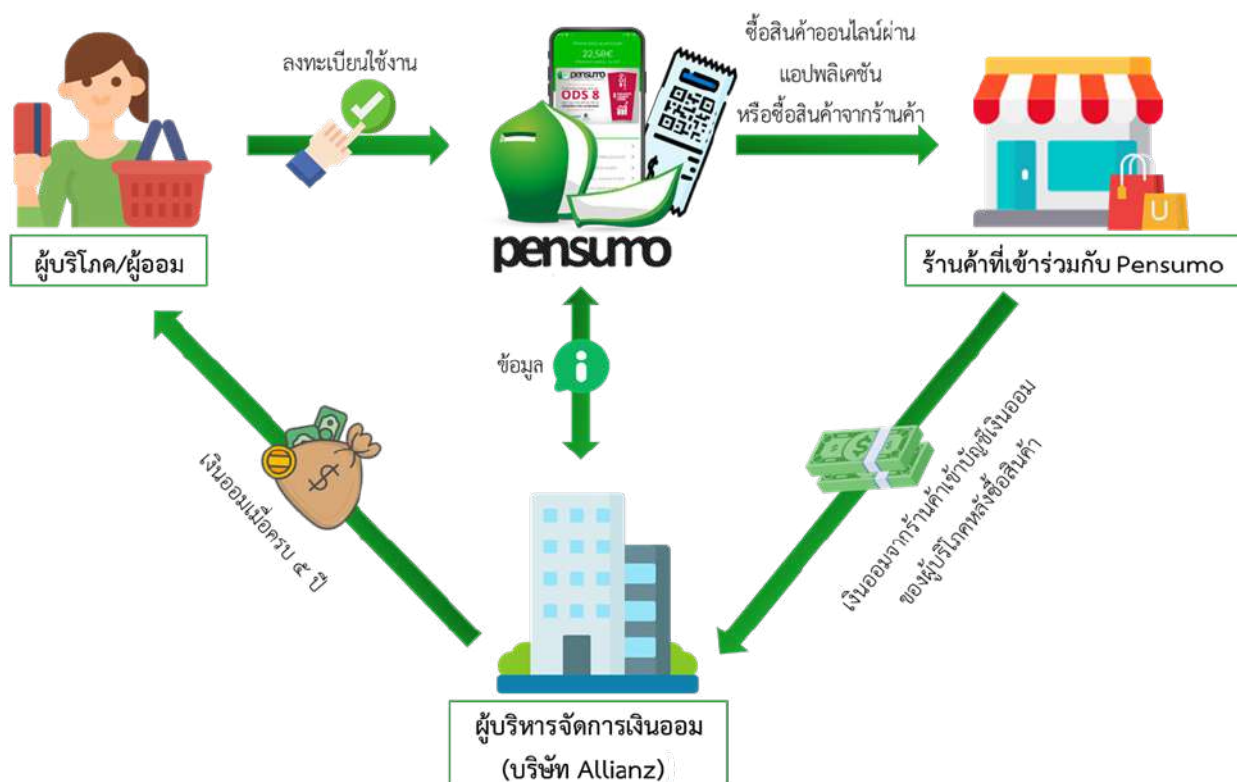
ในอดีตการนำแนวคิด STS มาดำเนินการเป็นไปได้ยาก เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างการออมกับการบริโภคแบบเวลาจริง (Real-time) โดยที่ปัจจุบันเทคโนโลยีในการให้บริการทางการเงินมีความก้าวหน้า ทำให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินระหว่างผู้ให้บริการทางการเงิน ร้านค้าขายปลีก และผู้บริโภคแบบ Real-time การผลักดัน STS ไปสู่การปฏิบัติจึงสามารถทำได้จริง ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ STS ในต่างประเทศ ได้แก่ แอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือชื่อ Pensumo ในประเทศสเปน แอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือชื่อ Millas para el retiro หรือ Miles for Retirement ในประเทศเม็กซิโก และประเทศไทยมีแอปพลิเคชัน Kept by Krungsri ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ที่มีลักษณะของ STS โดยการประยุกต์ใช้สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ STS ในต่างประเทศ

• Pensumo

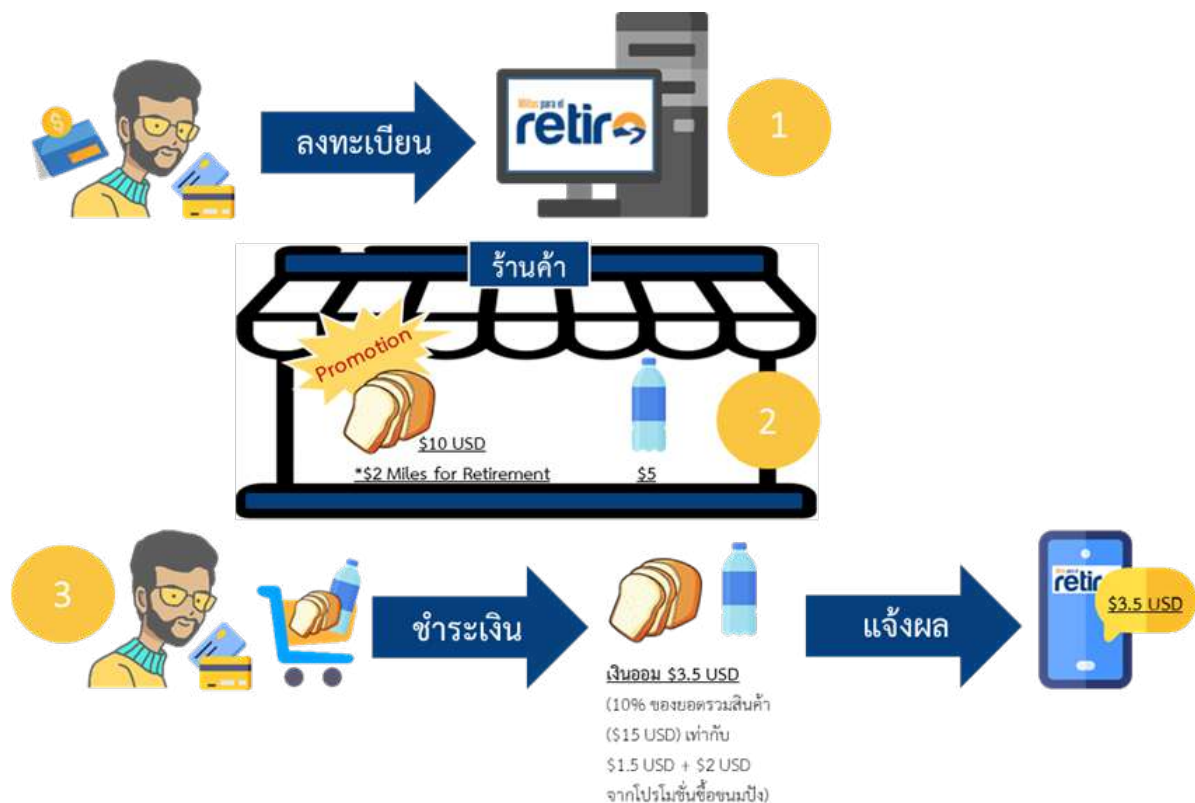
ในการออมกับ Pensumo ผู้ออมจะได้รับเงินออมเป็นร้อยละของยอดซื้อจากผู้ขาย แอปพลิเคชัน Pensumo ทำหน้าที่เสมือนเป็นโปรแกรมสะสมแต้มของสมาชิก (Loyalty Program) เชื่อมโยงผู้ออมกับร้านค้าพันธมิตร หลังจากผู้ออมลงทะเบียนทางเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันแล้ว เมื่อซื้อสินค้าจากร้านค้าที่ร่วมรายการจะต้องใช้แอปพลิเคชันถ่ายรูปใบเสร็จหรือสแกน QR Code เพื่อส่งข้อมูลการซื้อสินค้าเข้าสู่ระบบ และในกรณีที่ซื้อสินค้าออนไลน์จะต้องซื้อผ่านเว็บไซต์ ComprasPensumo.com หรือผ่านแอปพลิเคชัน โดยหลังจากซื้อสินค้าจะต้องส่งอีเมลยืนยันไปยังอีเมลที่กำหนดด้วย ทั้งนี้ เมื่อได้ดำเนินการส่งข้อมูลเข้าระบบตามวิธีการที่กำหนดดังกล่าวแล้ว Pensumo จะส่งเงินออมสมทบจากผู้ขายเข้าบัญชีเงินออมของผู้ออม ซึ่งผู้ออมสามารถตรวจสอบยอดเงินออมในแอปพลิเคชันในการบริหารเงินออม Pensumo ร่วมกับบริษัทประกัน Allianz ที่บริหารจัดการเงินออมและรับประกันเงินออมในลักษณะส่วนเสริมของระบบบำนาญบำนาญภาคบังคับ อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้ออมกับ Pensumo สามารถถอนเงินได้เมื่อออมครบห้าปีโดยไม่มีค่าปรับและเมื่อครบหนึ่งปีโดยมีค่าปรับ ดังนั้น เงินออมกับ Pensumo จึงอาจไม่ได้เป็นเงินออมเพื่อการเกษียณอย่างแท้จริง รูปแบบการทำงานของ Pensumo ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 : การทำงานของ Pensumo
ที่มา : ผู้เขียนปรับจาก <https://www.pensumo.com>

• Miles for Retirement

ผู้ใช้แอปพลิเคชัน Miles for Retirement สามารถลงทะเบียนโดยใช้บัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต ซึ่งเมื่อลงทะเบียนจะต้องกรอกเลขประจำตัวประชาชนเพื่อใช้เชื่อมโยงแอปพลิเคชันกับบัญชีการออมที่เลือกไว้ โดยเงินออมจะมี 2 ส่วน ได้แก่ (1) เงินออมที่ระบบจะตัดจากบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิตของผู้ออมเป็นรายสัปดาห์หรือทุกครั้งที่มียอดการใช้จ่ายเงินตามอัตราการออมที่ผู้ออมกำหนด ซึ่งจะทำให้ผู้ออมมีการออมอย่างสม่ำเสมอ และ (2) เงินออมสมทบจากร้านค้าที่จะได้รับเมื่อซื้อสินค้าที่กำหนดตามกิจกรรมส่งเสริมการออม ระบบจะส่งเงินออมทั้งสองส่วนดังกล่าวไปยังบัญชีที่ผู้ออมเลือกไว้โดยอัตโนมัติ ซึ่งผู้ออมสามารถตรวจเช็คยอดเงินออมผ่านแอปพลิเคชันรูปแบบการทำงานของ Miles for Retirement ตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 : การทำงานของ Miles for Retirement

ที่มา : ผู้เขียนปรับจาก Hernández, Abraham, et al. "Saving With Gusto." Journal of Applied Business & Economics 22.13 (2020).

- 1 ขั้นตอนการสมัครโดยลงทะเบียนด้วยบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิตบนแพลตฟอร์มเพื่อผูกบัญชีการออมรายบุคคล เช่น บัญชีบำนาญแห่งชาติ (AFORE Account) ประกันเพื่อการเกษียณ เป็นต้น และกำหนดอัตราการออมที่ต้องการ (เช่น ร้อยละ 10 ของยอดใช้จ่าย เป็นต้น) ซึ่งเมื่อใช้จ่ายและชำระด้วยบัตรเดบิตหรือบัตรเครดิตจะส่งเงินส่วนหนึ่งของยอดใช้จ่าย (ตามอัตราการออมที่กำหนด) ไปยังบัญชีการออมที่ได้ลงทะเบียนไว้
- 2 ร้านค้าที่เข้าร่วมกับ Miles for Retirement มีข้อเสนอส่วนลดและโปรโมชั่น เช่น ซื้อขนมปัง 10 ดอลลาร์สหรัฐฯ จะได้รับ 2 ดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นต้น
- 3 เมื่อมีการซื้อสินค้าที่มีโปรโมชั่นตาม 2 มียอดใช้จ่ายค่าขนมปังและน้ำรวมเป็น 15 ดอลลาร์สหรัฐฯ หลังจากชำระค่าขนมปังและน้ำรวม 16.5 ดอลลาร์สหรัฐฯ ด้วยบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต จะมีเงินโอนเข้าบัญชีการออมที่ได้ลงทะเบียนตาม 1 จำนวน 3.5 ดอลลาร์สหรัฐฯ (เงินส่วนแรก 1.5 ดอลลาร์สหรัฐฯ จากอัตราการออมร้อยละ 10 ของยอดชำระที่ได้กำหนดไว้ และเงินส่วนที่สอง 2 ดอลลาร์สหรัฐฯ จากการซื้อขนมปัง) ซึ่งมีการแจ้งเตือนเงินออมที่ได้รับเพิ่มและยอดรวมในแอปพลิเคชัน

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ STS ในประเทศ

• Kept by Krungsri

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ให้บริการ Kept by Krungsri ในรูปแบบของแอปพลิเคชันบริหารเงินเพื่อตอบโจทย์ผู้ที่ต้องการออมเงิน ซึ่ง Kept by Krungsri แบ่งเป็นบัญชีย่อย 4 บัญชี ได้แก่ บัญชี Kept บัญชี Grow บัญชี Fun และบัญชี Together โดยบัญชี Fun จะเป็นบัญชีที่มีลักษณะของการประยุกต์ใช้ STS ผ่าน 2 ฟีเจอร์ ได้แก่ (1) ฟีเจอร์ “แอบเก็บ” ที่ระบบจะเก็บเงินให้ตามจำนวนเงิน ร้อยละ หรือเก็บแบบพิเศษตามที่กำหนด ซึ่งเป็นการเก็บเงินตามที่เจ้าของบัญชีได้กำหนดไว้ในทุกครั้งที่มีการจ่ายเงินออกจากบัญชี Kept เช่น ตั้งค่าให้แอบเก็บร้อยละ 10 เมื่อโอนเงินออกจากบัญชี Kept หรือสแกนจ่ายผ่าน QR Code เป็นเงิน 100 บาท ระบบจะโอนจ่ายเงิน 100 บาท และเก็บเงิน 10 บาทจากบัญชี Kept ไปไว้ในบัญชี Fun เป็นต้น และ (2) ฟีเจอร์ “สั่งเก็บ” ที่ให้เลือกว่าจะให้ระบบเก็บเงินเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน ซึ่งระบบจะนำเงินมาเก็บไว้ในบัญชี Fun โดยอัตโนมัติทุกครั้งที่มีการโอนเงินออกจากบัญชี Kept เช่น เมื่อสั่งให้ระบบเก็บสัปดาห์ละ 100 บาท เมื่อโอนเงินออกจากบัญชี Kept ระบบจะเก็บเงินสัปดาห์ละ 100 บาทมาไว้ในบัญชี Fun เป็นต้น ทั้งนี้ บัญชี Fun จะได้รับดอกเบี้ยที่สูงกว่าปกติ (ร้อยละ 1 ต่อปีในเดือนถัดไป) เมื่อปฏิบัติตามข้อกำหนด กล่าวคือ เมื่อใช้ฟีเจอร์แอบเก็บครบ 10 ครั้งในเดือนนั้น ๆ ทั้งนี้ รูปแบบการออมเงินกับ Kept by Krungsri ตามภาพที่ 3

ภาพที่ 3 : รูปแบบการออมเงินกับ Kept by Krungsri

ที่มา : ข้อมูลจากเว็บไซต์ <https://www.keptbykrungsri.com> เรียบเรียงโดยผู้เขียน

จากตัวอย่างแอปพลิเคชันดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าแม้ว่าในทางปฏิบัติจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน โดย Pensumo และ Miles for Retirement เป็นแอปพลิเคชันที่พัฒนาในรูปแบบ Fintech Startups ที่ผู้บริโภคจะได้รับแรงจูงใจเป็นเงินออมจากร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการเมื่อมีการซื้อสินค้าบนแอปพลิเคชัน ส่วนแอปพลิเคชัน Kept by Krungsri ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) เป็นแอปพลิเคชันบริหารเงินสำหรับผู้ที่ต้องการออมเงิน โดยเงินออมมาจากเงินของผู้ซื้อสินค้า และมีแรงจูงใจจากดอกเบี้ยเงินฝากที่สูงกว่าเงินออมทั่วไป แต่ทั้ง 3 แอปพลิเคชันต่างเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิด STS ภาครัฐที่ใจ ซึ่งมีส่วนที่เหมือนและแตกต่างกันสรุปได้ตามภาพที่ 4 ดังนี้

	การสมัคร	1. เงินออมจากผู้ใช้จ่าย	2. เงินสมทบจากร้าน	การบริหารเงิน
	สมัครออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน	- ไม่มี -	สมาชิกได้รับเงินออมสมทบจากร้านค้าเมื่อมีการซื้อสินค้า (STS)	ระบบส่งเงินสมทบไปบริษัทประกัน Allianz เพื่อบริหารจัดการ
	- ต้องมีบัญชีการออม เช่น บัญชีบำนาญแห่งชาติ (AFORE Account) - สมัครออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน	สมาชิกออมเงินโดยกำหนดยอดเงินที่ต้องการออมเป็นร้อยละของยอดค่าใช้จ่าย (STS) และออมเป็นรายสัปดาห์ส่งเข้าบัญชีเงินออม	สมาชิกได้รับเงินออมสมทบจากร้านค้าเมื่อมีการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน ซึ่งผูกกับบัตรเครดิต/เดบิต (STS)	เงินออมจากผู้ใช้จ่ายและเงินออมสมทบจะถูกส่งเข้าบัญชีการออม เช่น บัญชีเงินบำนาญแห่งชาติ (AFORE Account) โดยอัตโนมัติ
	สมัครออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน	สมาชิกออมเงินโดยสั่งให้ระบบ (1) "แอบเก็บ" ซึ่งระบบจะเก็บเงินในทุกครั้งที่มีการโอนเงินใช้จ่าย (STS) หรือ (2) "สั่งเก็บ" ระบบจะเก็บเงินตามยอดที่กำหนดทุกสัปดาห์	- ไม่มี -	- อัตราดอกเบี้ย 0.10% ต่อปี โดยธนาคารกรุงศรีอยุธยา - จูงใจโดยเมื่อทำ "แอบเก็บ" ครบ 10 ครั้ง รับดอกเบี้ย 1% ต่อปีในเดือนถัดไป

ภาพที่ 4 : เปรียบเทียบ Pensumo (ของสเปน) Miles for Retirement (ของเม็กซิโก) และแอปพลิเคชัน Kept by Krungsri ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา
ที่มา : ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.millasparaelretiro.com เว็บไซต์ www.pensumo.com และเว็บไซต์ www.keptbykrungsri.com เรียบเรียงโดยผู้เขียน

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีแนวคิดที่จะผลักดัน STS เพื่อการเกษียณไปสู่การปฏิบัติในประเทศไทย

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดแนวคิดที่จะผลักดัน STS ไปสู่การปฏิบัติมาจากทั้งปัญหาที่รัฐบาลยังค้นหาแนวทางในการแก้ไข และ**ปัจจัยสำเร็จของ STS** ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีระบบการชำระเงินของไทยในช่วงที่ผ่านมา ดังนี้

ปัญหาสังคมสูงวัยและความเปราะบางของแรงงานนอกระบบเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ

ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2548 และคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (กล่าวคือ มีอัตราผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28) ในปี 2574 นอกจากนี้ ข้อมูลจาก TDR พบว่ายังคงมีแรงงานนอกระบบ 19.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 52 ของผู้มีงานทำในปี 2564 (จำนวน 37.7 ล้านคน) ที่ไม่ได้มีการออมเพื่อการเกษียณอย่างต่อเนื่องเหมือนแรงงานในระบบที่มีทั้งการออมภาคบังคับ (เช่น ประกันสังคม เป็นต้น) และการออมภาคสมัครใจ (เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น) เนื่องจากแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่ได้มีรายได้ที่แน่นอนและไม่มีนายจ้างทำให้ไม่มีกลไกในการหักเงินจากรายได้เพื่อออมอย่างสม่ำเสมอได้เหมือนแรงงานในระบบ ส่งผลให้แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีความเปราะบางเมื่อเข้าสู่วัยชรา เนื่องจากการออมเพื่อการเกษียณน้อยหรือไม่มีเลย และอาจมีปัญหานี้สินร่วมด้วย โดยที่การออมแบบ STS เป็นการออมบนฐานรายจ่าย จึงทำให้แรงงานนอกระบบสามารถมีการออมอย่างสม่ำเสมอโดยปราศจากเงื่อนไขของรายได้ประจำที่สม่ำเสมอได้

ปัจจัยสำเร็จในการผลักดัน STS ไปสู่การปฏิบัติ คือ เทคโนโลยีระบบการชำระเงิน

ประเทศไทยได้ผลักดันการพัฒนาระบบการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-payment) เช่น ระบบพร้อมเพย์ มาตรฐาน Thai QR Code เป็นต้น มาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและประชาชนมีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีระบบการชำระเงินมาเป็นลำดับ โดยในปี 2564 จากข้อมูลธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า คนไทยทำธุรกรรมผ่านโมบายแบงก์กิ้ง (Mobile Banking) เป็นอันดับ 1 ของโลก โดยประเทศไทยมีบัญชี e-Money จำนวน 116.2 ล้านบัญชี มีจุดชำระเงินด้วย QR Code กว่า 7 ล้านจุด และมีจำนวนผู้ลงทะเบียนพร้อมเพย์ 69 ล้านหมายเลข (ปริมาณเฉลี่ย 36 ล้านรายการ และ 113 พันล้านบาทต่อวัน) ดังนั้น การพัฒนา STS ในช่วงเวลานี้ จึงถือว่าเหมาะสมโดยการประยุกต์ใช้สามารถสรุปได้ ดังนี้

ข้อเสนอแนวทางในการนำแนวคิด STS เพื่อการเกี่ยยมนไปสู่การปฏิบัติ

(1) ปัจจัยสำคัญในการนำแนวคิด STS เพื่อการเกี่ยยมนไปสู่การปฏิบัติ

ในการประยุกต์แนวคิด STS ไปสู่การปฏิบัติจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งจากการศึกษาเห็นว่ามีปัจจัยสำคัญ 7 ประการที่ควรพิจารณา ดังนี้

(1.1) สภาพบังคับของการออมกับ STS ว่าควรเป็นการออมภาคบังคับหรือภาคสมัครใจ เป็นประเด็นสำคัญประการแรกที่ต้องพิจารณา เนื่องจากจะมีผลต่อโครงสร้างพื้นฐานที่จะพัฒนาขึ้นเพื่อรองรับระบบ STS โดยหากเป็นการออมภาคบังคับจำเป็นต้องมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับการประมวลผลรายการซื้อขายสินค้าทุกรายการของประชาชนทั่วประเทศ และมีการเก็บข้อมูลการใช้จ่ายของประชาชนทุกรายการ เพื่อนำไปคำนวณเป็นเงินออมผ่านการใช้จ่าย

(1.2) ฐานการออม ว่าควรใช้ฐานรายจ่ายจากสินค้าและบริการทุกประเภท หรือยกเว้นสินค้าบางประเภท เช่น อาหารสด การศึกษา พลังงาน ยานพาหนะ เป็นต้น ซึ่งการยกเว้นสินค้าบางประเภทจะช่วยให้การออมกับ STS ไม่กระทบต่อการอุปโภคบริโภคสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของผู้มีรายได้น้อย แต่จะมีข้อจำกัด คือ อาจทำให้เงินออมกับ STS น้อยลงไปด้วย

(1.3) อัตราการออม กรณีที่เป็นการออมภาคบังคับจะต้องพิจารณากำหนดอัตราการออมที่เหมาะสมอัตราเดียวสำหรับทุกคน แต่กรณีการออมภาคสมัครใจสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ออมเลือกอัตราที่เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล

(1.4) ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบการชำระเงิน เครื่องมือทางการเงิน ความรู้ทางการเงินของประชาชน การเข้าสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless Society) เป็นต้น เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญซึ่งจะทำให้การพัฒนาระบบ STS เกิดผลเป็นรูปธรรม

(1.5) รูปแบบการนำส่งเงินออม มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสภาพบังคับของการออม เทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานของระบบ STS ซึ่งเห็นว่ามี 2 แนวทางหลัก ดังนี้

(1.5.1) การออมภาคบังคับผ่านระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ที่กำหนดให้ประชาชนทุกคนมีการออมทุกครั้งที่มีการใช้จ่ายในสินค้าและบริการที่เสียภาษี VAT โดยให้นำส่งเงินออมพร้อมกับภาษี VAT ซึ่งการออมในรูปแบบนี้จำเป็นต้องมีระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผลที่สามารถรองรับการประมวลผลรายการซื้อขายสินค้าของประชาชนทั่วประเทศทุกรายการที่เสียภาษี VAT แบบระบุตัวตนได้ เพื่อทำการประมวลผลการออมผ่านการใช้จ่ายของประชาชนแต่ละคน

(1.5.2) การออมผ่านแอปพลิเคชันบนมือถือ ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการดำเนินการอยู่ในต่างประเทศและประเทศไทยดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งการออมรูปแบบนี้สามารถดำเนินการได้เฉพาะกับการออมภาคสมัครใจ เนื่องจากผู้ออมจะต้องใช้จ่ายผ่านแอปพลิเคชันบนสมาร์ทโฟนที่พัฒนาขึ้นเพื่อรองรับ STS เป็นการเฉพาะ

(1.6) การบริหารเงินลงทุนที่จัดเก็บในรูปแบบบัญชีรายบุคคล เงินออมผ่าน STS ที่ถูกนำส่งเข้าบัญชีรายบุคคลของผู้ออม ควรมีการนำไปลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์ด้วย ซึ่งการบริหารเงินลงทุน (หรือเงินออม) ดังกล่าวควรมีการกำหนดรูปแบบที่เหมาะสม โดยมีประเด็นที่ควรพิจารณา ร่วมด้วย เช่น หน่วยงานที่มาบริหารเงินลงทุนควรเป็นภาคเอกชนที่มีความคล่องตัวในการบริหารเงินลงทุน หรือเป็นหน่วยงานที่มีการกำกับดูแลโดยตรงจากภาครัฐ การลงทุนควรมีการเปิดให้สมาชิกเลือกแผนการลงทุนได้ หรือให้ผู้บริหารเงินลงทุนเป็นผู้ตัดสินใจ เป็นต้น

(1.7) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการนำแนวคิด STS ไปสู่การปฏิบัติจำเป็นต้องพิจารณาว่าสามารถดำเนินการภายในกฎหมายปัจจุบัน หรือจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องใดบ้างเพื่อให้สามารถดำเนินโครงการ STS ได้ตามวัตถุประสงค์

(2) แนวทางในการนำแนวคิด STS เพื่อการเกษียณไปสู่การปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาปัจจัยสำคัญทั้ง 7 ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่าการนำแนวคิด STS ไปสู่การปฏิบัติควรจัดทำเป็นโครงการนำร่องสำหรับเป้าหมายแรงงานนอกระบบซึ่งเป็นกลุ่มที่ส่วนใหญ่ไม่มีการออมเพื่อการเกษียณหรือมีการออมแต่ไม่สม่ำเสมอเป็นลำดับแรก โดยควรดำเนินการเป็นภาคสมัครใจ ที่กำหนดอัตราการออมร้อยละ 1 – 5 บนฐานรายจ่ายจากสินค้าและบริการทุกประเภท โดยมีการพัฒนาแอปพลิเคชันที่รองรับการออมผ่านการใช้จ่ายบนพื้นฐานของ E-wallet ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนมีการสร้างแรงจูงใจให้มีการออมผ่าน STS และเชื่อมโยงกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ซึ่งเป็นกองทุนการออมเพื่อการเกษียณภาคสมัครใจ สำหรับแรงงานนอกระบบ เกษตรกร และผู้ประกอบการอิสระที่รัฐให้การสนับสนุน โดยสมาชิกมีบัญชีรายบุคคล (Individual Account) และจะได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบบำนาญหรือเงินดำรงชีพตามจำนวนเงินในบัญชี (Defined Contribution) ซึ่งประกอบด้วยเงินสะสมของสมาชิก เงินสมทบจากรัฐ และผลตอบแทนจากการนำเงินสะสมและเงินสมทบไปลงทุน โดยให้ กอช. ทำหน้าที่บริหารเงินออมผ่าน STS ซึ่งเห็นว่ามีเหมาะสม และสามารถเกิดผลเป็นรูปธรรมและดำเนินการได้จริง อีกทั้ง การออมกับ กอช. มีจุดเด่น คือ รัฐสมทบออมกับแรงงานนอกระบบด้วย

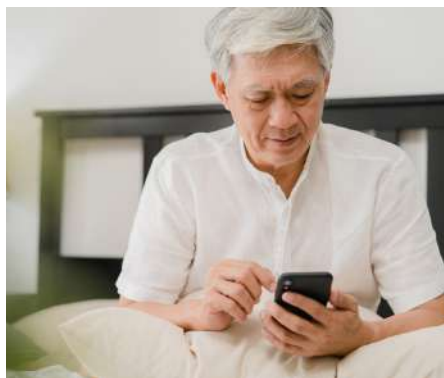
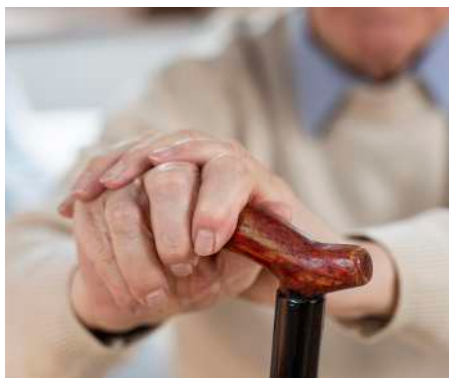
โดยมีข้อเสนอให้จัดทำ “โครงการส่งเสริมการออมกับ กอช. ผ่าน STS” (โครงการฯ) ในรูปแบบโครงการนำร่องที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบ STS ในรูปแบบแอปพลิเคชันมือถือมาใช้เป็นกลไกในการส่งเสริมการออมเพื่อการเกษียณอายุอย่างเป็นรูปธรรมสำหรับแรงงานนอกระบบที่เป็นสมาชิก กอช. และสนับสนุนให้แรงงานนอกระบบมีการออมกับ กอช. ซึ่งผู้ออมจะได้รับการร่วมสมทบจากรัฐบาลภายใต้กลไกของ กอช. โดยเมื่อเกษียณอายุสามารถรับบำนาญตลอดชีพจาก กอช. หากมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ กอช. กำหนด และมีกลุ่มเป้าหมาย คือ แรงงานนอกระบบที่เป็นสมาชิก กอช. ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้ไม่สม่ำเสมอ ทำให้ไม่สามารถออมจากฐานรายได้เช่นเดียวกับแรงงานในระบบที่มีการออมผ่านกองทุนประกันสังคมและกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยมีหลักการของระบบ STS ภายใต้โครงการฯ ดังนี้

(2.1) รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณ (ภาคสมัครใจ) การมีระบบการออมภาคบังคับผ่าน STS เป็นความมุ่งหมายที่ดีในการสร้างวินัยการออม อย่างไรก็ตาม การดำเนินโครงการ STS ภาคบังคับจำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับการประมวลผลรายการซื้อขายสินค้าทุกรายการของประชาชนทุกคนแบบระบุตัวตน ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขึ้นใหม่ ใช้เงินลงทุนจำนวนมาก และระยะเวลาในการพัฒนาระบบเพื่อรองรับการดำเนินการ ประกอบกับแรงงานในระบบได้มีการออมเพื่อการเกษียณภาคบังคับผ่านกลไกที่รัฐจัดให้ ได้แก่ กองทุนประกันสังคมอยู่แล้ว จึงเห็นว่า ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันการออมภาคสมัครใจผ่าน STS ที่มุ่งเน้นกลุ่มแรงงานนอกระบบผ่าน กอช. จึงมีความเหมาะสม โดยจะเป็นการช่วยให้แรงงานนอกระบบมีการออมเพื่อการเกษียณที่มีรัฐช่วยสมทบเพื่อสร้างบำนาญหลังเกษียณ

(2.2) ฐานการออม (ออมบนฐานรายจ่ายจากสินค้าและบริการทุกประเภท) เนื่องจากการออมภาคสมัครใจที่สมาชิกสามารถเลือกได้ว่าการใช้จ่ายแต่ละรายการจะร่วมออมหรือไม่ จึงเห็นว่าการใช้ฐานรายจ่ายจากสินค้าและบริการทุกประเภทมีความเหมาะสม และเป็นการเพิ่มโอกาสให้สมาชิกมีการออมเพิ่มขึ้น รวมถึงสามารถดำเนินการผ่านแอปพลิเคชันได้โดยสะดวก และไม่เป็นการเพิ่มภาระแก่ร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการฯ ในการแยกรายการสินค้าและบริการที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ

(2.3) อัตราการออม เห็นควรจัดเก็บเป็นร้อยละของราคาสินค้าและบริการที่รวม VAT (หากมี VAT) โดยเบื้องต้นเห็นว่าควรเปิดให้ผู้ออมสามารถกำหนดอัตราการออมระหว่างร้อยละ 1 – 5 โดยหากไม่เลือกจะกำหนดไว้ที่ร้อยละ 1 ทั้งนี้ การเปิดให้ผู้ออมสามารถกำหนดอัตราการออมเองได้ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถออมเงินเพิ่มตามความสมัครใจ สำหรับการกำหนดเพดานไว้ที่ร้อยละ 5 เนื่องจากการออมเพื่อการเกษียณกับ กอช. เป็นการออมระยะยาวที่ผู้ออมจะต้องออมจนเกษียณอายุ จึงเห็นควรสนับสนุนให้มีการออมในอัตราที่ไม่สูงจนเกินไป โดยมุ่งเน้นให้มีการออมต่อเนื่อง เพื่อปลูกฝังวินัยการออม

(2.4) วิธีการออมโดยพัฒนาแอปพลิเคชัน STS บน E-wallet ที่มีอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นวิธีการที่สามารถทำได้ทันที โดยจะต้องมีการประสานกับ E-wallet ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น “เป๋าตัง” True Money E-wallet ของธนาคารต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชัน STS บน E-wallet เพื่อเป็นกลไกในการออมผ่าน STS ทั้งนี้ การพัฒนาแอปพลิเคชัน STS บน E-wallet เป็นแนวทางที่เหมาะสม เนื่องจาก รัฐบาลได้มีการส่งเสริมและผลักดันประเทศไทยไปสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless Society) ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ดีสำหรับการดำเนินโครงการ STS อีกทั้งการให้บริการ E-wallet โดยธนาคารและผู้ให้บริการทางการเงินเป็นไปอย่างกว้างขวาง ทำให้มีความพร้อมสำหรับการพัฒนาแอปพลิเคชัน STS บน E-wallet

(2.5) การบริหารเงินลงทุนที่จัดเก็บในรูปแบบบัญชีรายบุคคลโดย กอช. การดำเนินโครงการ STS จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารเงินออม โดยเห็นว่าการกำหนดให้ กอช. ทำหน้าที่บริหารเงินออมดังกล่าวมีความเหมาะสม เนื่องจาก กอช. เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนให้แรงงานนอกระบบมีการออมเพื่อการเกษียณ เพื่อเป็นการสร้างบำนาญหลังเกษียณจากการออมของตนเองโดยมีรัฐบาลช่วยสมทบเงินด้วย โดยรัฐบาลค้ำประกันเงินออมและผลตอบแทนขั้นต่ำเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน เฉลี่ยของ 7 ธนาคาร¹ สำหรับการออมกับ กอช. ด้วย

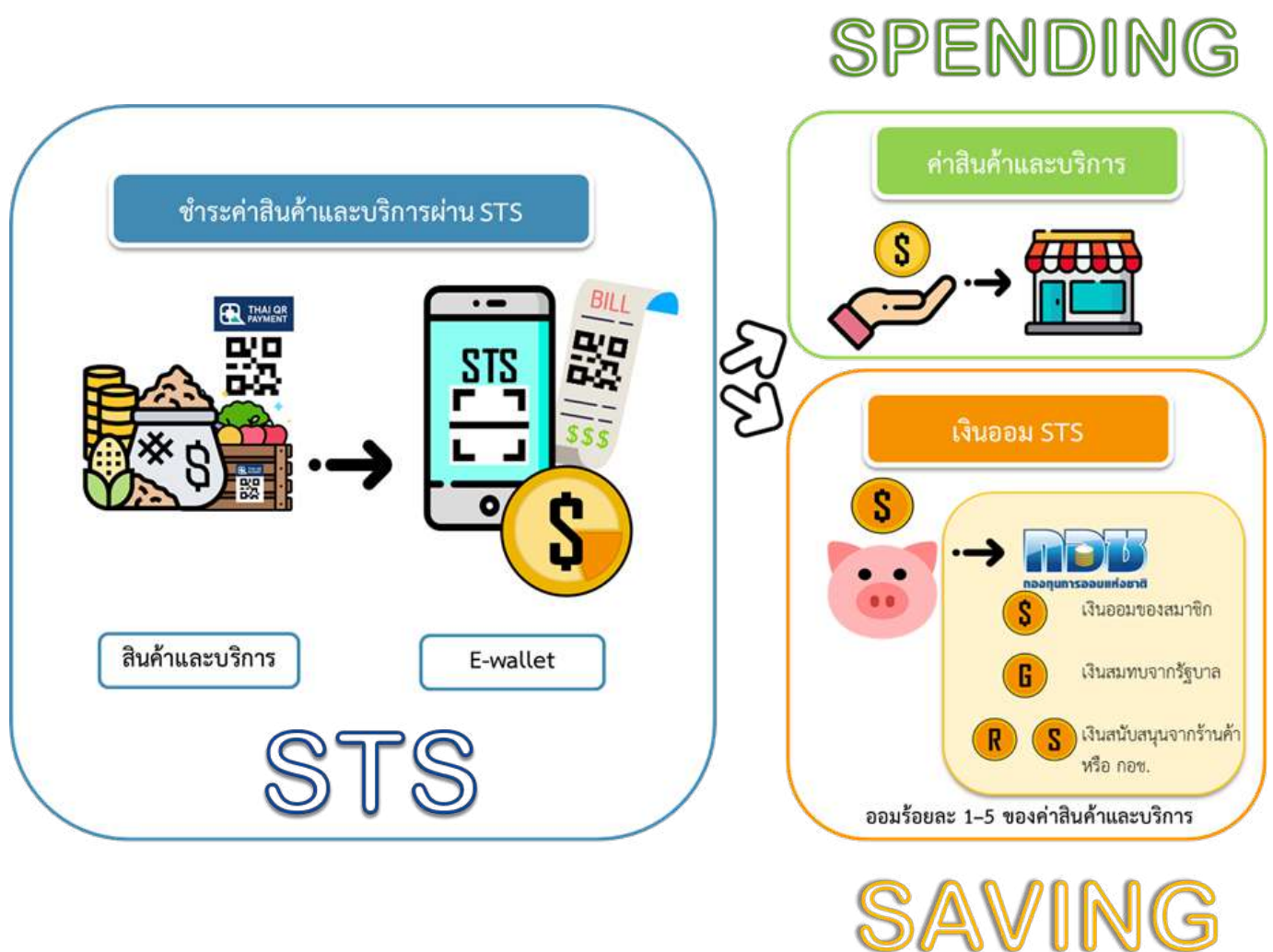
(2.6) การสร้างแรงจูงใจในการออมกับ STS เนื่องจากโครงการฯ เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีการออมเพื่อการเกษียณเพิ่มเติม ดังนั้น จึงควรมีการสร้างแรงจูงใจในการออมกับ STS ในลักษณะคล้ายกับโปรแกรมสะสมแต้มของสมาชิกผู้ออมกับ STS เพื่อช่วยสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การออมเป็นเรื่องสนุกและน่าสนใจ เช่น เมื่อสมาชิกที่ออมตามจำนวนที่กำหนดหรือออมต่อเนื่องจะได้รับ Saving Coin (S Coin) ซึ่งสามารถนำไปแลกเป็นสินค้าหรือบริการ และ Retirement Coin (R Coin) ที่ใช้แลกเป็นเงินก้อนเพิ่มเติมหลังเกษียณ เป็นต้น ซึ่งข้อเสนอ S Coin และ R Coin ดังกล่าว จะทำให้สมาชิกสามารถได้รับประโยชน์เพิ่มเติมทั้งในปัจจุบัน (ระยะสั้น) ผ่านการแลกสินค้าและบริการจาก S Coin และในระยะยาวสามารถสะสม R Coin และรับเงินก้อนเพิ่มเติมเมื่อเกษียณ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้มีการออมอย่างต่อเนื่อง โดยเห็นว่าควรให้ กอช. เป็นผู้ดำเนินการในการสร้างความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ในการออกโปรโมชั่นต่าง ๆ

¹ 7 ธนาคารประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารออมสิน

เพื่อส่งเสริมการออมจากการสะสม S Coin และ R Coin ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสิทธิประโยชน์จาก S Coin และ R Coin ดังกล่าว

(2.7) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การดำเนินโครงการ STS ภาคสมัครใจสามารถดำเนินการได้ทันทีภายใต้กฎหมายปัจจุบัน โดยในระยะต่อไปอาจมีการแก้กฎหมาย กอช. เพื่อให้ผู้ออมกับ STS สามารถส่งเงินออมเข้า กอช. ได้โดยตรงตั้งแต่บาทแรก เนื่องจากภายใต้กฎหมายปัจจุบันของ กอช. ที่กำหนดให้ส่งเงินออมขั้นต่ำ 50 บาทต่อเดือน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการสามารถทำได้ทันทีโดยกำหนดให้แอปพลิเคชัน STS บน E-wallet เก็บสะสมเงินออม STS ไว้ใน E-wallet ของผู้ออมก่อน และโอนเงินออมไปบัญชี กอช. เมื่อมีเงินออมรวมอย่างน้อย 50 บาท

ข้อเสนอโครงการฯ ข้างต้นจะมีรูปแบบของกลไกในการดำเนินการตามภาพที่ 5

ภาพที่ 5 : กลไกในการดำเนินการในการนำ STS ไปสู่การปฏิบัติของโครงการฯ

ทั้งนี้ สามารถสรุปความเหมือนและความแตกต่างของข้อเสนอโครงการส่งเสริมการออมกับ กอช. ผ่าน STS กับแอปพลิเคชัน STS ที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ตามภาพที่ 6

	การสมัคร	1. เงินออมจากผู้ใช้จ่าย	2. เงินสมทบจากร้าน	การบริหารเงิน
	สมัครออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน	- ไม่มี -	สมาชิกได้รับเงินออมสมทบจากร้านค้าเมื่อมีการซื้อสินค้า (STS)	ระบบส่งเงินสมทบไปบริษัทประกัน Allianz เพื่อบริหารจัดการ
	- ต้องมีบัญชีการออม เช่น บัญชีบำนาญแห่งชาติ (AFORE Account) - สมัครออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน	สมาชิกออมเงินโดยกำหนดยอดเงินที่ต้องการออมเป็นร้อยละของยอดค่าใช้จ่าย (STS) และออมเป็นรายสัปดาห์ส่งเข้าบัญชีเงินออม	สมาชิกได้รับเงินออมสมทบจากร้านค้าเมื่อมีการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน ซึ่งผูกกับบัตรเครดิต/เดบิต (STS)	เงินออมจากผู้ใช้จ่ายและเงินออมสมทบจะถูกส่งเข้าบัญชีการออม เช่น บัญชีเงินบำนาญแห่งชาติ (AFORE Account) โดยอัตโนมัติ
	สมัครออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน	สมาชิกออมเงินโดยสั่งให้ระบบ (1) “แอมเก็บ” ซึ่งระบบจะเก็บเงินในทุกครั้งที่มีการโอนเงินใช้จ่าย (STS) หรือ (2) “สั่งเก็บ” ระบบจะเก็บเงินตามยอดที่กำหนดทุกสัปดาห์	- ไม่มี -	- อัตราดอกเบี้ย 0.10% ต่อปี โดยธนาคารกรุงศรีอยุธยา - जुใจโดยเมื่อทำ “แอมเก็บ” ครบ 10 ครั้ง รับดอกเบี้ย 1% ต่อปีในเดือนถัดไป
	- ต้องมีบัญชี กอช. - สมัครออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน	สมาชิกออมเงินโดยกำหนดอัตราการออมเป็นสัดส่วนของยอดเงิน (ร้อยละ 1-5) ในการซื้อสินค้าและบริการ (STS)	สมาชิกได้รับเงินสนับสนุนจากร้านค้าและ กอช. ผ่านโปรโมชั่นต่าง ๆ	กอช. จะเป็นผู้บริหารเงินออมของสมาชิกทั้งหมด และสมาชิกได้รับเงินสมทบจากรัฐบาลภายใต้ กอช. ด้วย

ภาพที่ 6 : เปรียบเทียบ Pensumo (ของสเปน) Miles for Retirement (ของเม็กซิโก) แอปพลิเคชัน Kept by Krungsri ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา และโครงการส่งเสริมการออมกับ กอช. ผ่าน STS

บทสรุป

แม้ว่าการนำแนวคิด STS ไปประยุกต์เป็นการออมภาคบังคับจะเป็นความมุ่งหมายที่ดีในการสร้างวินัยการออมเพื่อการเกษียณอายุ อย่างไรก็ตาม ภายใต้ข้อจำกัดของ STS ภาคบังคับที่ต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการประมวลผลรายการซื้อขายสินค้าทุกรายการของประชาชนทุกคนแบบระบุตัวตนเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลการซื้อสินค้าของประชาชนไปสู่การออมแบบ STS ภาคบังคับ ประกอบกับแรงงานในระบบได้มีการออมเพื่อการเกษียณภาคบังคับผ่านกลไกที่รัฐจัดให้ ได้แก่ กองทุนประกันสังคมอยู่แล้ว จึงเห็นว่า หากจะมีการนำแนวคิด STS เพื่อการเกษียณไปสู่การปฏิบัติในประเทศไทยควรเป็นภาคสมัครใจที่มุ่งเน้นกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ส่วนใหญ่ไม่มีการออมเพื่อการเกษียณหรือมีการออมแต่ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งสามารถทำได้ทันที โดยมีข้อเสนอให้จัดทำในรูปแบบโครงการนำร่องที่เป็นการออมแบบ STS ภาคสมัครใจผ่านแอปพลิเคชันที่พัฒนาบนพื้นฐานของ E-Wallet ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน และให้นำส่งเงินออมให้ กอช. เพื่อทำหน้าที่บริหารเงินออมต่อไป ซึ่งการออมกับ กอช. มีจุดเด่น คือ รัฐสมทบออมกับแรงงานนอกระบบด้วย

บรรณานุกรม

คณะนักศึกษาลัทธิผู้บริหารระดับสูงสถาบันวิทยาลัยตลาดทุน รุ่นที่ 26. (2561). นวัตกรรม การออมเพื่อการเกษียณ Saving Through Spending: STS. สถาบันวิทยาลัยตลาดทุน. อ้างอิงจาก <https://www.cma.in.th/cma/academicPaper/detail/4>

ไพฑูรย์พงษ์, ส., & ศรีจันทร์, อ. (2565, มีนาคม 4). แรงงานนอกระบบ สวัสดิการยามชราและการออม. TDRI. อ้างอิงจาก <https://tdri.or.th/2022/03/informal-sector-workers-welfare>

ทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย. (2565, กันยายน). ธนาคารแห่งประเทศไทย

Hernández, A., López, J., Galindo, F., & Salas, F. (2017). Miles for Retirement. อ้างอิงจาก <https://www.actuaries.org/cancun2017/Papers/4.%20Hern%C3%83%C2%A1ndez,%20L%C3%83%C2%B3pez,%20Salas,%20Galindo.pdf>

Agudo, Luis Ferruz. “Fintech and Sustainability: Do They Affect Each Other?.” Sustainability 13.13 (2021): 7012.

Hernández, Abraham, et al. “Saving With Gusto.” Journal of Applied Business & Economics 22.13 (2020).

Hernández-Pacheco, Abraham, Ana Margarida Ramos, and Roberto Carcache Flores. “Saving for Retirement Through Consumption: An Application for Portugal.” (2022).

Infoprovincia (2022), ‘Ibercaja y pensumo realizan pruebas para testar sistema de pensión por consumo, la app que están desarrollando en el sandbox financiero’, อ้างอิงจาก <https://infoprovincia.net/2022/03/14/ibercaja-y-pensumo-realizan-pruebas-para-testar-sistema-de-pension-po> Accessed: 2022-03-16.

เปิดประวัติการแก้กฎหมาย การถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย ของบริษัทประกันวินาศภัยไทย

บทความโดย

นางสาวเมวลี เทียมเทศ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. เกริ่นนำ

ปัจจุบันบริษัทประกันวินาศภัยไทยส่วนใหญ่มีรูปแบบการถือหุ้นจากบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยได้ถึงร้อยละ 49 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และมีกรรมการที่เป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ยังมีบริษัทประกันวินาศภัยอีกจำนวนหนึ่งที่สามารถมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้เกินกว่าร้อยละ 49 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และมีกรรมการบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยได้เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ซึ่งได้แก่ (1) บริษัทประกันวินาศภัยที่เป็นสาขาของบริษัทต่างประเทศ และ (2) บริษัทประกันวินาศภัยที่ได้รับการผ่อนผันให้ขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ข้อกฎหมายในการกำกับดูแลการถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยในบริษัทประกันวินาศภัยในช่วงระยะเวลาประมาณ 50 ปีที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเริ่มจากในอดีตที่ไม่ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับการถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไว้ในกฎหมายเลย จนกระทั่งในปัจจุบันที่มีบทบัญญัติการผ่อนผันให้มีการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นผู้ไม่มีสัญชาติไทยในหลายระดับ

2. การเปลี่ยนแปลงกฎหมายการถือหุ้นผู้ไม่มีสัญชาติไทยของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยในบริษัทประกันวินาศภัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.1 การถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510

หากย้อนกลับไปในก่อนปี พ.ศ. 2510 ประเทศไทยไม่ได้มีกฎหมายควบคุมการประกันวินาศภัยเป็นการเฉพาะ แต่ในขณะนั้นภาครัฐมีการดูแลธุรกิจประกันภัยโดยใช้เงื่อนไขในการควบคุมกิจการซึ่งออกตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัย หรือพาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ. 2471 ต่อมาภาครัฐมองว่า กฎหมายฉบับดังกล่าว อาจไม่มีความสอดคล้องกับลักษณะของการประกอบธุรกิจประกันภัยมากนักจึงทำให้บริษัทประกันวินาศภัยมีฐานะทางการเงินไม่มั่นคง และผู้เอาประกันวินาศภัยไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าที่ควร ดังนั้น จึงมีการจัดทำพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 ขึ้นเพื่อส่งเสริมให้การประกอบธุรกิจประกันภัยของบริษัทประกันวินาศภัยมีการคำนึงถึงผู้เอาประกันภัยมากขึ้น และเพื่อให้ธุรกิจประกันวินาศภัยในภาพรวมมีความก้าวหน้ารวมถึงเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมในการลงทุนในประเทศไทยอย่างไรก็ดี เนื่องจากในขณะนั้นการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยยังไม่ได้ลักษณะการประกอบธุรกิจในรูปแบบการร่วมลงทุนกับชาวต่างชาติ ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 จึงไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติในบริษัทประกันวินาศภัย

2.2 การถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

ต่อมาพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 ได้ถูกยกเลิกไป และมีัยการร่างกฎหมายฉบับใหม่ขึ้น คือพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 (เป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน) โดยกฎหมายฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยอีกจำนวน 2 ฉบับ คือพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2558 ทั้งนี้ กฎหมายแต่ละฉบับมีบทบัญญัติการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการถือหุ้นชาวต่างชาติดังต่อไปนี้

(1) พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มาตรา 9 กำหนดว่า บริษัทต้องมีจำนวนหุ้นที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยถืออยู่ไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และต้องมีกรรมการเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

กฎหมายฉบับนี้ถือเป็นกฎหมายที่มีบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนผู้ถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยในบริษัทประกันวินาศภัยอย่างชัดเจนเป็นฉบับแรก และหากตีความตามกฎหมายฉบับนี้จะเห็นได้ว่า ในอดีตภาครัฐกำหนดให้บริษัทประกันวินาศภัยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 25 ของจำนวนผู้จำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และมีกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยได้ไม่เกิน 1 ใน 4 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด โดยไม่อนุญาตให้มีการผ่อนผันสัดส่วนผู้ถือหุ้นในกรณีอื่น ๆ

(2) พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2551 ได้มีการเปลี่ยนแปลงข้อความตามมาตรา 9 ดังนี้

มาตรา 9 บริษัทต้องมีกรรมการซึ่งมีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมีบุคคลตาม (1) หรือ (2) หรือ หรือ (1) และ (2) ถือหุ้นรวมกันเกินร้อยละเจ็ดสิบห้าของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

(1) บุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทย หรือห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งไม่จดทะเบียนที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดมีสัญชาติไทย

(2) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทยมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) มีบุคคลตาม (1) ถือหุ้นอยู่เกินร้อยละห้าสิบของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด หรือ

(ข) มีบุคคลตาม (1) หรือนิติบุคคลตาม (2) (ก) หรือบุคคลตาม (1) และนิติบุคคลตาม (2) (ก) ถือหุ้นอยู่เกินร้อยละห้าสิบของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

ในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจอนุญาตให้บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้ถึง 49 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และให้มีกรรมการเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยได้เกินกว่า 1 ใน 4 แต่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้ การพิจารณาอนุญาตให้นำหลักเกณฑ์การถือหุ้นของบุคคลตามวรรคหนึ่งมาบังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่บริษัทมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจผ่อนผันให้บริษัทผู้ถือหุ้นหรือกรรมการแตกต่างไปจากที่กำหนดตามวรรคสองได้ ในการผ่อนผันนั้นจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขไว้ด้วยก็ได้

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2551 มีการกำหนดคุณลักษณะของผู้ถือหุ้นชาวไทยในรายละเอียดมากขึ้น และเริ่มมีการผ่อนผันให้บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยสามารถถือหุ้นในบริษัทประกันวินาศภัยมากขึ้น โดยให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยคำแนะนำของ คปภ. ตามลำดับ โดยกรณีที่มีการผ่อนผันให้บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้เกินกว่าร้อยละ 49 และมีบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทำได้เพียงกรณีเดียวเท่านั้น คือบริษัทประกันวินาศภัยต้องมีฐานะหรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนผู้เอาประกันภัยได้

(3) ในปี พ.ศ. 2558 ได้มีการแก้ไขบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย อีกครั้งหนึ่ง โดยพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้ยกเลิกข้อความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

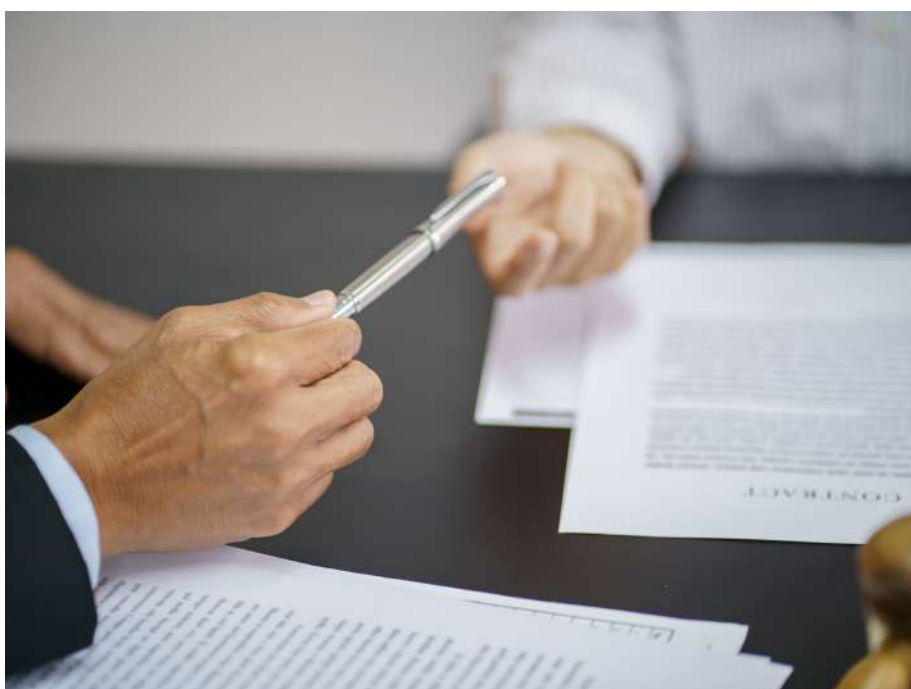
มาตรา 9 บริษัทต้องมีจำนวนหุ้นที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยถืออยู่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และต้องมีกรรมการเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยได้เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ในกรณีที่มีเหตุสมควร คณะกรรมการอาจอนุญาตให้บุคคล
ผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้ถึงร้อยละ 49 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิ
ออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และให้มีกรรมการที่เป็น
บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยได้เกิน 1 ใน 4 แต่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของ
จำนวนกรรมการทั้งหมด

ในกรณีที่บริษัทมีฐานะการดำเนินการอยู่ในลักษณะ
อันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือ
ประชาชน หรือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของบริษัทใดหรือ
เพื่อความมั่นคงของธุรกิจประกันวินาศภัย รัฐมนตรีโดย
คำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจผ่อนผันให้บริษัทมีจำนวน
หุ้นหรือกรรมการแตกต่างไปจากที่กำหนดในวรรคสองได้

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคสอง การขอ
ผ่อนผันและการผ่อนผันตามวรรคสามเป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาที่คณะกรรมการหรือรัฐมนตรี
กำหนด

เมื่อคณะกรรมการได้อนุญาตหรือรัฐมนตรีได้ผ่อนผันแล้ว
ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ
ประกันภัยประกาศการอนุญาตหรือการผ่อนผันนั้นพร้อมด้วย
เหตุผลและเงื่อนไขในราชกิจจานุเบกษา

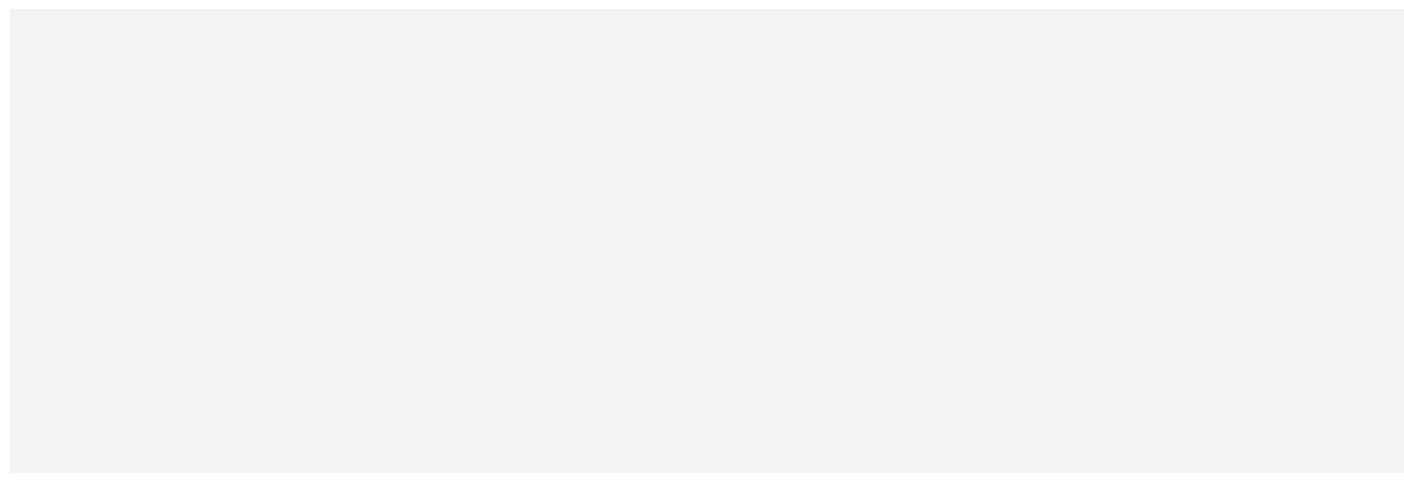
ทั้งนี้ ในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2558 ในส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ เนื่องจากภาครัฐเห็นว่า คำนียามของผู้ถือหุ้นและกรรมการที่เกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่ถือเป็นนิติบุคคลสัญชาติไทยในช่วงก่อนปี 2558 ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาธุรกิจและสร้างความเข้มแข็งแก่บริษัทประกันวินาศภัย รวมทั้งมีความแตกต่างจากกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน กระทรวงการคลังจึงเสนอกฎหมายฉบับนี้เพื่อพัฒนาธุรกิจประกันวินาศภัย (ข้อมูลจากหนังสือกระทรวงการคลัง เว็บไซต์มติคณะรัฐมนตรี) โดยในปัจจุบันการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่ไม่มีสัญชาติไทยเป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2558

สำหรับพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2558 ได้มีการเปลี่ยนแปลงในสาระในส่วนของ การขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้

(1) สำหรับกรณีการถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 49 ของผู้ไม่มีสัญชาติไทยในบริษัทประกันภัยสามารถเป็นไปได้ 2 กรณี (กฎหมายเดิมมีเพียงกรณีเดียว) ได้แก่ 1) กรณีเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของบริษัทประกันวินาศภัยหรือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของธุรกิจประกันวินาศภัย และ 2) กรณีบริษัทประกันวินาศภัยมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

(2) การขออนุญาตและการอนุญาตการผ่อนผันจำนวนผู้ถือหุ้นผู้ไม่มีสัญชาติไทยเกินกว่าร้อยละ 49 และกรรมการผู้ไม่มีสัญชาติไทย เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการหรือรัฐมนตรีกำหนด ซึ่งปัจจุบันได้มีการออกประกาศหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว

(3) สำนักงาน คปภ. ต้องประกาศการอนุญาตหรือการผ่อนผันนั้นพร้อมด้วยเหตุผลและเงื่อนไขในราชกิจจานุเบกษา

2.3 การถือหุ้นของผู้ไม่มีสัญชาติไทยตามร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.

เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่..) พ.ศ. กลุ่มที่ 2 บทบัญญัติเกี่ยวกับการเสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของบริษัท (ร่าง พ.ร.บ. ประกันชีวิตฯ และร่าง พ.ร.บ. ประกันวินาศภัยฯ กลุ่มที่ 2) ซึ่งมีสาระสำคัญในการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 9 อีกครั้ง โดยตามหลักการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ ไม่ได้มีสาระสำคัญเป็นการเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้ถือหุ้นผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยตรง แต่เป็นการเพิ่มความรัดกุมในการกำกับดูแลผู้ถือหุ้นของบริษัทเพื่อให้ทราบแหล่งที่มาของเงินทุนและมีความโปร่งใสในการดำเนินการมากขึ้น โดยกำหนดให้มีการรายงานการถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 5 หรือขอรับความเห็นชอบการถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 10 อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ฉบับนี้ยังอยู่ระหว่างการพิจารณา และยังไม่มีผลบังคับใช้ จึงยังอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต

3. บริษัทประกันวินาศภัยไทยที่มีการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยเกินกว่าร้อยละ 49 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของในปัจจุบัน

เนื่องจากตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2558 (กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน) กำหนดให้การขยายขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยเกินกว่าร้อยละ 49 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด ต้องเป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด กระทรวงการคลังจึงได้มีการออกประกาศกระทรวงการคลัง จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขหรือเงื่อนไขการขอผ่อนผันและการผ่อนผันให้มีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้เกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้าของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด หรือมีกรรมการเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยได้เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ในกรณีเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของบริษัทประกันวินาศภัยหรือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของธุรกิจประกันวินาศภัย พ.ศ. 2559 และ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขหรือเงื่อนไขการขอผ่อนผันและการผ่อนผันให้มีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้เกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้าของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด หรือมีกรรมการเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยได้เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ในกรณีที่บริษัทประกันวินาศภัยมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน พ.ศ. 2559 โดยประกาศกระทรวงการคลังทั้ง 2 ฉบับ ได้กำหนดลักษณะและหลักเกณฑ์ในภาพรวมของบริษัทประกันวินาศภัยที่ต้องการ

ขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นให้มีการนำเทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญเฉพาะมาพัฒนาบริษัทประกันวินาศภัยไทย ในขณะเดียวกัน บริษัทก็ต้องมีความมั่นคงทางการเงินควบคู่กันไปด้วย

ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีบริษัทประกันวินาศภัยจำนวน 2 แห่ง ที่มีการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นผู้ไม่มีสัญชาติไทยเกินกว่าร้อยละ 49 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และมีกรรมการผู้ไม่มีสัญชาติไทย เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ได้แก่

(1) บริษัท เอไอจี ประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (บมจ. เอไอจีฯ) ซึ่งการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นของ บมจ. เอไอจีฯ เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินและความแข็งแกร่งในการดำเนินธุรกิจของบริษัท ให้สามารถรับความเสี่ยงได้มากขึ้น และในระยะยาวเมื่อมีการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยีของบริษัท จะเป็นประโยชน์กับบริษัทประกันภัยและธุรกิจประกันภัย (ข้อมูลการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นจาก ประกาศสำนักงาน คปภ. ผ่อนผัน บมจ. เอไอจีฯ)

(2) บริษัท ไทยศรีประกันภัย จำกัด (มหาชน) (บมจ. ไทยศรีฯ) ได้รับการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นได้เกินกว่าร้อยละ 49 แต่ไม่เกินร้อยละ 75 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด ซึ่งในการรับการผ่อนผัน ได้มีข้อกำหนดเพิ่มเติมว่า ภายหลังจากที่ บมจ. ไทยศรีฯ ได้รับการผ่อนผัน จะต้องดำเนินการเพิ่มทุนจดทะเบียนและให้ขยายธุรกิจโดยการควบรวมหรือเข้าซื้อ และ/หรือควบรวมกิจการกับบริษัทประกันวินาศภัยอื่นในประเทศ ซึ่งการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นของ บมจ. ไทยศรีฯ เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินและความแข็งแกร่งในการดำเนินธุรกิจของบริษัทและธุรกิจประกันภัยในอนาคต (ข้อมูลการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นจากประกาศ สำนักงาน คปภ. ผ่อนผัน บมจ. ไทยศรีฯ)

สรุป

โดยสรุปแล้วกฎหมายการขยายสัดส่วนผู้ถือหุ้นของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยในบริษัทประกันวินาศภัยของประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงและมีพัฒนาการตามลำดับ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในแต่ละครั้งเป็นไปตามบริบทของธุรกิจประกันวินาศภัย และสถานะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยหากวิเคราะห์ในภาพรวมจะเห็นได้ว่า ภาครัฐหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยได้คำนึงถึงการพัฒนาธุรกิจประกันภัยและคุ้มครองประชาชนผู้เอาประกันภัยเป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ. พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565, <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/14394>

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย. พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2565, <https://smart.oic.or.th/EService/Menu11>

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย. พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2551. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2565, <https://smart.oic.or.th/EService/Menu11>

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย. พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2558. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2565, <https://smart.oic.or.th/EService/Menu11>

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย. ร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ฉบับผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา). สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2565, <https://www.oic.or.th/sites/default/files/content/92141/raangphrb.prakanwinaasphay-chbabthii.ph.s.eruengescchthii-822-64.pdf>

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. มติคณะรัฐมนตรี ร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2565, https://resolution.soc.go.th/?page_id=74&find_word

การค้าชายแดน ในมุมมองเศรษฐกิจวิถีใหม่

บทความโดย

ดร.เกริกฤทธิ์ ฉายศิริกุล

ด้านศุลกากรภูมิเขต กรมศุลกากร

“การค้าชายแดน” เป็นการค้าระหว่างประเทศรูปแบบหนึ่ง ที่มีพื้นฐานมาจากการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีพรมแดนทางบกติดต่อกัน หรือแม้จะมีแม่น้ำเป็นเส้นแบ่งพรมแดน แต่หากมีท่าเลที่ตั้ง สภาพทางภูมิศาสตร์และเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อกัน มีการไปมาหาสู่กัน มีภาษาและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน มีลักษณะทางกายภาพ รวมถึงวิธีการดำรงชีวิตที่คล้ายกัน ก็มีโอกาสในการค้าขายร่วมกันได้ โดยในปัจจุบัน ความเจริญได้เข้าไปสู่ชุมชนชายแดนมากขึ้น เกิดการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าไปมีส่วนผลักดันให้เมืองชายแดนเติบโตเป็นเมืองแห่งโอกาส และเป็นประตูการค้าที่มีรูปแบบของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความหลากหลาย เช่น ตลาดการค้าชายแดน เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ศูนย์การขนส่งชายแดน การท่องเที่ยวเมืองชายแดน นอกจากนี้ การค้าชายแดนได้พัฒนารูปแบบทางการค้าออกไปอย่างกว้างขวาง โดยมีทั้งการค้าที่ถูกต้องตามกฎหมายโดยผ่านด่านศุลกากร และการค้าชายแดนแบบไม่เป็นทางการ (การค้าที่ไม่ผ่านด่านศุลกากร ไม่ปฏิบัติตามพิธีการศุลกากร โดยถูกต้อง โดยอาจเป็นการค้าขายสินค้าเล็กน้อยที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันตามแนวชายแดนไปจนถึงการลักลอบหนีศุลกากร) รวมถึง การค้าผ่านแดน เพื่อส่งออก-นำเข้าสินค้าผ่านพรมแดนประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดไทยไปและ/หรือมาจากประเทศที่สาม เช่น เวียดนาม จีนตอนใต้ สิงคโปร์

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจที่เป็นผลจากการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง (Disruptive Technology & Innovation) รวมถึงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงด้านเศรษฐกิจและด้านสาธารณสุขที่เห็นได้ชัด คือ การปิดประเทศ ปิดเมือง หรือการปิดด่านการค้าต่างๆ การจำกัดการเดินทาง และการทำงานที่บ้าน (Work From Home) รวมถึงการใช้วิถีชีวิตปกติแบบใหม่ (New Normal) การอยู่

ในสังคมโลกเสมือนจริง (Virtual World) และการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ที่ก่อให้เกิดสภาพเศรษฐกิจวิถีใหม่ (New Normal Economy) ด้วยการทำธุรกรรมหรือการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ในรูปแบบดิจิทัล ทั้งนี้ สภาพเศรษฐกิจวิถีใหม่ส่งผลกระทบต่อการค้าขายแดนของไทยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น มาตรการปิดด่านชายแดนของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน มาตรการคัดกรองบุคคลข้ามแดนหรือจำกัดรถสินค้า การฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อ มาตรฐานสุขอนามัยของพนักงานขนส่งและพาหนะที่ใช้ขนส่ง มาตรการด้านกฎระเบียบสุขอนามัยพืชและสัตว์ที่อาจเป็นพาหะนำเชื้อโรค รวมถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้กับการค้าระหว่างประเทศ การปฏิบัติพิธีการศุลกากร ธุรกรรมการเงินออนไลน์ การผ่านแดนของคนและสินค้าด้วยช่องทางระบบดิจิทัลที่อาจส่งผลให้เกิดการค้าขายแดนวิถีใหม่ที่ท้าทายและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

สำหรับประเทศไทย การค้าขายแดนเริ่มเป็นที่รู้จักและมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ภายหลังการประกาศใช้นโยบายเปลี่ยนนามรบเป็นนามการค้าเมื่อปี พ.ศ. 2531 (ประมาณ 35 ปี จนถึงปัจจุบัน) ประกอบกับประเทศไทยมียุทธศาสตร์การค้ามุ่งสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่ต้องแสวงหาแหล่งวัตถุดิบและตลาดระบายสินค้า ซึ่งไม่มีที่ใดเหมาะสมเท่ากับตลาดการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกัน มีความพร้อมด้านภูมิศาสตร์และวัตถุดิบ รวมทั้งยังเป็นแหล่งลงทุนสำหรับธุรกิจไทยในอนาคต ทั้งนี้รัฐบาลหันมาให้ความสำคัญกับการค้าชายแดนเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) เริ่มมีการวางบทบาทเมืองชายแดนให้เป็นประตูการค้าที่สำคัญของประเทศ โดยการเปิดด่านการค้าชายแดนเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสร้างโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค โดยมีการให้ความสำคัญกับการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ระบุถึงเป้าหมายการส่งเสริมการลงทุน การค้าชายแดน และการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ในหมวดหมายที่ 5 กำหนดให้ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุน และยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค ทั้งนี้ รัฐบาลไทยได้กำหนดเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยจะพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการคมนาคมขนส่งของอาเซียน มีการกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องนำไปปฏิบัติ เหล่านี้จึงเป็นเครื่องยืนยันว่าการค้าชายแดน

มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมาทุกยุคทุกสมัยจนถึงปัจจุบัน

สำหรับแนวโน้มเศรษฐกิจวิถีใหม่ ที่อาจเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการค้าขายแดนในอนาคต อาทิเช่น Stay-at-home Economy คือการมีบ้านเป็นที่ทำงาน ห้องประชุม และมีกิจกรรมบันเทิงต่างๆ ผ่านช่องทางดิจิทัล Touchless Society เป็นเทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อลดการสัมผัสซึ่งมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยและสุขอนามัยเป็นสำคัญ e-Payment คือระบบการชำระเงินค่าสินค้าและบริการแบบออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตและสมาร์ทโฟน

การสั่งงานด้วยเสียง (Voice Recognition) รวมทั้งการจำลองโลกเสมือนจริง (Augmented Reality) และการเกษตรแบบออร์แกนิกเชิงฟื้นฟู (Regenerative Organic) ที่ให้ความสำคัญกับการรักษารักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึง การดำเนินธุรกิจที่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ เห็นได้จากการลดการใช้ภาชนะพลาสติกและโฟม การเพิ่มพลังงานทางเลือกหลายรูปแบบเพื่อใช้ในเชิงพาณิชย์ และการเข้ามาของรถไฟฟ้าอีวีในภาคการขนส่ง

ทั้งนี้ ในส่วนของการค้าขายแดน ผู้เขียนมีความเห็นว่า การเข้ามาของ “Disruptive Innovation” หรือ นวัตกรรมทางธุรกิจที่ได้สร้างสินค้าและบริการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และสามารถขึ้นมาเป็นผู้นำตลาดหรือครอบครองตลาดส่วนใหญ่ได้อย่างรวดเร็วและรุนแรง จึงเป็นการแทนที่ธุรกิจเดิมหรือสร้างตลาดใหม่อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน ดังนั้น การเข้ามาของเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่และมีผลกระทบสูงต่อตลาดตามที่กล่าวมาข้างต้น อาจเข้ามาเปลี่ยนรูปแบบการค้าขายแดนจากการค้าขายหน้าร้านหรือค้าขายผ่านตัวแทนแบบเดิมขึ้นมาอยู่ในรูปแบบออนไลน์โดยผู้ซื้อสามารถติดต่อกับผู้ขายได้โดยตรงและมีแพลตฟอร์มทางการค้ารองรับและอำนวยความสะดวกรองรับการทำสัญญาซื้อขาย การทำธุรกรรมทางการเงิน จนถึงการให้บริการขนส่งสินค้าแบบครบวงจร สอดคล้องกับข้อมูลจากศูนย์วิจัยกสิกรไทย ที่ประเมินว่า e-Commerce จะเข้ามา

มีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมต่างๆ ครอบคลุมกิจกรรมตั้งแต่การสั่งซื้อสินค้า การขนส่งสินค้า การผ่านพิธีการศุลกากร และการชำระเงิน เนื่องจากประเทศไทยมีความพร้อมด้านดิจิทัลสูงและมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากถึง ร้อยละ 69.5 เมื่อเทียบกับประชากรทั้งประเทศ และเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยโลกที่มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยร้อยละ 59.5 คนไทยใช้เวลาบนโลกอินเทอร์เน็ตต่อวันมากถึง 8.44 ชั่วโมง (ใช้อินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ 5.07 ชั่วโมง/วัน) โดยเป็นการซื้อขายสินค้าออนไลน์ มากถึงร้อยละ 83.6

นอกจากนี้ แนวโน้มที่เห็นได้ชัดเจน คือการเข้ามาของกลุ่มบริษัทอาลีบาบา (Alibaba Group Corporate) กลุ่มบริษัทค้าปลีกออนไลน์อันดับหนึ่งของประเทศจีน ที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยด้านการค้าบนระบบดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อการท่องเที่ยวไทย การจัดตั้งศูนย์ส่งออกสินค้าและศูนย์กระจายสินค้า ณ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เพื่อขยายช่องทางการซื้อขายระหว่างประเทศจีนและไทย รวมถึงการค้าผ่านแดนและข้ามแดนรูปแบบใหม่ (Cross-Border e-Commerce: CBEC) ซึ่งเป็นวิธีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศไปยังเขตปลอดอากร (Free Trade Zone) หรือคลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) โดยผ่านกฎระเบียบพิเศษของทางศุลกากร และจำหน่ายผ่านทางแพลตฟอร์ม Cross-Border e-Commerce อาทิเช่น ประเทศจีนมีแพลตฟอร์ม Tmall Global, Kaoka.com, Jingdong International และ Suninginternational รองรับการค้าในรูปแบบดังกล่าว ซึ่งเป็นวิธีการนำเข้าที่สะดวก และใช้เอกสารน้อยกว่าการนำเข้าแบบทั่วไป สำหรับความแตกต่างที่สำคัญระหว่าง CBEC และการส่งสินค้าไปจีนปกติ คือ การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี การปฏิบัติพิธีการทางศุลกากรที่รวดเร็วและยกเว้นเอกสารควบคุมหรือใบอนุญาตต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นออกทั้งหมด (ตารางที่ 1)

ประเด็น/ข้อพิจารณา	Cross-Border e-Commerce	การนำเข้าแบบทั่วไป
1. ภาษีศุลกากร	ยกเว้นภาษีศุลกากร (ไม่ต้องใช้ใบรับรองแหล่งกำเนิด)	เสียภาษีศุลกากรตั้งแต่ร้อยละ 15 ถึง ร้อยละ 40 (ประเทศในอาเซียนต้องใช้ ใบรับรองแหล่งกำเนิด C/O เพื่อใช้ สิทธิยกเว้นภาษีศุลกากร)
2. ภาษี	ภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 13 (ชำระเพียง ร้อยละ 70 ของภาษีต้องเสีย)	ภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 13 (ชำระเต็ม จำนวน)
3. วิธีการเก็บภาษี	สามารถนำของเข้าไปยังเขตปลอด อากรหรือคลังสินค้าทัณฑ์บน และ สามารถผ่านพิธีการศุลกากรแบบ พิเศษ รวมถึงการชำระภาษีก็ต่อเมื่อ ผู้บริโภคสั่งซื้อสินค้า	ชำระภาษีทันทีที่มีการนำเข้าสินค้า
4. ใบอนุญาตนำเข้า	ยกเว้นการขอใบอนุญาตนำเข้า	ต้องขอใบอนุญาตนำเข้า
5. ใบรับรองมาตรฐานคุณภาพและ ความปลอดภัยของสินค้า	ไม่มีข้อกำหนดด้านกฎระเบียบและ การควบคุมที่เกี่ยวข้อง ยกเว้นการ สุ่มตรวจสอบคุณภาพของสินค้าโดย ศุลกากร	ต้องมีใบพิธีการศุลกากรสำหรับ สินค้าขาเข้าและขาออก รวมถึง ใบอนุญาต/ใบรับรองสินค้าที่ เกี่ยวข้อง
6. ช่องทางการจำหน่าย	จำหน่ายได้เฉพาะบนแพลตฟอร์ม ออนไลน์ CBEC	จำหน่ายได้ทุกช่องทาง ทั้งทาง ออนไลน์และหน้าร้าน
7. วิธีการขนส่ง	ส่งตรงจากต่างประเทศ หรือส่งจาก คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) ในประเทศจีน	ส่งจากโกดังสินค้าในจีน
8. กลุ่มเป้าหมาย	เหมาะกับผู้ประกอบการ SME ที่ ต้องการค้าขายตลาดจีน	แบรนด์สินค้าที่มีความเชี่ยวชาญ มี ประสบการณ์ ผ่านการทำวิจัยใน ตลาดจีนแล้ว
9. ข้อดี	ประหยัดเวลาในการปฏิบัติพิธีการ ศุลกากร ลดจำนวนพ่อค้าคนกลางใน ห่วงโซ่อุปทาน สามารถขนส่งตรง จากต่างประเทศที่ละชิ้น เมื่อมีการ สั่งซื้อ ป้องกันความเสี่ยงกรณีขาย สินค้าไม่ได้สินค้าหมดอายุหรือ เสียหายจากการเก็บรักษา	- ประหยัดค่าใช้จ่ายในระยะยาว เนื่องจากสามารถขนส่งสินค้าไปเก็บ ไว้ที่โกดังของบริษัทตัวเองในจีนก่อน ล่วงหน้า ซึ่งจะประหยัดกว่าการขนส่ง ตรงจากต่างประเทศที่ละน้อยชิ้น เมื่อ มีการสั่งซื้อ - ส่งของให้ลูกค้าได้รวดเร็วกว่า
10. ข้อเสีย	- จำกัดและควบคุมช่องทางจำหน่าย โดยรัฐบาลจีน - อุปสรรคด้านภาษาที่ใช้ภาษาจีนเป็น หลัก - มีสินค้าที่คล้ายกัน/เหมือนกันบน แพลตฟอร์ม CBEC จำนวนมาก	- ต้นทุนการดำเนินงานสูง - กระบวนการส่งออก-นำเข้าแบบ ปกติ และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด ของทางการจีนอย่างเคร่งครัด - อาจมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ ไม่ใช้ภาษีในสินค้าที่มีการควบคุมของ ทางการจีน (Non-Tariff Barriers: NTBs)

ตารางที่ 1 : ความแตกต่างระหว่าง Cross-Border e-Commerce และการนำเข้าแบบทั่วไป (กรณีสินค้าที่ต้องมีใบอนุญาต)
ที่มา : ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเฉิงตู, 2564

สำหรับกรณีของการค้าไทย-จีน ทางจีนสนับสนุนให้มีการทำธุรกรรมการค้าข้ามประเทศผ่านช่องทางออนไลน์และแอปพลิเคชันต่างๆ แล้วใช้การขนส่งด้วยรถไฟความเร็วสูงสายจีน-ลาว (China-Laos Railway) โดยต้นทาง ณ ด่านโม่ฮาน มณฑลยูนนาน ประเทศจีน มีระบบคลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) และโลจิสติกส์รองรับอย่างครบวงจร เพื่อจัดส่งสินค้าที่มีความต้องการสูงจากต่างประเทศโดยเฉพาะ จากนั้นจึงส่งผ่านขบวนรถไฟขนส่งสินค้าข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แล้วจึงขนถ่ายสินค้าและปฏิบัติพิธีการศุลกากร ณ ด่านศุลกากรหนองคาย ส่งผลให้สามารถจัดส่งสินค้าได้ทันทีเมื่อมีคำสั่งซื้อ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพด้านต้นทุนค่าขนส่งและโลจิสติกส์ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1: เส้นทางการขนส่งสินค้าทางบก จีน-ไทย
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565

จากที่กล่าวมาข้างต้น ภายใต้การเติบโตของนวัตกรรมทางธุรกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้การค้าออนไลน์ข้ามแดนจะเข้ามาเป็นแนวโน้มหลักของการค้าขายแดนในอนาคตที่หลากหลายทั้งในรูปแบบ B2B B2C และ C2C ซึ่งจะเป็นจังหวะและโอกาสที่สำคัญของผู้ประกอบการค้าขายแดน ต้องมีความพร้อมที่จะปรับตัวยอมรับความเปลี่ยนแปลง และเปิดโอกาสในการทำธุรกิจมาสู่รูปแบบการค้าออนไลน์ข้ามแดนที่ไม่จำกัดเฉพาะตลาดจีนแต่ยังมีตลาดใหญ่ที่กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง นั่นคือ ตลาดประเทศ

เพื่อนบ้านกลุ่ม CLMV (กัมพูชา สปป. ลาว เมียนมา และ เวียดนาม) ภายใต้บริบททางการค้าที่มุ่งสู่ความเป็นดิจิทัลมาร์เก็ต การขนส่งที่มีความหลากหลาย (Multimodal Transport) มากขึ้น กิจกรรมการค้าชายแดนแบบเดิมอาจต้องปรับเปลี่ยนไป สำหรับโครงการในอนาคต รัฐบาลไทยได้เตรียมพัฒนาสถานีหนองคายให้รองรับการขนส่งผ่านสะพานเดิม ซึ่งมีการเตรียมพื้นที่บริเวณสถานีประมาณ 80 ไร่ ให้เป็นพื้นที่ตรวจปล่อยสินค้าและปฏิบัติพิธีการศุลกากรที่ทันสมัย รวมถึงจัดวางระบบการเปลี่ยนถ่ายจากทางถนนสู่ระบบราง รองรับสินค้าข้ามแดนจากลาว-จีนและการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบได้อย่างครบวงจร เพื่อสนับสนุนให้ไทยเป็นประตูการค้าชายแดนและเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของอาเซียนในอนาคต

สำหรับเนื้อหาในบทความต่อไป ผู้เขียนจะนำเสนอมุมมองเกี่ยวกับแนวโน้มหรือแนวคิดด้านการบริหารจัดการชายแดนรูปแบบใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ เช่น แนวโน้มการผ่านแดนของคน

และสินค้าแบบไร้รอยต่อด้วยการออกแบบเชิงนวัตกรรม (Frictionless by design) แนวโน้มการมีและเข้าถึงข้อมูลที่มีคุณภาพ (มีความน่าเชื่อถือและเป็นข้อเท็จจริง) ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง (From trust to true) และแนวโน้มการมาของพรมแดนเสมือนจริงในโลกเสมือนจริง (Virtual frontier) ขอขอบคุณครับ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. “ข้อมูลการค้าออนไลน์ข้ามพรมแดนสาธารณรัฐประชาชนจีน (Cross-Border e-Commerce).” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.ditp.go.th/contents_attach/584566/584566.pdf, 2562.

เกริกฤทธิ์ ฉายศิริกุล. “ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้าขายแดนของกรมศุลกากร เพื่อรองรับเศรษฐกิจวิถีใหม่ กรณีศึกษา ด้านศุลกากรสะเดา จังหวัดสงขลา.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.fpojournel.com/case-of-sadao-customs-house-in-songkhla>, 2566.

ธนาคารกรุงเทพ. “มองแนวโน้มตลาดค้าขายแดน 2564 ความหวังอยู่ตรงไหน?” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbanksme.com/en/cbec>, 2564.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. “เศรษฐกิจติดดิน: เปิดประตูการขนส่งเส้นทางใหม่คว้าโอกาสให้การค้าไทยจากรถไฟจีน – ลาว”, BOT พระสยาม Magazine. 1 (มกราคม – มีนาคม 2565). หน้า 42-45.

วรารุณ เรือนคำ. “การค้าขายแดน โอกาสภายใต้วิกฤต Covid-19.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://iiu.oie.go.th/images/hotissue/pdf/20200815120156.pdf>, 2563.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. “คาด E-Commerce ดันการค้าขายแดน เพิ่มขึ้น 2 เท่าภายในปี 2566.” กระแสทรรศน์: K-Econ Analysis. 24 (2928), 2561. หน้า 1-8.

Canham J., Ellanti, P., Fanguy, M., Berger, S., and Pollman, P. “Borders 2030: From vision to reality Trends shaping the future of border services.” (Online). Available: <https://www.accenture.com/us-en/insightsnew/public-service/borders-2030>, 2022.

Christensen, C.M., Raynor, M.E., and McDonald, R. “What Is Disruptive Innovation?” (Online). Available: <https://hbr.org/2015/12/what-is-disruptive-innovation>. 2015.

การปลดล็อกกัญชา กัญชง ในประเทศไทย

บทความโดย

นายศราวุธ พรหมพันธ์

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ที่ผ่านมาประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดให้พืชกัญชา (Marijuana) และกัญชง (Hemp) เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 โดยผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองพืชกัญชา กัญชง จะต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแล อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2565 รัฐบาลได้ประกาศถอดพืชกัญชา กัญชงออกจากยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ภายใต้ประมวลกฎหมายยาเสพติด ทำให้ประชาชนสามารถนำพืชกัญชา กัญชงมาใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ได้อย่างเสรี อย่างไรก็ตาม การปลดล็อกดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ด้านกัญชา กัญชงของประชาชนจนนำไปสู่ปัญหาทางด้านสุขภาพและปัญหาต่อสังคมในอนาคตได้ ดังนั้น ในบทความนี้ผู้เขียนได้รวบรวมความรู้เกี่ยวกับพืชกัญชา กัญชง ตั้งแต่ความเป็นมาของพืชกัญชา กัญชงในประเทศไทย ความแตกต่างระหว่างพืชกัญชา กัญชง การนำพืชกัญชา กัญชงมาใช้ประโยชน์ ตลอดจนผลกระทบจากการใช้ (เสพ) พืชกัญชา กัญชง

1. ความเป็นมาของพืชกัญชา กัญชงในประเทศไทย

ตั้งแต่ปี 2522 จนถึงวันที่ 8 มิถุนายน 2565 พืชกัญชา กัญชง ถูกจัดให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5¹ ทำให้ประชาชนไม่สามารถใช้พืชกัญชา กัญชงได้อย่างอิสระ แต่สามารถนำพืชกัญชา กัญชง มาใช้ประโยชน์เฉพาะเพื่อการแพทย์ การศึกษาวิจัย และอื่น ๆ ภายใต้การควบคุมจากหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565 กระทรวงสาธารณสุข ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 5 พ.ศ. 2565 เพื่อกำหนดให้ทุกส่วนของพืชกัญชา กัญชง ไม่เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 แต่ยังคงกำหนดให้ สารสกัดพืชกัญชา กัญชง ที่มีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (Tetrahydrocannabinol: THC) ปริมาณเกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 มิถุนายน 2565 เป็นต้นมา และปัจจุบันรัฐบาลได้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพืชกัญชา กัญชง โดยมีหน้าที่ ในการเสนอแนะนโยบาย ดำเนินมาตรการ ตลอดจนการควบคุม กำกับดูแล และให้ความรู้แก่ประชาชน ในระหว่างที่รัฐบาลกำลัง พิจารณาร่างกฎหมายการควบคุม กำกับและดูแลพืชกัญชา กัญชง

¹ ประเทศไทยได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

- (1) ประเภท 1 เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ไม่มีประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน เป็นต้น
- (2) ประเภท 2 เป็นยาเสพติดให้โทษทั่วไป มีประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น มอร์ฟีน โคคาอีน โคเคอีน ผีนายา เป็นต้น
- (3) ประเภท 3 เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย
- (4) ประเภท 4 เป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ ประเภท 2 แต่มีประโยชน์ทางการแพทย์ อุตสาหกรรม หรือวิทยาศาสตร์ เช่น อาเซติล แอนไฮโดรด์ อาเซติลคลอไรด์ เป็นต้น
- (5) ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 ส่วนใหญ่ เป็นพืชที่ทำให้เกิดการเสพติดได้ เช่น บางส่วนของพืชกัญชา กัญชง กระบือ เป็นต้น

2. ความเหมือนหรือแตกต่างกันของพืชกัญชา กัญชง

พืชกัญชา กัญชงมีลักษณะทางกายภาพที่คล้ายคลึงกันแต่มีปริมาณสาร THC และ สารแคนนาบิไดโอดอล (Cannabidiol: CBD) ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ พืชกัญชามีสาร THC มากกว่าพืชกัญชง ในขณะที่พืชกัญชงมีสาร CBD มากกว่าพืชกัญชา โดยสาร THC เป็นสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ซึ่งจะทำให้ผู้เสพมีอาการเมา เคลิบเคลิ้ม เกิดปัญหาด้านความทรงจำ และส่งผลต่อระบบภูมิคุ้มกัน ซึ่งจะทำให้ร่างกายเกิดการอักเสบได้ง่าย ในขณะที่สาร CBD จะทำให้ผู้เสัประสึกผ่อนคลาย อย่างไรก็ดี ยังไม่มีรายงานการศึกษาถึงผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจจากการได้รับสาร CBD

ภาพแสดงความแตกต่างระหว่างใบกัญชา กัญชง

3. การนำพืชกัญชา กัญชงมาใช้ประโยชน์

พืชกัญชา กัญชง สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและผลิตเป็นสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งปัจจุบัน กระทรวงสาธารณสุขมีการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ในการกำหนดหลักเกณฑ์การผลิตสินค้า กัญชา กัญชง ที่คำนึงถึงปริมาณสาร THC และสาร CBD ที่กำหนด ดังนี้

3.1 การผลิตเป็นสินค้าอุตสาหกรรม

ผู้ประสงค์จะนำพืชกัญชา กัญชงมาผลิตเป็นสินค้าอุตสาหกรรมจะต้องขึ้นทะเบียนสินค้ากับ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดการนำพืชกัญชา กัญชงมาผลิตเป็นสินค้าอุตสาหกรรม 3 ชนิด ได้แก่ เครื่องสำอาง อาหาร และผลิตภัณฑ์ตำรับยาและสมุนไพร ดังตารางต่อไปนี้

สินค้า อุตสาหกรรม	เครื่องสำอาง	อาหาร	ผลิตภัณฑ์ตำรับยา และสมุนไพร
ความครอบคลุม	1) เครื่องสำอางที่มีสารสกัดจากเมล็ดกัญชงเป็นส่วนประกอบ (เครื่องสำอางทุกประเภท) 2) เครื่องสำอางที่มีส่วนประกอบของส่วนของพืชกัญชา กัญชง (เครื่องสำอางที่ใช้แล้วล้างออกยกเว้นเครื่องสำอางที่ใช้ในช่องปากหรือจุดซ่อนเร้น) 3) เครื่องสำอางที่มีสาร CBD จากพืชกัญชา กัญชง เป็นส่วนประกอบ (เครื่องสำอางทุกประเภท ยกเว้นเครื่องสำอางที่ใช้ในช่องปากหรือจุดซ่อนเร้น)	1) ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสารสกัด CBD เป็นส่วนประกอบ (ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เครื่องดื่มแต่งกลิ่นรสชนิดอัดก๊าสและไม่อัดก๊าส เครื่องดื่มธัญชาติ) 2) ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนประกอบของส่วนของพืชกัญชา กัญชง (ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนประกอบของเมล็ดกัญชง หรือน้ำมันจากเมล็ดกัญชง หรือโปรตีนจากเมล็ดกัญชง และผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนประกอบอื่น ๆ ของส่วนพืชกัญชา กัญชง)	1) ตำรับยาแผนไทย (ตำรับยาแผนไทยชนิดใช้ภายในและภายนอกเช่น ตำรับยาคุชไสยาสน์ เป็นต้น) 2) ผลิตภัณฑ์สมุนไพร (ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีสารสกัดจากพืชกัญชา กัญชงเป็นส่วนประกอบหลัก, ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีส่วนประกอบของส่วนของพืชกัญชา กัญชงซึ่งไม่ใช่ส่วนประกอบหลัก เช่น ยาหม่อง เป็นต้น และผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรจากใบพืชกัญชา กัญชง)
ปริมาณ THC เจือปน	ไม่เกินร้อยละ 0.001 - 0.2 โดยน้ำหนัก แล้วแต่กรณี	ไม่เกิน 0.5 – 5 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม หรือไม่เกิน 1.6 มิลลิกรัมต่อกหน่วยบรรจุ	ไม่เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก
ปริมาณ CBD เจือปน	ไม่ได้ระบุ	ไม่เกิน 3 – 75 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม หรือไม่เกิน 1.41 มิลลิกรัม/หน่วยบรรจุ	ไม่เกินร้อยละ 2.5 โดยน้ำหนัก (เฉพาะผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีส่วนประกอบของส่วนของพืชกัญชา กัญชงซึ่งไม่ใช่ส่วนประกอบหลัก)

ตารางแสดงหลักเกณฑ์ของสินค้า อุตสาหกรรมที่นำพืชกัญชา กัญชง มาผลิต
ที่มา : รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยผู้เขียนบทความ

3.2 การใช้ประโยชน์ในครัวเรือน

ประชาชนทั่วไปสามารถนำพืชกัญชา กัญชงมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือนได้ เช่น ใช้ในการประกอบอาหาร ซึ่งเป็นเครื่องดื่ม เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ที่ประสงค์จะนำพืชกัญชา กัญชงมาใช้ในการประกอบอาหารเพื่อจำหน่ายจะต้องซื้อกัญชา กัญชงจากแหล่งปลูกที่ถูกต้องกฎหมาย

4. การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของพืชกัญชา กัญชง

จากรายงานศึกษาของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยคาดการณ์ว่ามูลค่าตลาดพืชกัญชา กัญชงจะสามารถเติบโตได้ประมาณร้อยละ 15 ต่อปีระหว่างช่วงปี 2566 – 2568 โดยในปี 2568 คาดว่า จะมีมูลค่าทางตลาดสูงถึง 43 พันล้านบาท ทั้งนี้ ในปี 2565 คาดการณ์ว่าจะมีมูลค่าทางการตลาดอยู่ที่ 28.1 พันล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยมูลค่าของผลิตภัณฑ์ต้นน้ำ (ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร) 9.61 พันล้านบาท มูลค่าของผลิตภัณฑ์กลางน้ำ (ผลิตภัณฑ์สารสกัด) 14.7 พันล้านบาท และมูลค่าของผลิตภัณฑ์ปลายน้ำ (ผลิตภัณฑ์แปรรูป) 3.75 พันล้านบาท อีกทั้งยังเกิดการกระจายรายได้ให้แก่เกษตรกรสูงถึง 800,000 – 1.2 ล้านบาทต่อไร่ต่อปี ซึ่งสูงกว่ามูลค่าทางการเกษตรอื่น ๆ เช่น ข้าว ที่สร้างรายได้เพียง 10,000 – 15,000 บาทต่อไร่ต่อปี เป็นต้น โดยมูลค่าทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์กัญชา กัญชง ส่วนใหญ่ผลิตมาจากสาร CBD มากกว่า THC นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังได้มีมติเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2565 เห็นชอบ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมพืชกัญชง สู่อุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2566 – 2570 เพื่อส่งเสริมให้พืชกัญชงเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ด้วยมาตรการ 4 ด้าน ได้แก่ (1) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่กัญชง (2) ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปเชิงพาณิชย์ (3) ส่งเสริมด้านการตลาด และ (4) สร้างปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการประกอบการ ซึ่ง (ร่าง) แผนดังกล่าวกำหนดวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพืชกัญชงเชิงอุตสาหกรรมแห่งอาเซียนภายใน 5 ปี ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารัฐบาลให้การสนับสนุนพืชกัญชา กัญชง ซึ่งเป็นพืชที่ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจตลอดห่วงโซ่อุปทาน และกระจายรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมถึงสร้างโอกาสให้ภาคธุรกิจได้เติบโต

5. ผลกระทบจากการใช้ (เสฟ) พืชกัญชา กัญชง

แม้ว่าพืชกัญชา กัญชงจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในแง่ครัวเรือน อุตสาหกรรม และต่อเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม พืชกัญชา กัญชง มีสาร THC ซึ่งส่งผลให้เกิดโทษใน 2 มิติ ดังนี้

5.1. ผลต่อด้านสุขภาพ: หากมีการบริโภคสาร THC ที่องค์ประกอบสูงกว่าร้อยละ 15 โดยน้ำหนักจะทำให้ผู้เสฟมีความเสี่ยงที่จะป่วยด้วยอาการจิตเภทเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า อีกทั้งยังเพิ่มความเสี่ยงในการเกิดโรคต่างๆ เช่น โรคหัวใจและหลอดเลือด มะเร็งหรือเกิดอาการอักเสบในช่องปาก หลอดลม กล้องเสียง และปอด เป็นต้น

5.2 ผลต่อด้านสังคม: เนื่องจากการเสฟกัญชา กัญชง จะส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจแก่ผู้เสฟ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความไม่สงบหรือละเมิดต่อศีลธรรมอันดีงานในสังคมได้ เช่น ทำให้มีอัตราการเกิดอุบัติเหตุรถยนต์บนถนนเพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น โดยจากบทความของวิทยาลัยสาธารณสุข (School of Public Health) มหาวิทยาลัยบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงการศึกษาผลกระทบของการเสฟกัญชาที่มีต่ออัตราการเกิดอุบัติเหตุรถยนต์บนถนนในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงปี 2543 – 2561 ว่า อัตราการตายจากอุบัติเหตุรถยนต์บนถนนเพิ่มขึ้น 2 เท่า จากเดิมร้อยละ 9 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 21.5 ในปี 2561

6. การควบคุมกำกับดูแลพืชกัญชา กัญชงในปัจจุบัน

ในส่วนของการควบคุมกำกับดูแลพืชกัญชา กัญชงในปัจจุบันนั้น การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองพืชกัญชา กัญชง ไม่ต้องขออนุญาตภายใต้กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ แต่ให้ปฏิบัติตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำพืชกัญชา กัญชงมาใช้ประโยชน์ อย่างไรก็ตามในส่วนหนึ่งของพืชกัญชา กัญชงที่เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 คือ สารสกัดพืชกัญชา กัญชงที่มีสาร THC เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก ผู้ประสงค์จะผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองสารสกัดนี้ จะต้องขออนุญาตภายใต้กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ โดยจะมีหน่วยงานควบคุมและกำกับดูแลพืชกัญชา กัญชง ประกอบด้วย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นอกจากนี้ปัจจุบันรัฐบาลได้ออกประกาศควบคุมการใช้กัญชา ได้แก่การห้ามจำหน่ายช่อดอกกัญชา ซึ่งมีสารเสพติดในปริมาณสูง โดยเฉพาะนำมาใช้ในการปรุงอาหาร และร้านอาหารที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมต้องแจ้งให้ผู้บริโภคทราบ รวมถึงห้ามใช้กับเด็กและหญิงตั้งครรภ์ ห้ามจำหน่ายเพื่อสูบในสถานที่ประกอบการ อีกทั้งยังกำหนดห้ามไม่ให้มีกลิ่นหรือควันจากกัญชาในอาคารและสถานที่สาธารณะ ตลอดจนห้ามนำพืชกัญชา กัญชง อาหารหรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของพืชกัญชา กัญชง เข้ามาใช้หรือบริโภคในสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดหรือกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ

จะเห็นได้ว่าพืชกัญชา กัญชงก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในแง่ของครัวเรือนและอุตสาหกรรม แต่หากนำมาใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมย่อมส่งผลกระทบต่อปัญหาทางด้านสุขภาพและปัญหาทางด้านสังคมได้ ซึ่งการปลดล็อกพืชกัญชา กัญชงให้พ้นจากยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 5 ทำให้การควบคุมกำกับดูแลพืชกัญชา กัญชงค่อนข้างจำกัด เนื่องจากพืชกัญชา กัญชงไม่ใช่ยาเสพติดให้โทษทำให้ไม่ต้องปฏิบัติตามภายใต้กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด แม้ว่ารัฐบาลจะมีแนวทางการควบคุมการใช้พืชกัญชา กัญชงในแต่ละพื้นที่ แต่การสร้างความรู้ความตระหนักแก่ประชาชนจะเป็นแนวทางระยะยาวที่ส่งเสริมให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนนำพืชกัญชา กัญชงมาใช้ประโยชน์ได้สูงสุดและเหมาะสม

แหล่งอ้างอิง

บางกอกโพสต์ (2565). Cannabis valued at B43bn by 2025. สืบค้นจาก <https://www.bangkokpost.com/business/2351196/cannabis-valued-at-b43bn-by-2025>

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2565). ผลการประชุมคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ (กอช.) ครั้งที่ 1/2565. สืบค้นจาก https://resolution.soc.go.th/?page_id=74&find_word=&start_date=27%2F12%2F2565&end_date=27%2F12%2F2565&book_number=&page_no=2

สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ (2565). ห้ามใช้กัญชา-กัญชงในโรงเรียน. สืบค้นจาก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG220617112519671>

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2565). การศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสินค้ากัญชา กัญชง.

ไทยรัฐออนไลน์ (2565). อัปเดตประกาศใหม่คุมช่อดอกกัญชา

ห้ามรถเร่-เปิดห้องสูบ ห่วงช่องโหว่ปลูกใช้เอง. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/scoop/theissue/2553013>

Grandviewresearch (n.d.). Thailand Legal Cannabis Market Size, Share & Trends Analysis Report By Derivative (Marijuana, Hemp), By Sources (CBD, THC), By End-use (Medical Use, Recreational Use, Industrial Use), And Segment Forecasts, 2022 – 2030. Retrieved from <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/thailand-legal-cannabis-market-report#:~:text=How%20big%20is%20the%20Thailand,USD%2042.8%20million%20in%202022>

การพัฒนาเมืองระยอง ด้วยเทคโนโลยี Metaverse เพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ และการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน กับบริษัท ระยองพัฒนาเมือง จำกัด

บทความโดย

นายชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์

นายกานต์ แจ่มชัดใจ

นางสาวนภัสวรรณ บุญช่วย

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

บทนำ

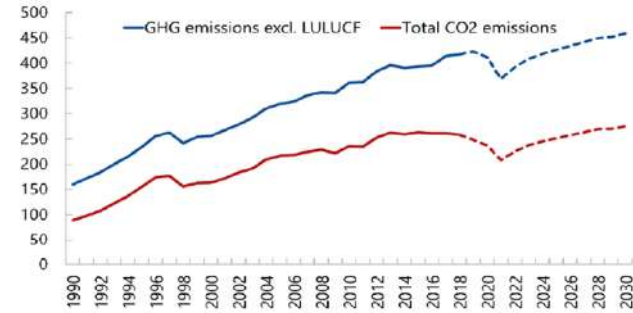
ในปัจจุบันที่หลายประเทศบนโลกต่างได้รับผลกระทบจากปัญหาสภาพภูมิอากาศแปรปรวน (Climate Change) ที่เกิดจากสภาวะโลกร้อน ดังจะเห็นได้จากการที่หลายภาคส่วนในแต่ประเทศหันมาตระหนักและให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จากข้อมูลของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยแนวโน้มการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและคาร์บอนไดออกไซด์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) ดังแสดงในภาพที่ 1 และเมื่อพิจารณาปี พ.ศ. 2652 (ค.ศ. 2019) จะพบว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพลังงานเป็นแหล่งผลิตก๊าซเรือนกระจกจำนวนมากที่สุด รองมาด้วยภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม ตามลำดับ (รายละเอียดตามภาพที่ 2) ทั้งนี้ สำหรับประเทศไทยได้มีการตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และได้มีหลายภาคส่วนได้ดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งในครั้งนี้อยู่มือจะยกตัวอย่างจากบริษัท ระยองพัฒนาเมือง จำกัด (ระยองพัฒนาเมืองฯ) ที่ได้มีการนำร่องในการดำเนินโครงการการใช้ประโยชน์จาก Web 3.0 Digital Platform หรือ Metaverse มาใช้ในการซื้อขายคาร์บอนเครดิต รวมถึงส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เทศบาลนครระยองให้เกิดความยั่งยืน โดยเทคโนโลยี Metaverse¹ เป็นการผสมผสานเทคโนโลยีแห่งโลกเสมือนจริงที่จำลองสิ่งแวดล้อมของโลกจริงและเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้คนสามารถเข้ามามีปฏิสัมพันธ์และทำกิจกรรมร่วมกัน ผ่านตัวตนที่เรียกว่า อวตาร (Avatar) ในรูปแบบกราฟฟิก 3 มิติ เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโลกเสมือนจริงดังกล่าว ทำให้รู้สึกเหมือนชีวิตจริงมากกว่าสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) อื่น ๆ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

¹ ข้อมูลจาก ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

Thailand: Historical and Projected Emissions

(In MtCO₂e)

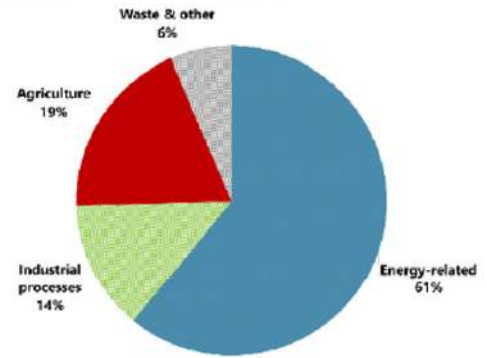
Source: Carbon Pricing Assessment Tool.

Notes: Dotted line indicates projections.

ภาพที่ 1 : แนวโน้มการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและคาร์บอนไดออกไซด์ของประเทศไทยในอดีตและอนาคต
ที่มา : IMF (2019)

Sources of Greenhouse Gas Emissions

(In 2019)

Sources: International Energy Agency and IMF staff calculations.

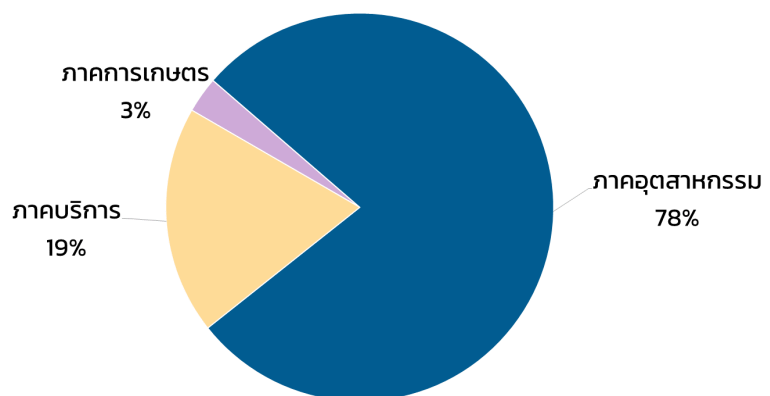
ภาพที่ 2 : แหล่งที่มาของก๊าซเรือนกระจกในประเทศในปี 2562 (2019)
ที่มา : IMF (2019)

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดระยอง

สำหรับข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง ในปี 2563 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประเมินว่า จังหวัดระยองมีผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) เท่ากับ 857,191 ล้านบาท ประกอบด้วยภาคการเกษตร 28,164 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด และภาคนอกการเกษตร 829,026 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 97 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด ทั้งนี้ ภาคนอกการเกษตร ประกอบไปด้วยภาคอุตสาหกรรม 667,925 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 78 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด และภาคบริการ 161,102 ล้านบาท

หรือคิดเป็นร้อยละ 19 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด (รายละเอียดตามภาพที่ 3) อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) เท่ากับ 831,734 บาท ซึ่งสูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ในขณะเดียวกัน สำหรับด้าน

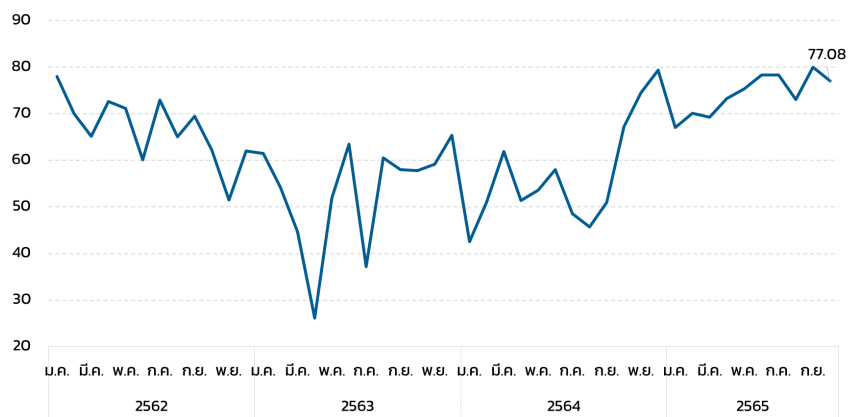
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดระยอง ปี 2563

ภาพที่ 3 : แผนภูมิวงกลมแสดงผลิตภัณฑ์จังหวัดระยอง
ที่มา : สศช. ประมวลผลโดย สศค.

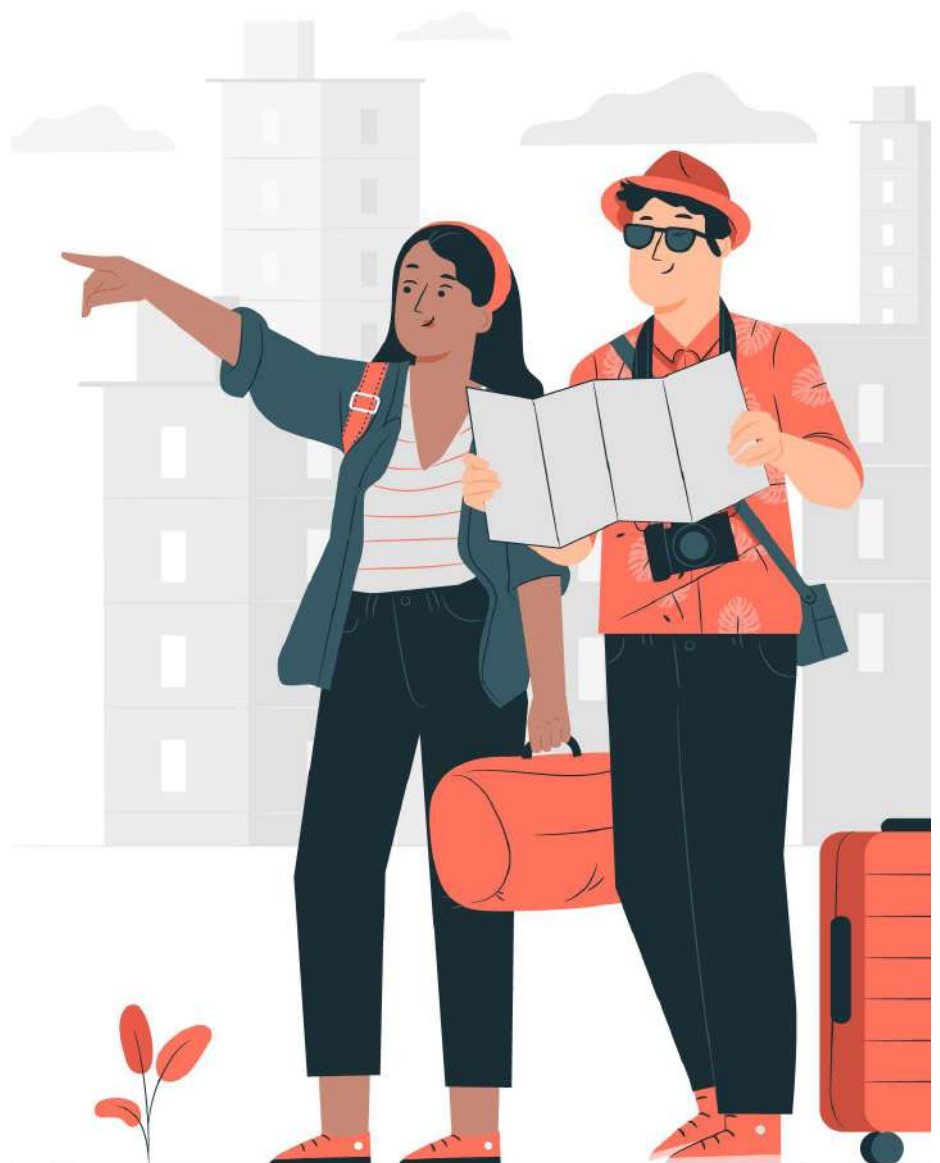
เศรษฐกิจอาศัยข้อมูลดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค (Thailand Regional Economic Sentiment Index: RSI) ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงการคลัง² จะพบว่า ในเดือนตุลาคม 2565 นั้น RSI ของจังหวัดระยองอยู่ที่ระดับ 77.08 ดังแสดงในภาพที่ 4 ซึ่งชะลอลดลงจากเดือนก่อนหน้าเล็กน้อย แต่ยังแสดงถึงภาวะเศรษฐกิจในอนาคตของจังหวัดระยองที่คาดว่าจะยังขยายตัว อันเป็นผลมาจากปัจจัยสนับสนุนจากบริการการจ้างงานเป็นสำคัญ เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ประกอบกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ต่อเนื่องเช่นกัน

ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาคของจังหวัดระยอง

ภาพที่ 4 : กราฟแสดงดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาคของจังหวัดระยอง ตั้งแต่ปี 2562 ถึงปัจจุบัน
ที่มา : สศค. กระทรวงการคลัง

² RSI คือ ดัชนีที่สะท้อนสภาวะเศรษฐกิจภูมิภาคของแต่ละจังหวัดและภูมิภาคในอนาคต ตั้งแต่ 1 – 6 เดือนข้างหน้า ซึ่งดัชนีมีค่ามากกว่า 50.0 จะสะท้อนภาวะเศรษฐกิจในอนาคตที่มีแนวโน้มดีขึ้นกว่าปัจจุบัน และดัชนีมีค่าเท่ากับ 50.0 จะสะท้อนภาวะเศรษฐกิจในอนาคตที่มีแนวโน้มที่ทรงตัว และหากดัชนีมีค่าน้อยกว่า 50.0 จะสะท้อนภาวะเศรษฐกิจในอนาคตที่มีแนวโน้มชะลอลดกว่าปัจจุบัน

ความเป็นมาของบริษัท ระยองพัฒนาเมือง จำกัด และการพัฒนาเมืองระยองด้วยเทคโนโลยี Metaverse

จากรายละเอียดที่กล่าวไปก่อนหน้านี้เกี่ยวกับการที่ระยองพัฒนาเมืองฯ ได้นำเทคโนโลยี Web 3.0 Digital Platform เพื่อสร้าง Metaverse ในการซื้อขายคาร์บอนเครดิต โดยอาศัยคาร์บอนเครดิตที่เกิดขึ้นจากพื้นที่ป่าโกงกางกว่า 500 ไร่ กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. ร่วมกับวารสารการเงินการคลังได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงจากคุณภูษิต ไชยง่ำ (คุณภูษิตฯ) ซึ่งดำรงตำแหน่ง รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครระยอง และผู้ร่วมก่อตั้งระยองพัฒนาเมืองฯ มาถ่ายทอดรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวดังกล่าว ผ่านรายการ “Local Reach เอื้อมลึก ถึงภูมิภาค” เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2565 ที่ผ่านมา

คุณภูษิต ไชยง่ำ

รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครระยอง
และผู้ร่วมก่อตั้ง บริษัท ระยองพัฒนาเมือง จำกัด

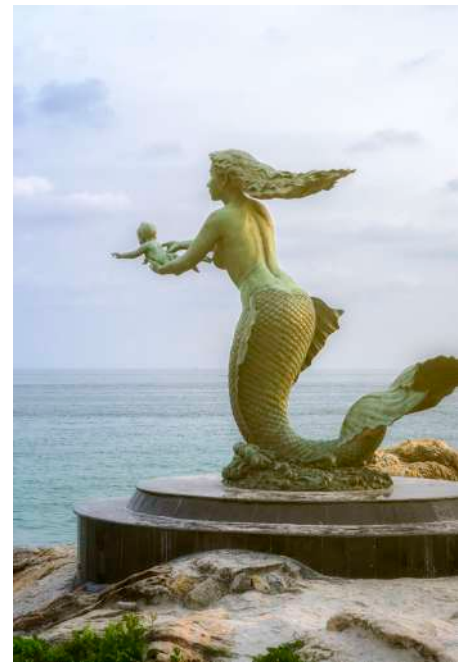
จากการสัมภาษณ์คุณภูษิตฯ ได้ให้รายละเอียดว่า “ระยองพัฒนาเมืองฯ เป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ที่มีเป้าหมายมุ่งมั่นที่จะสนับสนุน เร่งรัด และสร้างสรรค์ ในทุกวิถีทางที่จะทำให้เกิดสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของคนในเมือง” โดยมีพันธกิจของระยองพัฒนาเมืองฯ คือ การวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง โดยพิจารณาประเด็นหรือวาระหลักที่จะเป็นปัจจัยทำให้เมืองระยองพัฒนา ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งแวดล้อม การคมนาคมขนส่ง และอื่น ๆ ให้ได้ผลออกมาสอดคล้องกับความต้องการของพลเมือง ทั้งด้านคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ การศึกษา และสาธารณสุข โดยมีพันธมิตรและเครือข่ายทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนและเครือข่ายกิจการพัฒนาเมืองในจังหวัดต่าง ๆ

สำหรับด้านการขับเคลื่อนโครงการให้จังหวัดระยองเป็นเมืองอัจฉริยะ (Rayong Smart City) นั้น คุณภูษิตฯ กล่าวว่า ทางเทศบาลนครระยองเป็นแกนกลางทำนโยบายเพื่อช่วยในการขับเคลื่อนผ่านการสร้างภาคีเครือข่ายทั้งในระดับชุมชน รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ และดำเนินกิจกรรมร่วมกัน โดยระยองพัฒนาเมืองฯ ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ หรือ บพท. และสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ หรือ สอวช. ซึ่งที่ผ่านมา

จังหวัดระยองได้มุ่งเน้นการขับเคลื่อนในภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก เนื่องจากจังหวัดระยองเป็นที่ตั้งของแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศไทยและเศรษฐกิจของประเทศไทย ในขณะเดียวกัน จังหวัดระยองก็เป็นแหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกขนาดใหญ่ของประเทศ จึงเป็นที่มาของการขับเคลื่อนแนวทางเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกจากภาคอุตสาหกรรม เพื่อเปลี่ยนเมืองระยองไปสู่เมืองเศรษฐกิจที่มีอัตราการปล่อยคาร์บอนต่ำ

การนำร่องจังหวัดระยองเป็นเมืองคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน

การรณรงค์การลดการปล่อยคาร์บอนของจังหวัดระยองดำเนินการอยู่ภายใต้แคมเปญ Rayong : Race to Zero & Go Green (New S – Curve) สอดคล้องเทรนด์โลกที่มุ่งไปสู่ Net Zero รวมถึงนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในการพัฒนาเมืองระยองเป็นเมืองคาร์บอนต่ำ (Low carbon city) อย่างยั่งยืน ได้นำเทคโนโลยีการวิจัยมาปรับใช้ให้เกิดผลลัพธ์ขึ้นจริง นั่นคือการนำคาร์บอนเครดิตมาปรับใช้กับภาคอุตสาหกรรม เพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้ทุกคนตระหนัก และรับรู้ถึงการรักษาสีเขียว ร่มรื่นรอบต่อสังคม ในขณะเดียวกัน จังหวัดระยองมีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเคมีภัณฑ์ ปิโตรเลียม รวมถึงพลาสติกที่มีส่วนสำคัญในการปล่อยคาร์บอน ดังนั้น เพื่อเปลี่ยนแปลงระยองไปสู่เมืองที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน ระยองพัฒนาเมืองฯ จึงได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการวางแผนเพื่อขับเคลื่อนโครงการ เริ่มแรกด้วยการนำพื้นที่ป่าโกงกางเก่าแก่ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า 500 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครระยองมาใช้ซื้อขายคาร์บอนเครดิต ทั้งนี้ ป่าโกงกางสามารถสร้างออกซิเจนได้มากกว่าต้นไม้ประเภทอื่น และเทศบาลนครระยองมีพื้นที่รกร้างที่สามารถนำมาปรับให้เป็นพื้นที่สีเขียว ในขณะเดียวกัน เทศบาลได้จดทะเบียนป่าโกงกางเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ ระยองพัฒนาเมืองฯ ยังมีแผนที่จะขยายพื้นที่สีเขียวเพิ่มเติมผ่านการพัฒนาพื้นที่รกร้างต่อไปในอนาคต โดยมุ่งหวังที่จะลดการปล่อยคาร์บอนจากโรงงานอุตสาหกรรมและส่งเสริมให้เกิด

การบังคับใช้ทางกฎหมายขึ้นในภาคอุตสาหกรรม ยกตัวอย่างกรณีศึกษาจากกลุ่มประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปที่มีการคำนวณภาษีคาร์บอนในตัวสินค้าหรือมาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism หรือ CBAM) ซึ่งกรณีศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาใช้สร้างมาตรฐานให้กับภาคอุตสาหกรรมไทยได้ในอนาคต

นอกจากการเพิ่มพื้นที่ป่าในพื้นที่แล้ว ระยองพัฒนาเมืองฯ และเทศบาลนครระยองได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะ และแยกขยะ ซึ่งจะช่วยลดโลกร้อน รวมถึงประหยัดงบประมาณในการจัดการได้เป็นอย่างมาก ผ่านการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการขยะ

การดำเนินโครงการ Metaverse

ยกตัวอย่างเช่น การจัดการขยะเปียกซึ่งจะช่วยลดปริมาณคาร์บอนได้ถึงปีละ 122,000 ตันต่อปี จากทั้งหมด 300 ล้านตันต่อปี ในขณะเดียวกัน ทางเทศบาลนครระยองสามารถนำขยะเปียกไปแปลงสภาพเป็นปุ๋ยหรือเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าได้อีกด้วย

แผนการดำเนินงานนำจังหวัดระยองสู่เมืองคาร์บอนต่ำ คือการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคี ทุกภาคส่วนที่มีส่วน เช่น บริษัทพัฒนาเมือง เทศบาลนครเมืองภาคอุตสาหกรรม ชุมชนทั้ง 29 ชุมชน และประชาชน ต้องมีส่วนร่วมและการรับรู้และเชื่อมโยงกับการทำงานร่วมกับภาคเอกชนที่มีเป้าหมายร่วมกันในการสร้างความยั่งยืนสู่ชุมชนและเมืองที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน

สำหรับแนวความคิดการนำเทคโนโลยี Metaverse มาใช้เป็นแพลตฟอร์มกลางเชื่อมโยงโลกจริง กับโลกเสมือนจริงเพื่อใช้ในการซื้อขายคาร์บอนเครดิตนั้น เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่จะช่วยสร้างการตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ให้ช่วยกันพัฒนาให้จังหวัดระยองเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในโลกเสมือนจริง ยกตัวอย่างเช่น การสร้างป่าโกงกางเพื่อให้ผู้คนสามารถร่วมกิจกรรมกันได้ การให้ภาคอุตสาหกรรมสร้างสถานประกอบการในป่าโกงกาง การใช้พื้นที่ป่าโกงกางในโลกเสมือนจริงเป็นแหล่งให้ข้อมูลสำหรับการศึกษา รวมถึงการจำลองพื้นที่ป่าเพื่อใช้ในการขยายพื้นที่สีเขียว และปรับพื้นที่ส่วนบุคคลในโลกเสมือนจริงให้เป็นพื้นที่เขียวร่วมกันได้ โดยระยองพัฒนาเมืองฯ มองว่า เทคโนโลยี Metaverse สามารถเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ให้กับเยาวชนหรือผู้คนในชุมชน รวมถึงสามารถสร้างความตระหนักรู้ในการสร้างพื้นที่สีเขียวได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ระยองพัฒนาเมืองฯ มองว่า การจะพัฒนาเมืองระยองไปสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ต้องเริ่มจากการพัฒนาให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อัจฉริยะก่อน (Smart People) ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวอาจจะต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อยถึง 10 ปี และในขณะเดียวกัน ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนร่วมกัน

นอกจากนี้ ระยองพัฒนาเมืองฯ ยังเล็งเห็นถึงความสำคัญของความร่วมมือในระดับนานาชาติเพื่อพัฒนาจังหวัดระยองให้มีระบบนิเวศที่เอื้อต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับ Mega Trend ต่อยอดความเข้มแข็งของ

จังหวัดระยองเพื่อยกระดับไปสู่การรองรับอุตสาหกรรมที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง รวมถึงเชื่อมโยงความร่วมมือกับภาคธุรกิจในลักษณะคลัสเตอร์ (Cluster) เพื่อกระจายการลงทุนออกไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี ยกตัวอย่างเช่น การเข้ามาตั้งโรงงานผลิตของอุตสาหกรรมยานยนต์ที่กำลังก้าวสู่ทศวรรษแห่ง Electric Vehicle (EV) ที่จะช่วยให้เกิดการจ้างงานไปทั่วทั้งระบบห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain System)

อุปสรรคของการพัฒนาเมือง Net Zero และเทคโนโลยี Metaverse ช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร และดีกว่าเทคโนโลยีอื่น ๆ อย่างไรบ้าง

การพัฒนาเมืองระยองให้มุ่งสู่เมืองที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอนต้องอาศัยปัจจัยในการขับเคลื่อนอย่างหลากหลาย เพื่อบรรลุเป้าหมาย carbon neutrality นั้น ต้องกำหนดเป็นเป้าหมายร่วมกันทั้งในระดับบุคคล องค์กร หรือประเทศ และดำเนินการ “ลด” และ “ชดเชย” (lower & offset) การปล่อยคาร์บอนจนเป็นกลาง ซึ่งมาตรการ “ลด” การปล่อยคาร์บอนหรือก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญ ได้แก่ การลดหรือละกิจกรรมบางอย่างที่ไม่จำเป็น (เช่น กิจกรรมโลจิสติกส์) การใช้เทคโนโลยีการผลิตและการจัดการของเสียที่สะอาดขึ้น (การคมนาคม การขนส่ง และการถนอมอาหาร เป็นต้น) และการส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดเพื่อผลิตไฟฟ้า เป็นต้น ในขณะเดียวกัน สำหรับ “การชดเชย” คาร์บอนที่ยังปล่อยอยู่ผ่านกิจกรรมที่ปลดปล่อยคาร์บอนที่อื่น เช่น การปลูกป่าทดแทน การลงทุนในพลังงานหมุนเวียน หรือการซื้อคาร์บอนเครดิต เป็นต้น

กุญแจสำคัญของการพัฒนาเมือง

สำหรับกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองระยอง คุณณัฐฯ ได้กล่าวถึง การประเมินผลความคืบหน้าของโครงการต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการสร้างการรับรู้ของالمืออยู่ของโครงการ และการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาต่อยอดให้เกิดความยั่งยืน และเป็นต้นแบบให้แก่ธุรกิจรวมถึงจังหวัดอื่น ๆ โดยเริ่มจากการพัฒนาและสร้างการเรียนรู้ในกับผู้คนในพื้นที่ เพื่อให้สามารถพัฒนาเมืองได้อย่างเต็มที่ และสุดท้ายต่อยอดไปสู่การพัฒนาในระดับประเทศ

การส่งเสริมการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ ในระดับตำบลด้วยแนวคิด “Smart Tambon Model”

นายชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์

นายธนัฐ พวงนวม

นายกานต์ แจ่มชัดใจ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทนำ

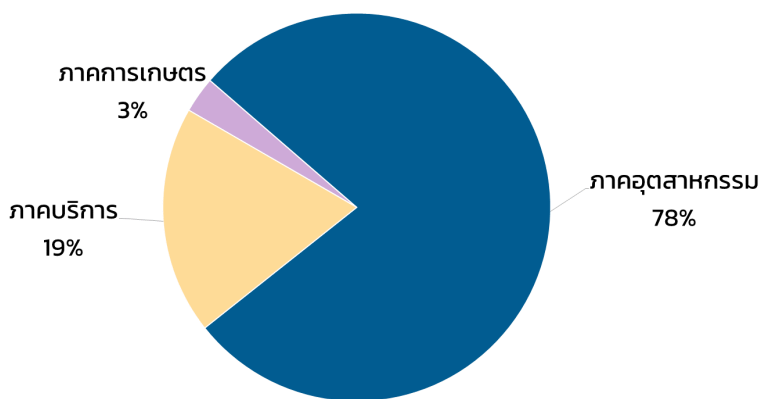
แม้ว่าประเทศไทยจะมีการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมไปพร้อมกัน ๆ รวมถึงมีการกระจายความเจริญ (Decentralization) ไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม พื้นที่บางแห่งของประเทศยังขาดการพัฒนาอย่างทั่วถึง จึงเป็นที่มาของการพัฒนาแนวคิด “Smart Tambon Model” ของบริษัท สตก จำกัด (อ่านว่า สะ - ริก) (บริษัท) ที่มีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่แบบองค์รวม (Holistic Area – based Community Development หรือ HAB) ในระดับตำบล ผ่านการสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อให้ชีวิตของประชาชนเกิดความสะดวกสบาย และมุ่งเน้นการพัฒนาใน 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ **ด้านอาชีพ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม** โดยอาศัยการสร้าง “Social Lab” เพื่อใช้เป็นแหล่งในการศึกษา ค้นคว้า แก้ไขปัญหาของชุมชน และท้ายที่สุดก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาที่ใช้มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นกลไกกลางของระบบการดำเนินงานด้านข้อมูล องค์ความรู้ รวมถึงสร้างแพลตฟอร์มสำหรับธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ขึ้นมาเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน และเนื่องจากแนวคิด Smart Tambon Model ในบทความฉบับนี้จะกล่าวถึงกรณีศึกษาของตำบลนาขอม จังหวัดนครสวรรค์ จึงจะเริ่มจากการนำเสนอข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของจังหวัดนครสวรรค์ ตลอดจนการชี้วัดถึงระดับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตำบลนาขอมเพื่อให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาพื้นที่ในหัวข้อที่ 2 หลังจากนั้นจะลงรายละเอียดของการดำเนินการผ่านบทสรุปการสัมภาษณ์คุณบัญญัติ คำบุญเหลือ (คุณบัญญัติฯ) กรรมการผู้จัดการบริษัท ที่ได้ให้โอกาสมาถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับแนวคิด “Smart Tambon Model” ผ่านรายการ Local Reach เอี่ยมลึกถึงภูมิภาค ประจำเดือนมกราคม 2566 เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2566 ในหัวข้อที่ 3 ดังต่อไปนี้

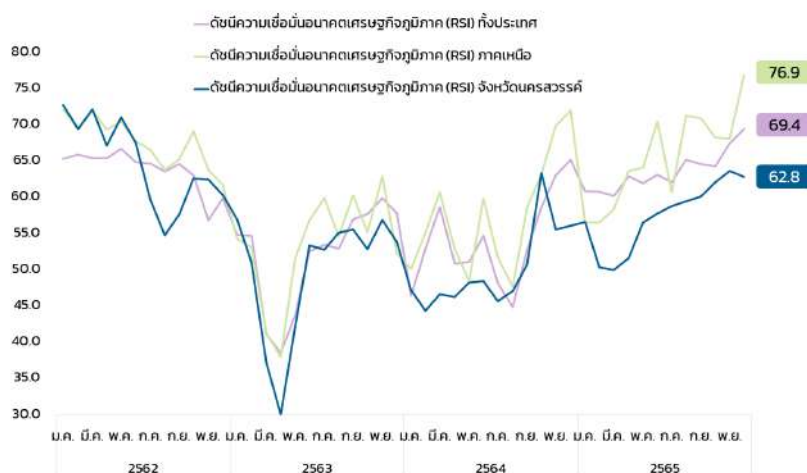
2. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครสวรรค์ และตำบลนาขอม

สำหรับข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของจังหวัดนครสวรรค์ ในปี 2563 สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประเมินว่า จังหวัดนครสวรรค์มีผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) เท่ากับ 111,441 ล้านบาท ประกอบด้วยภาคการเกษตร 30,750 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 28 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด และภาคนอกการเกษตร 80,691 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 72 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด ทั้งนี้ ภาคนอกการเกษตร ประกอบไปด้วย ภาคอุตสาหกรรม 22,958 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 20 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด และภาคบริการ 57,733 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 52 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด (รายละเอียดตามภาพที่ 1) อย่างไรก็ดี ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) เท่ากับ 121,070 บาท

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดระยอง ปี 2563

ขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค (Thailand Regional Economic Sentiment Index: RSI) ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงการคลัง จะพบว่า โดยในเดือนธันวาคม ดัชนี RSI ของจังหวัดนครสวรรค์ชะลอลงอยู่ที่ระดับ 62.8 แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่า 50.00 โดยยังได้รับปัจจัยสนับสนุนจากภาคบริการ เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และปัจจัยจากภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากความต้องการสินค้าอุตสาหกรรมในประเทศและต่างประเทศเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 2 : ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค
ที่มา : สศช.

และเมื่อเราพิจารณาปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ของ ตำบลนาขอม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่บริษัทฯ ได้เข้าไปดำเนินโครงการดังกล่าว ผ่านดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (SEFI) ที่พัฒนาและจัดทำโดย กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. โดยการสร้างดัชนีที่ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 88 ตัว เพื่อบ่งชี้ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของพื้นที่ต่าง ๆ ผ่าน 6 มิติ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา สาธารณสุข กำลังซื้อ ปัญหาของทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม โดย SEFI ของพื้นที่ ดังกล่าวบ่งชี้ว่า มีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจดีเป็นอันดับที่ 125 ของตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ และเป็นอันดับที่ 5 ของตำบล ในอำเภอไพศาลี (จากทั้งหมด 8 ตำบล)

ทั้งนี้ SEFI ของตำบลนาขอมอยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของตำบลในจังหวัด นครสวรรค์ และตำบลในอำเภอเมืองไพศาลี จึงสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาตำบลนาขอมมีความท้าทายในการพัฒนาเป็นอย่างมาก เมื่อพิจารณาจากกลุ่มปัจจัยพื้นฐานทั้ง 6 มิติ

ภาพที่ 3 : ดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ที่มา : สศค.

3. ความเป็นมาของการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในระดับตำบลด้วยแนวคิด “Smart Tambon Model”

เพื่อจะลึกลงถึงแนวทางการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในระดับตำบลด้วยแนวคิด Smart Tambon Model ที่ตำบลนาขอม อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. ร่วมกับวารสารการเงินการคลังจึงได้จัดการสัมมนาในรายการ “Local Reach เอื้อมลึก ถึงภูมิภาค” ประจำเดือนมกราคม 2566 เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2566 ขึ้นโดยได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงจากคุณบัญญัติ มาถ่ายทอดรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการและการดำเนินงานที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

คุณบัญญัติ คำบุญเหลือ
กรรมการผู้จัดการ บริษัท สฤก จำกัด

3.1 แนวคิด Smart Tambon Model คืออะไร ?

ในการสัมมนา คุณบัญญัติ ได้ให้ข้อมูลว่า แนวคิด Smart Tambon Model นั้นเป็นการส่งเสริมการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่แบบองค์รวม (Holistic Area – based Community Development หรือ HAB) ในระดับตำบล โดยการสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อทำให้ชีวิตของประชาชนเกิดความสะดวกสบาย ซึ่งคำว่า “Smart” นั้นคือความสามารถในการคิดผนวกกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในสังคมยุค 4.0 ด้วยการมองเห็นถึงโอกาสและปัญหาที่แท้จริง รวมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ โครงการตำบลอัจฉริยะ (Smart Tambon) จึงเป็นกุศโลบายของ

ทุกภาคส่วนที่มาร่วมทำงานร่วมกันในพื้นที่เล็ก ๆ โดยมีการตั้งเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ร่วมกันอย่างเหมาะสม อีกทั้ง โครงการ Smart Tambon เป็นการใช้ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform) หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า TPMAP และแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก หรือ Agri – Map ในการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย 5 มิติ ได้แก่ **ด้านอาชีพ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม** โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตแบบองค์รวมทั้ง 5 มิติด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมร่วมกันของทุกภาคส่วนในพื้นที่

ภาพที่ 4 : องค์ประกอบการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในระดับตำบลด้วยแนวคิด Smart Tambon Model
ที่มา : บริษัท สฤก จำกัด

3.2 บทบาทของบริษัท สฤก จำกัด กับการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในระดับตำบล

สำหรับคำว่า “สฤก” ซึ่งมีอักษรย่อภาษาอังกฤษว่า “SLIG” นั้น คุณบัญญัติ ได้เล่าว่ามีที่มาจาก “Social Lab For Inclusive Growth” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ริเริ่มจากการให้ความช่วยเหลือชุมชนจากเดิมที่เป็นการดำเนินการผ่านกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility หรือ CSR) และต่อมาได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นการสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนผ่าน “Social Lab” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งในการศึกษาและค้นคว้าหาปัญหาของชุมชนจนกระทั่งเกิดเป็นเครือข่ายความร่วมมือของการพัฒนาที่มุ่งเน้นไปที่มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นกลไกกลางของระบบการดำเนินงานด้านข้อมูลความรู้จำนวนมาก โดยบริษัท นั้นมีบทบาทในการสร้างแพลตฟอร์มสำหรับกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน ผ่านกลยุทธ์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

- 1) การบริหารจัดการที่ดีกว่า (Better Management) และ
- 2) การบูรณาการที่ดีกว่า (Better Integration) เพื่อนำไปสู่การสร้างผลลัพธ์ที่ดีกว่า (Better Result)

ภาพที่ 5 : องค์ประกอบการบริหารองค์กรของบริษัท สลก จำกัด
ที่มา : บริษัท สลก จำกัด

ทั้งนี้ที่ผ่านมาจะเห็นได้จากกระแสของเมืองอัจฉริยะ (Smart City) มักเกิดจากแนวคิดการพัฒนาแบบรวมศูนย์ความเจริญ (Centralization) ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐาน (Migration) ของผู้คนในชุมชนไปอาศัยอยู่นอกพื้นที่โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เมืองอัจฉริยะ (Smart City) เพื่อประกอบอาชีพ จนส่งผลให้ในชุมชนเหลือเพียงเด็กและผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันการดำเนินนโยบายการพัฒนาในรูปแบบดังกล่าวแม้ว่าจะสามารถสร้างความเจริญได้ แต่ก่อให้เกิดปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำตามมาเนื่องจากความเจริญไม่ได้ถูกกระจายไปในทุกพื้นที่ของประเทศ ดังนั้น แนวคิด Smart Tambon

Model โดยบริษัท จึงถูกพัฒนาขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้นผ่านแนวคิดการกระจายความเจริญ (Decentralization) เพื่อดึงดูดคนกลับไปพัฒนาถิ่นฐานในชุมชนของตนเอง (Reverse Urbanization) ควบคู่ไปกับการสร้างความอุดมสมบูรณ์ของชุมชนด้วยแนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy Model หรือ BCG Model) ผ่าน 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1) การสร้างทีม โดยเริ่มต้นจากการสร้างการรับรู้สร้างความชัดเจนของโจทย์ปัญหา รวมทั้งการสร้าง ความเชื่อใจผ่านการลงนามความร่วมมือ (Memorandum of Understanding หรือ MOU) การศึกษาดูงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่น และการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม

2) การหาข้อมูลพื้นฐานจากระบบหรือกลไกหลัก ซึ่งเริ่มจากการเก็บข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เช่น ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform หรือ TPMAAP) และแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก หรือ Agri – Map

3) การเก็บข้อมูลชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โดยการเก็บข้อมูลเชิงลึกในระดับครัวเรือนที่เรียกว่า “HAB Family” เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่แบบองค์รวมและนำไปสร้างข้อมูลพื้นฐานตำบลที่เรียกว่า “Tambon Profile”

4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และคืนข้อมูลชุมชน เป็นกระบวนการในการค้นหาความต้องการของชุมชน (Need & Want) โดยแบ่งเป็น 5 มิติ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ มิติการศึกษา มิติสุขภาพ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถมองเห็นถึงประเด็นที่สำคัญสำหรับการพัฒนา รวมถึงการแลกเปลี่ยนประเด็นในแต่ละมิติ ซึ่งจะสะท้อนในเรื่องของข้อมูล ข้อเท็จจริง และปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และนำไปสู่การระดมความคิดในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

5) การพัฒนาแผนโครงการ โดยการกำหนดประเด็นการพัฒนา ประเด็นในการปรับปรุง รวมทั้งผู้รับผิดชอบให้ออกมาในรูปแบบของแผนดำเนินงาน 5 มิติ หรือที่เรียกว่า “Tamboon Blueprint” เพื่อนำไปสู่กระบวนการบูรณาการวางแผนแบบมีประสิทธิภาพ (Effective Planning)

6) การดำเนินการตามแผนโครงการ ซึ่งขั้นตอนนี้จะเป็นการกำหนดโครงสร้างในการทำงานผ่าน การกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ โดยมีแบบฟอร์ม Check list ในการควบคุมกระบวนการ ทำงาน

7) การสรุปและการขยายผล โดยเริ่มจากกระบวนการสนทนากลุ่ม หรือ Focus Group เพื่อสร้างต้นแบบและขยายผลด้วยการประยุกต์หลักการบริหารจัดการเพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย (Ideal Management) และนำไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 6 : พื้นที่ดำเนินงานต้นแบบและภาคีเครือข่ายโครงการ Smart Tambon
ที่มา : บริษัท สก จำกัด

3.3 พื้นที่ดำเนินงานต้นแบบ: กรณีศึกษาตำบลนาขอม

คุณบัญญัติฯ ได้ให้ข้อมูลว่า ที่ผ่านมาจากบริษัท สฤก จำกัด ได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายสำหรับการดำเนินโครงการ Smart Tambon ในหลายพื้นที่ของประเทศไทย โดยในส่วนของตำบลนาขอม จังหวัดนครสวรรค์นั้นเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างตำบลนาขอม สศช. และบริษัทฯ ที่ได้ร่วมมือกันทำ Social Lab ในชุมชน ซึ่งเริ่มจากการค้นหาปัญหาและอุปสรรคจากข้อมูล TPMAP และ Agri – Map โดยพบว่า ความยากจนเป็นประเด็นความท้าทายของตำบลนาขอมที่ควรได้รับการแก้ปัญหา บริษัทฯ และภาคีเครือข่ายจึงร่วมกันการแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่าน 4 เครื่องมือหลักในการทำงาน¹ ประกอบด้วยแนวคิด 1) Smart Tambon 2) CIGU 3) Total Solution และ 4) กิจกรรมเพื่อสังคม ทั้งนี้ กรณีตำบลนาขอมนั้นได้ดำเนินการผ่าน 4 กระบวนการ 12 กิจกรรมหลัก โดยมีโครงการที่สำคัญอยู่ 2 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการปลูก มันสำปะหลังตามหลักวิชาการ และโครงการบริหารจัดการผักปลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

¹ ประกอบด้วย ดังนี้

- 1) **Smart Tambon** โดยการสร้างข้อมูลพื้นฐานตำบล (Tambon Profile) ผ่านเครื่องมือ Smart Tambon ด้วยการชี้แจงโครงการ การจัดทำข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) การเตรียมพื้นที่ รวมถึงการศึกษาดูงานในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย
- 2) **CIGU** โดยการสร้างแผนการดำเนินงานด้วยการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานผ่านกระบวนการในการค้นหาความต้องการของชุมชน (Need & Want) และการหากกลุ่มเป้าหมาย รวมไปถึงการสร้างแผนการดำเนินงาน 5 มิติ (Tambon Blueprint) และการบูรณาการวางแผนแบบมีประสิทธิภาพ (Effective Planning) โดยมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือผ่านกลไกชุมชน (Community) อุตสาหกรรม (Industry) ภาครัฐ (Government) และมหาวิทยาลัย (University) ที่เข้ามาทำงานร่วมกัน
- 3) **Total Solution** โดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมายซึ่งในกรณีของตำบลนาขอมคือกลุ่มเกษตรกรและการกำหนดแผนการดำเนินงานติดตามและแก้ไขปัญหาดังกล่าวห่วงโซ่อุปทานการผลิตโดยใช้เทคโนโลยี
- 4) **SE หรือ Social Enterprise** โดยการจัดทำแผนธุรกิจ การจดทะเบียนนิติบุคคล และกระบวนการสร้างการรับรู้เพื่อการขยายผล ด้วยการจัดอบรมเรื่องรัฐวิสาหกิจเพื่อสังคม การเตรียมพร้อมข้อมูลการจัดตั้งบริษัท การอบรมเพิ่มเติมในการนำเทคโนโลยี และการสรุปโครงการสร้างการรับรู้

ซึ่งดำเนินการ 3 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น จำนวน 4 เดือน ระยะกลาง จำนวน 1 ปี และระยะยาว จำนวน 2 – 3 ปี โดยอาศัยแนวคิด “Smart Tambon Model” มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาพื้นที่ในตำบลนาขอม ซึ่งช่วยให้กลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตด้วยแนวคิดทางวิชาการ จนเกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรภายใต้ชื่อ “กลุ่มมันแปลงใหญ่” ตลอดจนมีการวางแผนในการดำเนินธุรกิจมันเส้นสะอาดเพื่อต่อยอดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตมันสำปะหลังได้ในอนาคต ส่วนการปลูกผักปลอดภัยซึ่งเป็นอาชีพเสริมของเกษตรกรนั้น ได้มีการสร้างวิสาหกิจเพื่อสังคมภายใต้ชื่อ “ผักรวม ร่วมใจ ตำบลนาขอม” โดยมีการดำเนินการตามแผนการปลูกเพื่อรองรับความต้องการของตลาดตลอดจนห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

ภาพที่ 7 : สรุปแผนการดำเนินโครงการ Smart Tambon กรณีศึกษาตำบลนาขอม ที่มา : บริษัท สก จำกัด

3.4 มุมมองการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในระดับตำบลของโครงการ Smart Tambon ในอนาคต

คุณบัญญัติฯ ได้กล่าวว่า หากพูดถึงคำว่า “Smart” อาจนึกถึง “Smart City” ซึ่งเต็มไปด้วย “Smart Technology” แต่ “Smart Tambon” จะมุ่งเน้นการพัฒนาด้วยองค์ความรู้ ความสามารถในการพัฒนาองค์ความรู้ และความสามารถในการนำองค์ความรู้ไปต่อยอดได้อย่างเต็มภาคภูมิด้วยศักยภาพของแต่ละหน่วยงาน แต่ละพื้นที่ และแต่ละตำบล ซึ่งคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แต่ละตำบลที่เป็นหน่วยเล็ก ๆ ของสังคมจะสามารถขยายการพัฒนาไปในวงกว้างและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยหากในชุมชนชนบทมีโอกาสในการปรับปรุงวิธีบริหารชุมชน วิธีการบริหารทรัพยากรในพื้นที่ได้ด้วยตนเองจากการช่วยเหลือของภาครัฐ ด้วยการให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล และเทคโนโลยี โครงการดังกล่าวจะสามารถช่วยยกระดับการบริหารของชุมชนได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาชุมชนด้วยตัวเอง

ในอนาคต อีกทั้งยังเป็นต้นแบบการพัฒนาประเทศที่บูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่สร้างการเปลี่ยนแปลงจากระดับตำบลสู่กว้าง โดยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตในทุกด้านและสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งตอบโจทย์ประเทศไทย 4.0 ได้อย่างแท้จริง

3.5 ปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ (Key Success) ของโครงการ

คุณบัญญัติฯ ได้ทิ้งท้ายในการสัมภาษณ์ไว้ว่า นอกจากบริษัท จะอาศัยกระบวนการจากแนวคิด Smart Tambon Model มาประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ในระดับตำบลแล้ว อีกกลไกในการดำเนินโครงการที่สำคัญ คือ การมีชุมชนที่เข้มแข็ง ผู้นำชุมชนมีวิสัยทัศน์ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการให้ความรู้ รวมทั้งการมีภาคีพันธมิตรร่วมสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและนำไปต่อยอดขยายผล อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศแบบบูรณาการโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาชุมชนแบบองค์รวมในระดับตำบล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านอาชีพ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

การขับเคลื่อนโครงการ เมืองต้นแบบในพื้นที่ อ.เบตง จ.ยะลา

บทความโดย

ดร.นรพัชร อัครวัลลภ

นางสาวนภัสวรรณ บุญช่วย

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

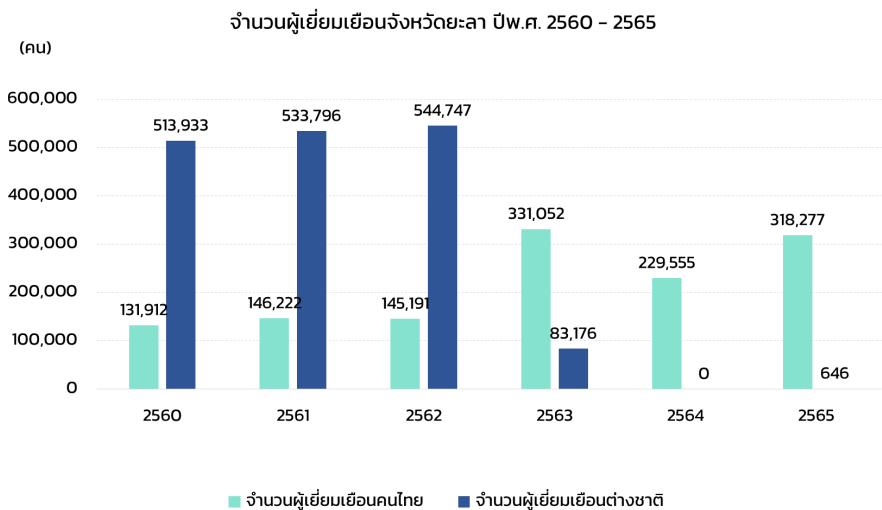
อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นอำเภอหนึ่งในโครงการสามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของรัฐบาล ซึ่ง กรม.มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2559 (ปี พ.ศ.2560-2563) เพื่อต้องการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมให้กับพื้นที่ 3 อำเภอในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และอำเภอสุไหง-โกลก จังหวัดนราธิวาส ขับเคลื่อนผ่านหน่วยงานในพื้นที่ อาทิ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จังหวัด และหน่วยงานส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นหน่วยงานด้านการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการขับเคลื่อนงานทุกมิติ โดยอำเภอเบตงเป็นเมืองต้นแบบการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นในส่วนของการท่องเที่ยวและรายได้ส่วนใหญ่มาจากการท่องเที่ยว เพื่อขยายตัวของเศรษฐกิจในพื้นที่ จึงเกิดโครงการมากมายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น โครงการสนามบินเบตง โครงการจุดชมวิวยะลา หมอกอัยเยอร์เวง หรือสกายวอล์ค โครงการชุมชนท่องเที่ยว เป็นต้น

บทความนี้จะพาผู้อ่านไปติดตามแนวทางและความคืบหน้าของโครงการพัฒนาเศรษฐกิจของอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ให้เป็นเมืองต้นแบบที่มีการพัฒนาเฉพาะ โดยเฉพาะการพัฒนาที่สามารถพึ่งตนเองด้านพลังงานแบบยั่งยืน เพื่อให้บรรยากาศการท่องเที่ยวพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง สร้างรายได้และการจ้างงานในท้องถิ่นมากขึ้น

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดใต้สุดของประเทศและมีอาณาเขตติดกับประเทศมาเลเซีย ตามคำขวัญของจังหวัดที่ว่า “ใต้สุดสยาม เมืองงามชายแดน” ซึ่งเมื่อมองถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Products : GPP) ของจังหวัดยะลาในปีพ.ศ. 2563 มีมูลค่าเท่ากับ 48,816 ล้านบาท เมื่อพิจารณาตามภาคการผลิต สัดส่วนที่มากที่สุดคือภาคบริการคิดเป็นร้อยละ 57 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด ภาคการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 34 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด และภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 9 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด (ดังภาพที่ 1)

เมื่อมองถึงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดยะลาในด้านการท่องเที่ยว สามารถดูได้จากจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนและรายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือน ในช่วงก่อนสถานการณ์โควิด-19 มีจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนคนไทยเฉลี่ยในปี 2560 – 2562 อยู่ที่ 141,108 คน และจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติเฉลี่ยในปี 2560 – 2562 อยู่ที่ 530,825 คน แต่เมื่อมีสถานการณ์โควิด-19 เกิดขึ้นมีจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติลดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนคนไทยเพิ่มขึ้นมากกว่าช่วงก่อนสถานการณ์โควิด-19 (ดังภาพที่ 2) ที่ 331,052 คน ในปี 2563 จึงเป็นที่น่าสนใจว่าทางโครงการได้ดำเนินการอย่างไร

ภาพที่ 2 : นวนผู้เยี่ยมชมเยือนทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ จังหวัดยะลา ใน ปีพ.ศ. 2560 – 2565 (ปัจจุบัน)
ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวบรวมโดย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

เพื่อทำความเข้าใจในรายละเอียดและความเป็นมาของโครงการเมืองต้นแบบในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลามากยิ่งขึ้น สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และวารสารการเงินการคลัง ได้มีโอกาสสัมภาษณ์ ดร.ณพพงศ์ ชีระวร ประธานกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและอุตสาหกรรมบริการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เกี่ยวกับการขับเคลื่อนโครงการเมืองต้นแบบในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้

ดร. ณพพงศ์ ชีระวร
ประธานกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและอุตสาหกรรมบริการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

1. จุดเริ่มต้นและเป้าหมายของโครงการเมืองต้นแบบในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา (โครงการเบตงหมื่นล้าน)

แรกเริ่มทางดร. ณพพงศ์มีความตั้งใจในการกลับมาพัฒนาพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นบ้านเกิด ประกอบกับการได้รับโอกาสดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและอุตสาหกรรมบริการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ดังนั้นจึงมีความตั้งใจในการฟื้นฟูเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดยะลา โดยเล็งเห็นศักยภาพของอำเภอเบตง อำเภอใต้สุดที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีหมอกตลอดปี จึงได้เกิดเป็นโครงการเบตงหมื่นล้านขึ้น ซึ่งความตั้งใจนั้นเบตงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับประเทศ โดยมีจุดชมวิวอัยเยอร์เวงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอเบตง เพื่อสร้างรายได้และการจ้างงานในท้องถิ่น และได้ร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อน เพื่อนำไปสู่การกระจายรายได้ไปยังพื้นที่ใกล้เคียง และเพื่อเพิ่มพื้นที่ปลอดภัยมากขึ้น

การนำโครงการเบตงหมื่นล้านให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยมุ่งเป้าไปที่นักท่องเที่ยว จำนวน 2 ล้านคน ให้มาจับจ่ายใช้สอยในพื้นที่เฉลี่ย 5,000 บาทต่อหัว เพื่อกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชน ซึ่งจะได้เม็ดเงินเท่ากับ 10,000 ล้านบาท แผนทั้งหมดจะกระตุ้นเศรษฐกิจได้ เกิดการกระจายรายได้และชุมชนในพื้นที่ มีรายได้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

2. สถานการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากนักท่องเที่ยวในช่วงสถานการณ์โควิด-19

ในช่วงก่อนสถานการณ์โควิด-19 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 80-90 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดในจังหวัดยะลาเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซียเป็นหลัก แต่เมื่อเกิดโรคระบาดขึ้น ทางจังหวัดมีการตั้งมาตรการปิดด่านเข้า-ออกระหว่างประเทศทำให้นักท่องเที่ยวชาวลดลง แต่สกายวอล์คทะเลหมอกอัยเยอร์เวงเปิดให้เข้าชมในช่วงปี 2563 ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวคนไทยมากกว่าชาวต่างชาติ เนื่องจากอยู่ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 รอบที่ 1 สถานการณ์เริ่มผ่อนคลายผู้คนเริ่มท่องเที่ยวมากขึ้น แต่ยังคงมีมาตรการปิดเมือง (Lockdown) ผู้คนหันมาท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวจังหวัดใกล้เคียงเดินทางมาเที่ยวที่อำเภอเบตงมากขึ้น ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างมากเป็นเท่าตัว และทำให้จำนวนและรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนส่วนใหญ่มาจากนักท่องเที่ยวคนไทย

3. ความคืบหน้าของการขับเคลื่อนโครงการเบตงหมื่นล้าน

แนวทางในการดำเนินงานแบ่งเป็น 3 แนวทาง

1. ด้านวิชาการ โครงการได้มีการจัดทำวิจัยในการหาแนวทางเพื่อนำไปปฏิบัติใช้จริง ในการสร้างงาน สร้างรายได้ วางแผนการรับมือเมื่อมีจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นไปตามเป้าหมาย และการสร้างกำลังแรงงานในการขับเคลื่อนโครงการ สร้างคุณภาพบัณฑิตเพื่อรองรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในการเข้าสู่ตลาดแรงงานให้มีความสามารถในเชิงปฏิบัติเพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ให้ยั่งยืน

2. การสร้างเครือข่าย การร่วมมือกับหน่วยอื่นๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมองว่าภาคเอกชนเป็น พลังงานขับเคลื่อนที่สำคัญของโครงการ เช่น พ่อค้าแม่ค้า โรงแรม กลุ่มสหพันธ์ SME จังหวัด ตอชนีโครงการได้ร่วมมือกับ SME Bank ในการสร้างงานในหลักสูตรโค้ด เพื่อให้คนในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมมากที่สุด และร่วมมือกับทางมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเศรษฐกิจเช่นกัน

3. การส่งเสริมการลงทุน SME D Bank ธนาคารเพื่อเอสเอ็มอีไทย และคณะกรรมการฯ ร่วมกัน ส่งเสริมและสนับสนุนให้อำเภอเบตง ยกกระดับเป็นแลนด์มาร์คใหม่ของการท่องเที่ยวประจำภาคใต้ ผ่านมาตรการด้านการเงินและการพัฒนา เพื่อยกระดับธุรกิจของผู้ประกอบการเอสเอ็มอีในพื้นที่ อำเภอบีตง และใกล้เคียง สร้างประโยชน์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและอุตสาหกรรมบริการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น สำหรับความร่วมมือครั้งนี้ SME D Bank จะสนับสนุนผู้ประกอบการเอสเอ็มอี ผ่านการเติมทุนโครงการ “สินเชื่อ SMEs Re-Start” วงเงิน 2,000 ล้านบาท สำหรับพัฒนา 4 เรื่องในกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว เช่น กิน, นอน, เที่ยว และการใช้จ่าย เพื่อตอบโจทย์และรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ ในความร่วมมือครั้งนี้ จะช่วยกระตุ้นให้มีผู้ประกอบการ SME พ่อค้าแม่ค้า รวมถึงผู้ประกอบการรายใหม่ๆ ได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่ายขึ้น เพื่อร่วมกันสร้างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการใน 3 พื้นที่เป้าหมายคือ 1. ในตัวเมืองเบตง 2. บริเวณ Skywalk ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง และ 3. บริเวณโดยรอบทะเลสาบฮาลาบาลา ซึ่งตอนนี้ได้เริ่มศึกษาดูงานเพื่อนำองค์ความรู้มาวางรากฐาน และต่อยอดในการพัฒนาโครงการเบตงหมื่นล้าน โดยเฉพาะพื้นที่เป้าหมายอย่างทะเลสาบฮาลาบาลา ที่ทางคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังผลักดันให้เป็น สถานที่ท่องเที่ยวแหล่งใหม่ของพื้นที่ต่อไป

4. ความคืบหน้าของสนามบินเบตง

สนามบินเบตงได้รับใบรับรองการดำเนินงานสนามบินสาธารณะจากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2565 ซึ่งมีความพร้อมให้บริการตามมาตรฐาน เริ่มให้บริการเที่ยวบินพาณิชย์แรก โดยสายการบินนกแอร์ เส้นทาง กรุงเทพฯ - เบตง - กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม โดยท่านนายกรัฐมนตรี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา และรมว.กลาโหม พร้อมคณะเป็นประธานในพิธีเปิดเที่ยวบินปฐมฤกษ์ แม้ในระยะแรกผู้โดยสารยังมีจำนวนน้อยแต่ต่อมาจำนวนความต้องการของผู้โดยสารเริ่มเพิ่มขึ้นกระทั่งปัจจุบันมีเที่ยวบินพาณิชย์มายังสนามบินเบตงราว 3 วันต่อสัปดาห์ สามารถรองรับที่นั่งได้เที่ยวบินละประมาณ 80 ที่นั่ง ซึ่งหากสถานการณ์เป็นไปในทางที่ดีขึ้นในอนาคต คาดว่าจะส่งผลดีต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เพราะสนามบินเบตงจะทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมการเดินทางในพื้นที่จังหวัดภาคใต้และภายในประเทศ ให้มีความรวดเร็วและครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งประชาชนจะได้มีทางเลือกในการเดินทางด้วยเช่นกัน

5. เหตุการณ์ความไม่สงบ ได้ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในอำเภอเบตงหรือไม่

สถานการณ์ความไม่สงบในชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยเริ่มในปี 2547 ถึงปี 2554 ซึ่งในปัจจุบันเหตุการณ์ความไม่สงบต่าง ๆ ในพื้นที่ลดลง 90% มีความรุนแรงน้อยลงและเจ้าหน้าที่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ดี ในช่วง 18 ปีที่ผ่านมาอำเภอเบตงเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นเพียง 2 ครั้ง ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถจับตัวผู้ร้ายได้ทุกครั้ง และในช่วง 10 ปีที่ได้เริ่มประชาสัมพันธ์ทะเลหมอกอัยเยอร์เวงนั้นไม่เคยเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเลย ซึ่งสะท้อนถึงการสร้างงานสร้างอาชีพในพื้นที่สามารถลดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ได้

6. ความคืบหน้าในการสร้างงานสร้างอาชีพในท้องถิ่น

การสร้างมาตรฐานของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น โรงแรม โฮมสเตย์ หรืออาหารเป็นสิ่งสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว จึงต้องมีการอบรมผู้ประกอบการโฮมสเตย์ โรงแรม ร้านอาหารในพื้นที่ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันหรือให้ได้มาตรฐานที่ดีที่สุด ซึ่งมาตรฐานที่ได้ตั้งไว้ถือเป็นการประชาสัมพันธ์ในอีกรูปแบบ เช่น การบอกต่อ และได้มีการอบรมในอาชีพไกด์ให้ได้มาตรฐาน ทั้งไกด์มืออาชีพหรือชาวบ้านที่สนใจอยากทำอาชีพไกด์แนะนำนักท่องเที่ยว ทางโครงการได้ร่วมมือ

กับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพและ SME Bank สนับสนุนในการอบรมครั้งนี้ นอกจากนี้ การสร้างงานสร้างอาชีพต้องอาศัยจำนวนนักท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นการสร้างงานสร้างอาชีพเพิ่มขึ้นด้วย

7. กุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการขับเคลื่อนโครงการเมืองต้นแบบในพื้นที่ อำเภอบेतง จังหวัดยะลา

กุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการขับเคลื่อนโครงการเมืองต้นแบบในพื้นที่ อำเภอบेतง จังหวัดยะลา สำหรับความคิดเห็นของดร.ณพพงศ์ คือ ความน่าเชื่อถือ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนให้เป็นผลอย่างยั่งยืนและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด จึงต้องอาศัยความเชื่อใจจากชาวบ้านในพื้นที่และภาคเอกชน หากชาวบ้านในพื้นที่และภาคเอกชนไม่ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนโครงการอาจจะพัฒนาโครงการไม่ได้ทุกมิติ ดังนั้น ความน่าเชื่อถือจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ทางดร.ณพพงศ์ได้มองว่าเป็นแรงขับเคลื่อนโครงการได้มากที่สุด

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ของสภาอุตสาหกรรม จังหวัดเชียงใหม่

บทความโดย

ดร.นรพัชร อัครวัลลภ

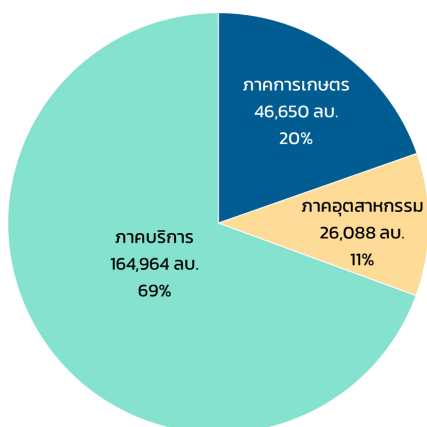
นางสาวนภัสวรรณ บุญช่วย

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สภาอุตสาหกรรมจังหวัดมีหน้าที่เป็นตัวแทนของภาคอุตสาหกรรม ในการดำเนินบทบาทในฐานะองค์กรเอกชนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของจังหวัดเชียงใหม่รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ภาคเศรษฐกิจของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการผลักดันจังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านการค้า การลงทุน การพาณิชย์ การเงินการธนาคาร การบริการ และการท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอนุภูมิภาค

บทความนี้จะพาผู้อ่านไปติดตามแนวทางและความคืบหน้าของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่ที่สภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ได้ดำเนินการ เพื่อช่วยพัฒนาสภาพเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัดให้ดียิ่งขึ้น

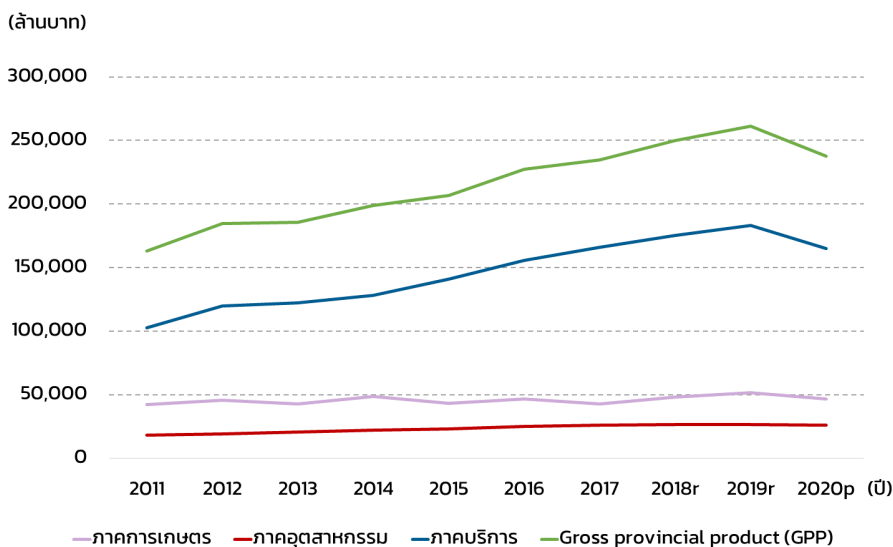
จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญของภาคเหนือ ซึ่งเป็นจังหวัดขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศ มีประชากรราว 1.8 ล้านคน โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2563 มีมูลค่าเท่ากับ 237,701 ล้านบาท เมื่อพิจารณาตามภาคการผลิต จะเห็นถึงภาคบริการของเชียงใหม่มีสัดส่วนที่สูงถึง 69% และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวของเชียงใหม่ในปี 2563 เท่ากับ 131,967 บาท (ดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 : สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเชียงใหม่แต่ละภาคของการผลิต ปี พ.ศ. 2563
ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัดของจังหวัดเชียงใหม่ย้อนหลัง 10 ปี แสดงให้เห็นว่า มูลค่าทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาตลอด จนถึงปี พ.ศ. 2563 มีแนวโน้มที่ลดลงเนื่องจากภาคบริการได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ทั้งนี้ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ย 10 ปีย้อนหลังของภาคการเกษตรเท่ากับ 1% ส่วนภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการเติบโตที่ 4% และภาคบริการมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ 5% ขณะที่อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์จังหวัดเชียงใหม่อยู่ที่ 4% (ดังภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 : ข้อมูลทางเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ย้อนหลัง 10 ปี แยกตามภาคการผลิต
ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวบรวมโดย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

เพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดแนวทางของการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่มากยิ่งขึ้น กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และวารสารการเงินการคลัง ได้รับโอกาสสัมภาษณ์ คุณจักริน วังวิวัฒน์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้

คุณจักริน วังวิวัฒน์
ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่

1. ตามกรอบแผนพัฒนาภาคเหนือปี 2566 – 2570 จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ทางสภาอุตสาหกรรมมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทอย่างไรบ้าง

สภาพเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่ช่วงก่อนเกิดสถานการณ์โควิด-19 มีเศรษฐกิจที่ดี แต่หลังจากสถานการณ์โควิด-19 สภาพเศรษฐกิจชะลอตัวลง ทางสภาอุตสาหกรรมเชียงใหม่จึงมีแนวคิดในการแก้ปัญหาโดยการเน้นให้เกิดความแตกต่างเพื่อให้มีโอกาสในการแข่งขันมากขึ้น ทั้งนี้ หลังจากที่คุณจักรินได้รับตำแหน่งประธานสภาอุตสาหกรรมเชียงใหม่ก็ได้ใช้นโยบาย 3I (Innovation, Implementation, Investment) ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการหลังสถานการณ์โควิด - 19 โดยจำแนกกลุ่มอุตสาหกรรมเป็น 5 คลัสเตอร์ ได้แก่

1. อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร
2. อุตสาหกรรม Wellness
3. อุตสาหกรรมสร้างสรรค์
4. อุตสาหกรรมดิจิทัล
5. อุตสาหกรรมก่อสร้าง, พลังงาน, บรรณจุภัณฑ์ และอื่น ๆ

การดำเนินการดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากรองประธานสภาอุตสาหกรรมในการหารือกับกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 5 คลัสเตอร์ เพื่อจัดทำ SWOT วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อจัดทำแผนการขับเคลื่อนทั้ง 5 คลัสเตอร์ ตลอดจนการขับเคลื่อนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาภาค NEC (Northern Economic Corridor 2566 – 2570) ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) ของแต่ละจังหวัดร่วมหารือเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ โดยมีภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมเพื่อให้ขับเคลื่อนได้อย่างเต็มที่

อนึ่ง แผนพัฒนาภาค NEC (Northern Economic Corridor 2566 – 2570) ได้กำหนดเป้าหมายให้ภาคเหนือเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ ตามแนวคิด “เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สานสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ สุภาพาระดี วิถีชีวิตยั่งยืน” หรือ N direction 4C ได้แก่

Creative คือ การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้มีมูลค่าสูง โดยสร้างระบบนิเวศ เมือง พื้นที่สร้างสรรค์ ตลอดจนพัฒนาสินค้าและบริการสร้างสรรค์

Connect คือ สร้างโอกาสในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจทั้งในประเทศและอนุภูมิภาค เขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองสร้างสรรค์ และผู้คนสร้างสรรค์

Clean คือ การพัฒนาตามวิถีใหม่ (New normal) บนฐานการเติบโตอย่างยั่งยืน ดูแลรักษาความสะอาดของเมือง และใช้พลังงานสะอาด โดยที่คำนึงถึง

Care ซึ่งให้ความสำคัญกับการดูแลผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส รวมถึงการพัฒนาศักยภาพแรงงาน

ในส่วนของ C-Creative โดยเฉพาะอุตสาหกรรมหัตถกรรมเคยประสบความสำเร็จอย่างมาก แต่เมื่อเกิดสถานการณ์โควิด-19 จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ส่งผลให้จำนวนกิจการหัตถกรรมลดน้อยลง ผู้ประกอบการเดิมส่วนใหญ่เลิกกิจการ ไปทำธุรกิจใหม่ ซึ่งต้องใช้เวลาในการฟื้นตัว กลับมารองรับการท่องเที่ยวอีกครั้ง

2. สถานการณ์แรงงานของภาคอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน

ภาคอุตสาหกรรมประสบปัญหากับสถานการณ์โควิด-19 แรงงานออกจากภาคอุตสาหกรรมหลายธุรกิจหยุดชะงัก ปิดกิจการ ไปทำงานอิสระไม่อยากกลับมาทำกิจการเดิม ตามตัวเลขสถิติแรงงานในช่วงต้นปี 2564 อัตราการจ้างงานลดลง กลุ่มแรงงานออกจากตลาดแรงงานไม่ต่ำกว่า 30% ยกตัวอย่างเช่น โรงงานจิ๋วเวอร์รี่ กลุ่มแรงงานที่มีฝีมือลาออกเนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 และหลังจากสถานการณ์เริ่มดีขึ้น แรงงานใหม่ที่เข้ามา ต้องฝึกงาน หัดทำใหม่ แต่กลุ่มแรงงานรุ่นใหม่ไม่มีความอดทนมากนัก ทำให้มีปัญหาการทยอยลาออกเป็นระยะ ส่งผลให้โรงงานขาดแรงงานที่มีฝีมือจำนวนมาก นอกจากนี้ กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีจบใหม่ มักมีความรู้ที่ไม่ตรงกับสายงานที่ภาคธุรกิจต้องการ เนื่องจากกลุ่มวิชาหรือหลักสูตรในมหาวิทยาลัยไม่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน จึงควรปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้สอดคล้องกับสาขาภาควิชาที่กลุ่มอุตสาหกรรมทุกภาคส่วนต้องการ ทั้งนี้ ควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจและภาคการศึกษา ยกตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และสถาบันอาชีวศึกษาภาคเหนือ โดยการจัดทำ MOU เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงพื้นที่ระหว่างสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่กับ กับสถาบันการศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

3. การจัดงาน FTI expo 2022 สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุนของภาคธุรกิจของจังหวัดเชียงใหม่ได้มากน้อยแค่ไหน

งาน FTI expo 2022 จัดขึ้นโดย สมาคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกับ 11 คลัสเตอร์ 45 กลุ่มอุตสาหกรรม และสมาคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ถือเป็นโอกาสอันดีและเป็นงานแรกในจังหวัดเชียงใหม่ หลังเกิดสถานการณ์โควิด-19 มีผู้ประกอบการเข้าร่วมทั้งหมด 141 รายและมีการจัดตั้งบูธการแสดงสินค้าประมาณ 200 บูธ โดยสมาคมอุตสาหกรรมกรุงเทพฯ ได้เชิญผู้ประกอบการมาร่วมออกบูธแสดงสินค้าด้วย โดยเน้นเรื่องของ BCG ระยะเวลาในการจัดงานทั้งหมด 5 วัน มีจำนวนผู้เข้าชมงาน 60,000 -70,000 คน เกิดการจ้างงานใน 5 วันประมาณ 2,000 คน เป็นฝ่ายบริการ สามารถสร้างมูลค่าถึง 400 ล้านบาท สามารถจุดกระแสการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ให้กลับมาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสัมมนา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในขณะนี้คือ งานวิจัยไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง หรือพัฒนาต่อยอดได้มากนัก เนื่องจากหาคนร่วมลงทุนไม่ได้เพราะไม่ตอบโจทย์ตลาด หรือติดข้อบังคับต่าง ๆ เช่น เครื่องมือแพทย์หรือเตียงผู้ป่วย ที่ได้พัฒนาและจัดทำขึ้นพร้อมส่งออกสู่ตลาดแต่แพทย์ไม่มั่นใจในคุณภาพของตัวเองสินค้าที่จะนำมาใช้กับผู้ป่วยของตน จึงไม่สามารถแทนสินค้าที่มีอยู่แล้วของต่างประเทศได้ ดังนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องพร้อมรับฟังและสนับสนุนในการรับรองคุณภาพมาตรฐานต่างๆ อย่างเต็มที่

4. การผลักดันโครงการ Northern Thailand Food Valley ส่งผลต่อภาคธุรกิจตอนนี้อย่างไรบ้าง

โครงการ Northern Thailand Food Valley ถือเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดโครงการหนึ่ง โดยภาคเหนือได้แสดงศักยภาพในภาคการผลิตอาหาร และสามารถอยู่รอดจากสถานการณ์โควิด-19 ได้อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการส่งออกแม้ยังสามารถส่งออกได้ แต่การขนส่งตู้คอนเทนเนอร์และการขนส่งทางเรือมี

ปัญหาจากมาตรการควบคุมของหลายๆ ประเทศซึ่งมีนโยบายไม่รับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีการแพร่ระบาดสูง ทำให้การนำเข้าส่งออกทางเรือมีการชะลอตัวจนกว่าสถานการณ์จะดีขึ้น จึงต้องเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งไปทางอื่นแทน

โครงการ Food Valley เป็นการรวมผู้ประกอบการที่ค่อนข้างใหญ่ จึงมีการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มานำเสนอและไปปรับใช้ นอกจากนี้ ได้สนับสนุนในเรื่องของอุปกรณ์ เช่น เครื่องสุญญากาศ เครื่องฆ่าเชื้อและอื่น ๆ ที่สามารถยืมมาใช้พัฒนาในตัวสินค้าได้ มีคณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยช่วยในการปฏิบัติการ ศึกษาให้ข้อมูลช่วยเหลือผู้ประกอบการอย่างเต็มที่ ทำให้ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องลงทุนในอุปกรณ์บางอย่าง พัฒนาจนเกิดโรงงานต้นแบบได้ และการดำเนินการเหล่านี้สามารถกระตุ้นให้เกิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ได้

5. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการผลักดันโครงการ Northern Thailand Food Valley ในสถานการณ์ปัจจุบัน

คุณจักรินเสนอแนะว่าควรเริ่มจากการขับเคลื่อนโดยผู้ประกอบการเป็นสำคัญตามแนวทาง 3I โดยเฉพาะ ด้าน Investment โดยการรวมกลุ่มผู้ประกอบการเอกชนภาคเหนือตอนบนเพื่อหาเอกลักษณ์จุดเด่นของแต่ละพื้นที่โดยมีโครงการหรือนโยบายของแต่ละจังหวัดมาร่วมนำเสนอ โดยภาครัฐอาจเข้ามาช่วยเหลือบ้าง เช่น การใช้พื้นที่ของภาครัฐในการจัดงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การผลักดันโครงการ Food Valley อาจต้องใช้เวลาและต้องใช้หน่วยงานกลางเข้ามาช่วยในการผลักดันให้พ้นตัว

6. ทิศทางการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชน

สภาพอุตสาหกรรมเห็นด้วยกับแนวทางการดำเนินโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership : PPP) เนื่องจากสามารถทำให้เกิดการลงทุนได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องหาผู้ร่วมลงทุนที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้ภาครัฐและภาคเอกชนไว้วางใจที่จะร่วมลงทุน

ภาคเหนือมีธุรกิจมากมายที่คนต่างชาติสนใจจะมาร่วมลงทุนแต่ยังไม่สามารถเปิดเผยโครงการได้ ภาครัฐควรมีส่วนร่วมในการเข้ามาช่วยจับคู่ธุรกิจให้ถูกต้อง ควรส่งเสริมให้มีการพูดคุยกันมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ประเทศจีนมีความสนใจที่จะลงทุนในเรื่องอาหารของจังหวัดเชียงใหม่หลายบริษัท ซึ่งทางสภาพอุตสาหกรรมก็ได้เสนอโครงการ Food Valley เพื่อเตรียมแผนการลงทุน นอกจากนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนมีการพัฒนามากขึ้น ในอนาคตอาจจะลงทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ (mai) เพื่อเพิ่มแหล่งเงินทุนในระยะยาวอีกด้วย

7. โครงการ หรือแนวทางอื่น ๆ ที่ได้วางแผนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคต

สภาอุตสาหกรรมเชียงใหม่ได้เน้นยุทธศาสตร์ 2566 – 2570 ทั้งหมด 4 ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอีก 4 ปีข้างหน้า

1. NEC Creative ล้านนา
2. Industry corporation 5 คลัสเตอร์ ร่วมตัวกัน เพื่อร่วมมือหาทางออกและผลักดันให้เข้มแข็งมากขึ้น
3. Smart SME พัฒนาคนสู่อุตสาหกรรมแห่งอนาคต เพื่อเตรียมพร้อมแข่งขันภายใต้แนวคิด BCG Economy
4. Smart platform service เช่น โรงพยาบาลภายในจังหวัดสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลคนไข้ได้จาก platform ทำให้ไม่เสียเวลาในการทำงานของบุคลากรตลอดจนประหยัดเวลาของผู้ป่วย

8. การจัดตั้งหน่วยงานหรือบริษัทในการระดมทุนพัฒนาเศรษฐกิจ

จังหวัดเชียงใหม่มีบริษัทเชียงใหม่พัฒนาเมือง แต่เป็นการรวมตัวหลวมๆ เนื่องจากพฤติกรรมของผู้คนในพื้นที่ไม่เหมือนกัน ทำให้บางโครงการถูกคัดค้านโดยองค์การนอกภาครัฐ (NGO) ของจังหวัดเชียงใหม่เอง นอกจากนี้ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ได้ร่วมมือกับหน่วยงานราชการส่วนกลางเป็นหลัก แต่หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพเนื่องด้วยงบประมาณของแต่ละองค์กร อำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรไม่เหมือนกันไม่สามารถทำแทนกันได้ จึงต้องพูดคุยหารือกันเพื่อให้ได้ข้อตกลงที่เหมาะสม

อีกปัญหาหนึ่งของเรื่องทุนคือ การย้ายทุนออกไปยังต่างประเทศกลัวคือ ปัจจุบันหลายโรงงานได้ย้ายไปประเทศอื่น เนื่องจากปัญหาโลจิสติกส์ที่มีต้นทุนสูง และค่าขนส่งแพงเกินความจำเป็น

9. กฎเกณฑ์สำคัญที่สภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

กฎเกณฑ์สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสภาอุตสาหกรรมเชียงใหม่ คือ การดูแลผู้ประกอบการและสมาชิก ตามยุทธศาสตร์ NEC ให้ได้ประโยชน์และสามารถขับเคลื่อนในรูปแบบใหม่ ให้เกิดรูปแบบ New S-curve ซึ่งจำเป็นต้องเลือกช่วยเหลือผู้ประกอบการที่สามารถไปได้ โดย SME Bank ควรเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อช่วยเป็นกลไกของภาครัฐในการสนับสนุนผู้ประกอบการที่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้ได้มากที่สุด

สภาเผยแพร่พาณิชย์ :

ประวัติศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดิน และเศรษฐกิจในสมัยรัชกาลที่ 6

บทความโดย

นายชัยวัฒน์ ปะสุนะ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพลัดเปลี่ยนแผ่นดินหลังจากพิธีบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2453 การบริหารราชการแผ่นดินในรัชสมัยของพระองค์ ยังคงมีความสืบเนื่องมาจากสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระราชบิดา หรือรัชกาลที่ 5) ซึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 พระองค์ได้ริเริ่มวางรากฐานระบบโครงสร้างประเทศสยาม ทั้งโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินและโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานให้แก่ราษฎร ซึ่งดำเนินการอย่างมาก ในช่วงปลายรัชสมัย (King Chulalongkorn's Reign, 1910, p. 8) และยังเป็นโครงการที่มีแผนระยะเวลายาวนาน ฉะนั้นการพัฒนาประเทศจึงดำเนินการอย่างค่อยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งวัตถุประสงค์เริ่มแรก เพื่อก่อให้เกิดความสะดวกรสบาย และเป็นการกระจายความเจริญไปยังทุกภาคส่วนทั่วประเทศสยาม ขณะที่ประเทศยังคงดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กระแสความเจริญของทุนนิยมรูปแบบใหม่ได้เกิดขึ้นไปทั่วตะวันตก และแผ่กระจายเข้ามายังอาณานิคมของชาติตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาณานิคมของอังกฤษในอินเดีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ การให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการพัฒนาสาธารณูปโภค ฉะนั้นรัฐบาลสยามในสมัยรัชกาลที่ 6 จึงเล็งเห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากการวางโครงสร้างพื้นฐาน ที่กำลังกระจายออกจากศูนย์กลางกรุงเทพฯ ไปยังต่างมณฑล บริบทแวดล้อมที่รัชกาลที่ 6 ต้องเผชิญ คือ ความท้าทายรูปแบบใหม่ทางเศรษฐกิจที่กำลังเติบโต พระองค์จึงทรงพยายามศึกษารูปแบบและวิธีการสมัยใหม่ ทั้งจากศึกษาโดยพระองค์ และอาศัยคำชี้แนะจากที่ปรึกษาต่างประเทศ รวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ที่ได้รับการศึกษาจากตะวันตก (สุวิชัย โกศลยะวัฒน์, 2549, หน้า 11)

การยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรโดยการขยายระบบสาธารณูปโภคมีความสำคัญเป็นอันดับแรก แต่ทว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนจำเป็นจะต้องพึ่งพิงเศรษฐกิจในการขับเคลื่อนให้ประเทศสยามดำรงอยู่ได้ ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงแห่งยุคสมัยที่การค้าและการลงทุนของสยามเชื่อมเข้ากับความผันผวนของเศรษฐกิจโลกในตะวันตก ฉะนั้นจึงเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้รัชกาลที่ 6 จะต้องยกระดับให้ความสำคัญกับกิจการด้านพาณิชย์ ดังจะเห็นได้จากมีพระบรมราชโองการประกาศจัดตั้ง “สภาเผยแผ่พาณิชย์”

ให้เป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่มีหน้าที่ดูแลกิจการด้านเศรษฐกิจภายในประเทศสยามเป็นหลัก นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในประวัติศาสตร์ประเทศสยาม ที่สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ

รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการจัดตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์ประจำประเทศสยาม โดยเล็งเห็นความเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาประเทศในมุมมองใหม่ กล่าวคือ การให้ความสนใจความเปลี่ยนแปลงของสังคมระดับนานาชาติ ทรรศนะของพระองค์มองว่า หลายประเทศที่กำลังเติบโตในช่วงดังกล่าว แสวงหาการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจในการผลักดันประเทศ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงวิถีการผลิตสินค้าภายในประเทศของราษฎรเพื่อให้มีปริมาณสินค้ามากเพียงพอต่อการส่งออก ฉะนั้นประเทศสยามจึงควรที่จะให้ความสำคัญต่อการรับเร่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างยิ่ง เดิมทีระบบราชการของประเทศก็มีทรัพยากรบุคคลที่ดูแลด้านเศรษฐกิจอยู่ก่อนแล้ว แต่ทว่าบุคคลเหล่านั้นกลับมีต้นสังกัดที่กระจายตามหน่วยงานต่างๆ ตามกอง กรม กระทรวง ส่งผลให้ขาดเอกภาพ และไม่สามารถบูรณาการความรู้ทางเศรษฐกิจเข้าด้วยกัน

พระราชประสงค์ของรัชกาลที่ 6 เป็นไปเพื่อให้กิจการด้านพาณิชย์ได้รับการสนับสนุนและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ชั้นแรกจึงมีพระราชดำรัสให้ยกสถานะกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์สังกัดกระทรวงพระคลังขึ้นเป็น “กระทรวง” ซึ่งเดิมทีเป็นหน่วยงานระดับกรมมีหน้าที่ตรงในด้านการพาณิชย์อยู่ก่อนแล้ว เมื่อมีสถานะเทียบเท่ากระทรวงจะอยู่ภายใต้ชื่อหน่วยงานใหม่ว่า “สภาเผยแผ่

พาณิชย์” ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2463 เป็นต้นไป (พระบรมราชโองการ ประกาศ ตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์, 2463, หน้า 162)

โครงสร้างภายในของสภาเผยแผ่พาณิชย์ ข้าราชการฝ่ายบริหาร สภาฯ ประกอบด้วย ตำแหน่ง นายกสภาฯ เป็นขุนนางชั้นเสนาบดี ตำแหน่งอุปนายกเป็นข้าราชการชั้นรองเสนาบดี ตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมายเป็นข้าราชการชั้นอธิบดี ตำแหน่งเลขานุการเป็นข้าราชการชั้นรองอธิบดี โดยรัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่ง ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : รายชื่อผู้ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสภาเผยแผ่พาณิชย์
ที่มา : พระบรมราชโองการ ประกาศ ตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์, 2463

รายชื่อ	ตำแหน่ง
มหาอำมาตย์เอก พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ	นายกสภาฯ
มหาอำมาตย์โท พระราชวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์	อุปนายกสภาฯ
พระยามโนปกรณนิติธาดา	ที่ปรึกษากฎหมายสภาฯ

ส่วนกรรมการสภาฯ ให้รวบรวมจากคณะทำงานในหน่วยงานที่มีผู้ดูแลและสนับสนุนด้านเศรษฐกิจ 6 หน่วยงาน ได้แก่ 1. รองเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ 2. รองเสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ 3. ผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวง 4. หัวหน้าดูแลการทศน้ำ 5. อธิบดีกรมสรรพากร และ 6. อธิบดีกรมศุลกากร ส่วนตำแหน่งที่ปรึกษาของสภาฯ มอบหมายหน้าที่ให้แก่ ที่ปรึกษาประจำกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ และที่ปรึกษาประจำกระทรวงเกษตรราธิการ

สภาเผยแผ่พาณิชย์เริ่มเปิดประชุมครั้งแรกวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2463 โดยพระเจ้าฟ้างุ้ม กรมพระจันทบุรีนฤนาถเป็นผู้กล่าวถวายนายงานแต่รัชกาลที่ 6 โดยเขียนรายงานถวายนายงานวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2463 (สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ, 2463) ความเปลี่ยนแปลงของประเทศสยาม ที่ได้รับการถ่ายทอดโดยกรมพระจันทบุรีนฤนาถ หลังจากที่รัชกาลที่ 6 มีพระราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ยกสถานะกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ขึ้นสู่ฐานะเทียบเท่ากับกระทรวง พร้อมกับให้มีที่ประชุมกรรมการ ชื่อว่า “สภาเผยแผ่พาณิชย์” บัญชากระทรวงพาณิชย์ในแผนงาน สำหรับวางนโยบายขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพาณิชย์ของประเทศ มีพระราชดำรัสให้นายกสภาฯ มีหน้าที่รวบรวมความเห็นของกรรมการ วิจัยและรวบรวมเป็นแนวทางดำเนินการ ทั้งในกระทรวงพาณิชย์ และหน่วยงานที่มีผู้บัญชาการดำรงตำแหน่งในสภาฯ เพื่อจะได้น้อมงานราชการทั้งหลาย ไปสู่ทางที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและการพาณิชย์ อีกทั้งบำรุงการค้าขายของบ้านเมืองตามยุคสมัย

กรมพระจันทบุรีนฤนาถ เล็งเห็นว่าแนวทางของรัชกาลที่ 6 ซึ่งวางรากฐานมานั้น เป็นแนวทางที่ดีต่อการปฏิบัติราชการตามที่มีพระบรมราชโองการสั่ง รวบรวมกระแสพระราชดำริห์ และพระราชประสงค์ กับทั้งพระบรมราชโองการ มารวบรวมประมวลขึ้นเป็นนโยบายหลักของสภาฯ คำกล่าวรายงานเปิดประชุมครั้งแรก ได้กล่าวถึงถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของประเทศสยามอย่างมีพลวัต อันเนื่องมาจากสาเหตุที่รัชกาลที่ 6 มีความใส่ใจพระทัยต่อประเทศที่ว่า

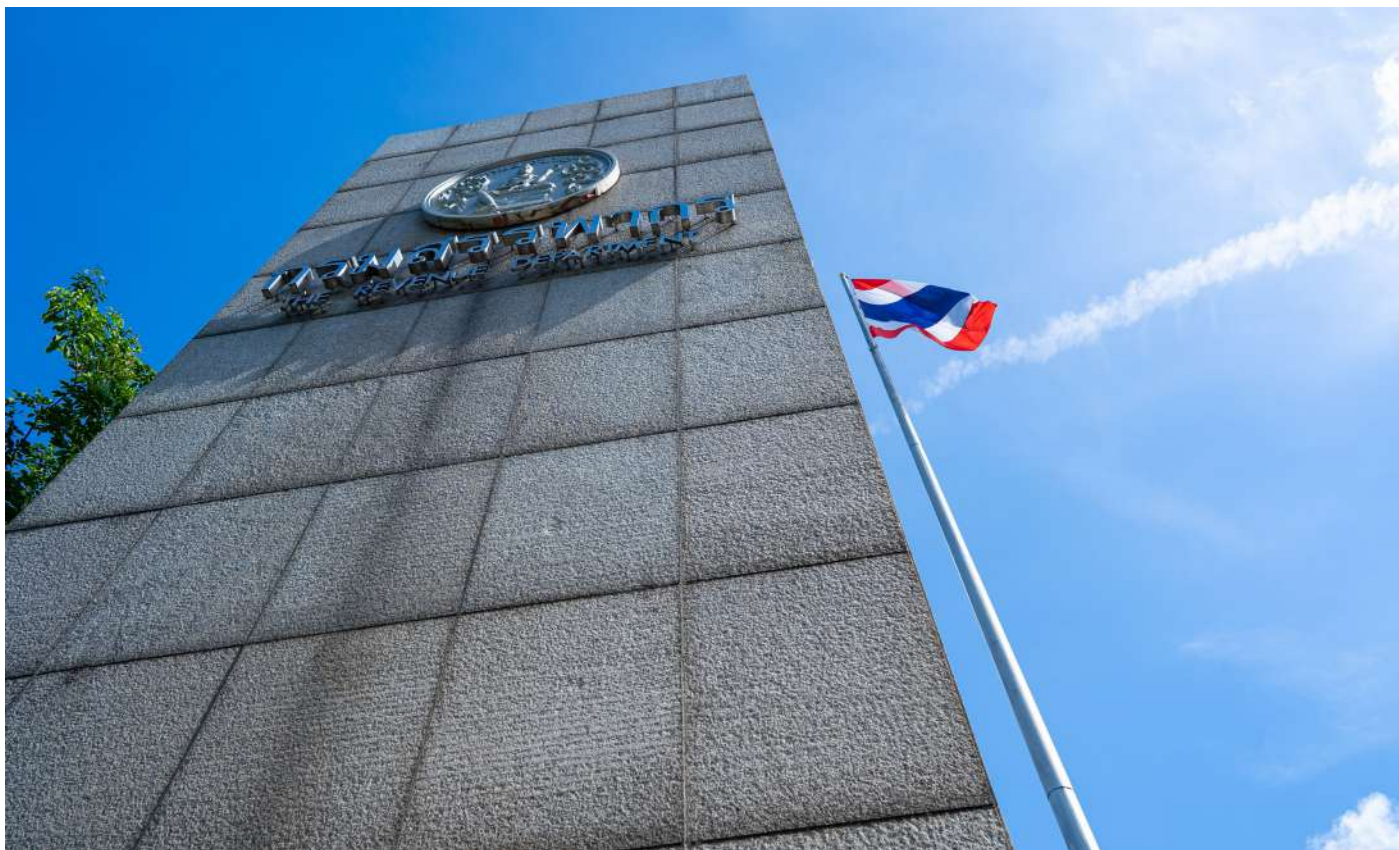
“...ในสมัยปัจจุบันนี้ บรรดาประเทศแลชาติทั้งหลายในโลก ย่อมเป็นประเทศแลชาติที่มั่นคง มีอำนาจใหญ่ เพราะหาใคร่พาณิชย์ของตนเป็นเครื่องส่งเสริมแลค้าจนความมั่นคงแลอำนาจ ย่อมมีขึ้นแลดำรงอยู่ ตามส่วนที่พาณิชย์ของตนแผ่ไปกว้างขวาง ฤๅ วนเวียนอยู่ในที่คับแคบ เมื่อได้ทรงพระราชวินิจฉัยดังนี้ จึงได้จ้มนางพระราชหฤทัย ซึ่งจะทรงทำนุบำรุงพาณิชย์ของไทยเฟื่องฟู...” (สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ, 2463)

ดังจะเห็นได้ว่าความปรารถนาที่จะได้เห็นเศรษฐกิจของประเทศสยามแผ่ขยาย และการที่จะได้เห็น การอุดหนุนการค้าขายของสยามให้เจริญยิ่งขึ้นนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคนในสังคม เช่น บรรดาข้าราชการ องค์การเอกชน และพลเรือน ฯลฯ แต่แนวทางที่จำนำไปสู่ความสำเร็จลุล่วงนั้น ทุกส่วนในประเทศยังคงประกอบกิจการด้านพาณิชย์ตามลักษณะของตน กระทั่งไม่สามารถวาง แนวทางที่จะเริ่มสร้างหน่วยงานที่สนับสนุนด้านเศรษฐกิจ จึงทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดไป (จำนง เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2561) โดยรวมความเห็นจากฝ่ายบริหารประเทศและจากต่างประเทศว่า “... ไทยเป็นคนเกียจคร้าน รัฐบาลต้องสอน ต้องบังคับ ต้องทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง ต้องทำเสียเอง...”

ความเห็นเรื่องความเกียจคร้าน นับว่าเป็นหนึ่งความเห็นที่ปรากฏกันอยู่บ่อยๆ แต่ทว่ากลับไม่สามารถ ทำให้เห็นภาพความเป็นจริงของสังคมประเทศสยามได้ทั้งหมด เนื่องมาจากผิดไปจากหลักคิดแบบสากล การกล่าวถึงความเกียจคร้านและเป็นเมืองที่ด้อยพัฒนาเช่นนั้น กรมพระจันทบุรีนฤนาถเห็นว่า ผู้วิจารณ์ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับสยาม และได้คำนึงถึงกาละ เทศะ รวมทั้งบริบทเฉพาะของสยาม รวมถึงขาดการอ้างอิงบนหลักสถิติ ฉะนั้นจึงไม่อาจเป็นที่ยอมรับได้ เนื่องจากการยกระดับด้านอาชีพ สู่ระบบเศรษฐกิจและการพาณิชย์ขนาดใหญ่ เป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองจากแรงผลักดันของ สังคม ซึ่งในช่วงแรกนั้นบทบาทของรัฐบาลที่มีต่อการประกอบอาชีพของราษฎร เป็นเพียงการให้ ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่วนที่ขาดแคลนเฉพาะส่วนเท่านั้น

สืบเนื่องจากพระราชประสงค์ที่จะทรงนำบูรณาการพาณิชย์ของประเทศ ซึ่งขณะดังกล่าวบ้านเมือง สยามยังเป็นประเทศใหม่ต่อการพัฒนาด้านพาณิชย์ ยังมีอุปสรรคอยู่มากมายที่จะต้องฝ่าอีกมาก เหตุเพราะราษฎรยังขาดความสามารถด้วยเหตุทุนน้อย การพัฒนาเศรษฐกิจและการพาณิชย์ นับว่าเป็นระดับมหากาต พระราชประสงค์ของรัชกาลที่ 6 ที่จะทรงทำบูรณาการพาณิชย์ จึงต้องพึงพา การกระจายองค์ความรู้และใช้สรรพกำลังอย่างมาก ด้วยเหตุดังกล่าวนี้นี้จึงทรงได้รวมหน่วยงานราชการ ที่มีหน้าที่เกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาด้านพาณิชย์ของประเทศ หวังให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารราชการ แผ่นดินอย่างมาก แต่ละหน่วยงานมีขอบเขตการทำงานที่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

มีหน้าที่จัดเก็บเงินอากร ผูกขาด และภาษีสรรพากร ภาษีศุลกากร แต่เดิมมีหน้าที่เพียงจัดเก็บเงินเข้าพระคลังหลวงสำหรับจ่ายในราชการ ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลิกเก็บอากรหวายและอากรบ่อนเบี้ย เมื่อปี พ.ศ. 2459 และ 2460 ส่งผลให้รัฐบาลเลิกเก็บอากรเหล่านี้ซึ่งมีมูลค่ามหาศาล ก็ยังเกิดเป็นปัจจัยเกื้อกูลเศรษฐกิจ เพราะต้องการให้เงินเหล่านี้กระจายไปสู่ตลาดและพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศสยาม จึงนับว่าการเลิกเก็บอากรหวายและบ่อนเบี้ยนั้นเป็นพระบรมราโชบายที่มีคุณูปการต่อประเทศชาติ

เมื่อปี พ.ศ. 2458 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมกรมสรรพากรทั้งในและนอก เข้ามารวมกับกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เพื่อปฏิรูปการจัดเก็บภาษีที่ทันสมัยขึ้น ซึ่งเดิมที่กรมสรรพากรมีหน้าที่เพียงเก็บภาษีอากรให้เข้าระบียบราชการ กล่าวคือการกำหนดสถานที่เก็บ วิธีที่เก็บ และอากรที่เก็บ แต่เมื่อได้มารวมในกระทรวงพระคลังฯ แล้ว นโยบายจึงได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ทางที่ดีขึ้น กล่าวคือการพิจารณาภาษีอากรโดยลักษณะสัดส่วนความจริง ตามวิธีการทางเศรษฐศาสตร์ อย่างมั่นคงและยึดหลักยุติธรรม อีกทั้งยังยกเลิกและลดหย่อนภาษีบางส่วนที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชาติ ดังนั้นกรมสรรพากรจึงเป็นอีกหน่วยงานที่มีส่วนสนับสนุนการพาณิชย์โดยตรง

ส่วนหน้าที่กระทรวงพระคลังมหาสมบัติอีกประการ คือ เป็นผู้กู้ยืมทุนทรัพย์มาใช้ในสาธารณะประโยชน์ ซึ่งเป็นรากฐานของการพาณิชย์ เช่น การสร้างรถไฟ การท่อน้ำ การหาทุนสนับสนุนสหกรณ์ ฯลฯ หน้าที่ของกระทรวงพระคลังฯ ดังกล่าวนี้นับว่าเป็นหน้าที่ด้านการพาณิชย์ที่สำคัญ

2. กรมรถไฟหลวง

การสร้างทางรถไฟของกรมรถไฟแต่เดิมมีวัตถุประสงค์แค่หาทำไรให้รัฐบาล โดยการอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎร ผลของรถไฟทำให้การส่งข่าวสารรวดเร็วและมีความสะดวกทางยุทธศาสตร์เป็นต้น เมื่อขยายโครงข่ายรถไฟหลายสายขึ้น ทำให้เป็นสิ่งที่พิสูจน์ให้เห็นประโยชน์ ว่ารถไฟเป็นอีกปัจจัยสนับสนุนการพาณิชย์ ตั้งแต่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมรถไฟสายเหนือและสายใต้เข้าเป็นกรมเดียวกันแล้วนโยบายของกรมรถไฟหลวงจึงคำนึงการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นหลัก

การสร้างถนนหลวงและถนนประจำท้องถิ่น เชื่อมต่อระหว่างเมืองและมณฑล วัตถุประสงค์เดิมที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการปกครองท้องถิ่น เป็นภาระงานของกระทรวงมหาดไทยและเทศาภิบาล จึงได้เป็นเจ้าหน้าที่จัดสร้างถนน กระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2457 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงคมนาคมเป็นเจ้าหน้าที่ และปัญหาได้เกิดขึ้นในการสร้างเส้นทางบก ดังรายงานในที่ประชุมเสนาบดีที่พระที่นั่งนครปฐม จึงได้พระราชทาน

พระบรมราชวินิจฉัย ให้วางนโยบายการพาณิชย์ควบคู่กับการสร้างเส้นทางบก และให้มีการวางแผนโครงการจัดสร้างถนนทั่วพระราชอาณาจักร โครงการจัดสร้างถนนทั่วประเทศได้วางแผนแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2460 ประจวบกับเป็นช่วงที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมทางรวมกับกรมรถไฟหลวง (ประกาศรวมกรมทางเข้าอยู่ในกรมรถไฟหลวง, 2460, หน้า 386) กรมรถไฟจึงได้รับเอาโครงการดังกล่าวรวมเข้าในนโยบายของกรมให้ดำเนินการร่วมกัน คือ การสร้างทางบกสำหรับอำนวยความสะดวกด้านเศรษฐกิจและพาณิชย์เป็นสำคัญ

3. กระทรวงเกษตรธิการ

ราชการของกระทรวงเกษตรธิการย่อมมีหน้าที่โดยตรงต่อการพาณิชย์ในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากเป็นหน้าที่ด้านอำนวยการ และทำนุบำรุงการเกษตร ซึ่งในสมัยรัชกาลที่ 6 ความอุดมสมบูรณ์ของบ้านเมือง จึงเป็นทำให้ประเทศสยามต้องพึ่งพาสลิกกรรมเป็นหัวใจของสำคัญในด้านพาณิชย์เดิมที่กระทรวงเกษตรธิการหลังจากแยกออกจากกระทรวงพระคลังมหาสมบัติใน พ.ศ. 2442 ได้เริ่มวางแผนจัดทำชลประทาน แต่ทว่ากลับยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถบังคับน้ำให้เป็นชลประทานสู่ท้องนาที่ปลูกข้าว หรือที่ดินที่ใช้ในการเกษตรอื่น ๆ

การทอน้ำ (ชลประทาน) ที่รัฐบาลจัดทำนี้ เป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นได้เพียง 7 ปีเข้าปีนี้ (พ.ศ. 2457-2463) จึงยังไม่เห็นผลลัพธ์ แต่เป็นสิ่งสำคัญต่อเศรษฐกิจ เพราะนอกจากประโยชน์ในการเพาะปลูก การชลประทานยังเป็นวิธีคมนาคมทางน้ำอีกด้วย เมื่อรวมกันกับกิจการของกรมรถไฟหลวง ทำให้คมนาคมของประเทศสยาม มีการคมนาคม

ครบถ้วนทั้งทางบกและทางน้ำ การชลประทานจึงเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ที่ควมได้รับการสนับสนุนจาก ภาครัฐ

ดังนั้นหน้าที่ของกระทรวง เกษตรธิการที่จะได้รับการบรรจุ ไว้ในแผนนโยบายด้านพาณิชย์ ที่สำคัญยังมีอีก 2 ประเภท ได้แก่ 1. การบำรุงและทดลองเพาะ ปลูกพืช 2. การเลี้ยงและการรักษา ปศุสัตว์ กล่าวคือ การบำรุงและ ทดลองการเพาะปลูกพืช เช่น การทดลองดิน การเลือกพันธุ์ไม้ ที่เป็นอาหารได้หรือมีมูลค่าทาง เศรษฐกิจ การทดลองหาวิธีเพาะ ปลูกที่ได้ผลดีที่สุด เป็นต้น

การรักษาปศุสัตว์ เช่น การจัดหาวิธีป้องกันโรคระบาด ตลอดจนหาวิธีเลี้ยงสัตว์ให้มีจำนวนมาก เพื่เน้นการเพาะเลี้ยงสัตว์ในทาง เศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว เป็นต้น งานทั้ง 2 ประเภท ได้เริ่มทดลอง บ้างแล้วแต่ยังไม่ประสบผลที่ยั่งยืน เนื่องจากการทดลองเท่านั้น จึงได้เลิกล้มโครงการไป ซึ่งหากจะพลิกฟื้นโครงการทั้ง 2 ประเภท คาดว่าจะมีอุปการในการทำนุบำรุงการค้าขายของ ประเทศในอนาคต

4. กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์

กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2458 แล้วให้ยกขึ้นเป็นกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมี หน้าที่สนับสนุนด้านเศรษฐกิจและการค้าโดยตรง หน้าที่เมื่อยังเป็น กรมขึ้นสังกัดกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีหน้าที่หลัก 5 ข้อ ได้แก่

1. การทำสถิติพยากรณ์ รวมถึงงานทั่วไปในประเทศสยาม (General Statistics of Siam) หน้าที่นี้ควรจะมอบคืนให้กระทรวงพระคลัง มหาสมบัติทำต่อไป ส่วนการรวมสถิติพยากรณ์เฉพาะในด้าน เศรษฐกิจและการพาณิชย์ให้เห็นมิติที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น เชื่อว่าจะส่งผลดีต่อรัฐบาลในการใช้เป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจ ด้านอื่น ๆ ต่อไป

2. การรวบรวมความรู้เรื่องตลาดค้าขาย และการค้าขายของโลก ทั่วไป อีกทั้งวิธีค้าขายและสินค้าในประเทศ เพื่อประโยชน์ที่จะ หาตลาดจำหน่ายสินค้าให้แก่ราษฎรและผู้ประกอบการรายใหญ่ หรือประกอบธุรกิจพาณิชย์ โดยรัฐบาลชักนำให้ส่งสินค้าโดย ปริมาณที่มากขึ้น รวมทั้งประกอบธุรกิจที่ต่างออกไปจากที่เคยทำ อยู่แล้ว สิ่งเหล่านี้รวมอยู่ในการจำแนกความรู้ทางเศรษฐกิจ (Commercial Information Bureau and Museum) ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญ ของกระทรวงพาณิชย์

3. การสำรวจและแสวงหาพันธุ์ไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจ (Economic Botanical Researches) ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้จัดขึ้น เป็นแผนกใหญ่ของสถานจำแนก ความรู้ทางพาณิชย์เมื่อต้นปี พ.ศ. 2563

4. การทดลองและสำรวจแยกธาตุโลหะ และวัสดุที่จะใช้ในการสร้างสินค้าด้วย ในสถานทดลองหรือศาลาแยกธาตุของรัฐบาล (Government Analytical Laboratory) ซึ่งได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2460

5. การตั้งสหกรณ์ แนะนำและให้ความรู้แก่ประชาชนรวมกันตั้งเป็นสมาคม สำหรับกู้ยืมเงินเป็นทุนเพื่อประโยชน์ต่อการลดหนี้สินในระดับชุมชน

ดังนั้นหน้าที่ทางราชการของกระทรวงและกรมที่กล่าวมาข้างต้นเหล่านี้ เป็นหน้าที่ซึ่งรัชกาลที่ 6 ได้มีพระบรมราชโองการ หรือได้พระราชทานพระบรมราชานุมัติ ให้วางแผนนโยบายองค์การเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและการค้าของประเทศ หากว่ายังคงปล่อยให้แต่ละหน่วยงานแยกหน้าที่กันทำต่อไป ไม่ก่อให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้แก่การพัฒนาประเทศสยามได้ ฉะนั้นการตั้งจุดมุ่งหมายจากผลสำเร็จ (coordinate) และปฏิบัติงานให้สอดคล้องตามทิศทางเดียวกัน (cooperate) จึงได้มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์

กรมพระจันทบุรีนฤนาถ ในฐานะนายกสภาฯ ได้กำหนดแนวทางการทำงานของสภาเผยแผ่พาณิชย์ ที่คาดว่าจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศสยาม สามารถจัดแบ่งนโยบายออกเป็น 7 ประการ ดังตารางที่ 2

ข้อ	นโยบาย
1	การจัดการบังคับน้ำ เพื่อเป็นการให้ผลประโยชน์แก่ที่ดินของราษฎรในการทำเกษตรกรรม
2	รวบรวมความรู้ และแนะนำให้ราษฎรด้านเกษตร และการรักษาปศุสัตว์ เพื่อพัฒนาให้มีมาตรฐานและปริมาณมากเพียงพอต่อการเป็นสินค้าสำหรับส่งออก
3	การสร้างและรักษารถไฟ ถนน คูคลอง เพื่อเป็นการเปิดเส้นทางลำเลียงขนส่งสินค้า และการคมนาคมที่สะดวกทั่วทั้งประเทศ ทั้งทางบกและทางน้ำ รวมถึงทะเล
4	การหาตลาดจำหน่ายสินค้า และโน้มน้าวให้ราษฎรให้ประกอบธุรกิจกับต่างประเทศ
5	การพิจารณาจัดเก็บภาษีอากร เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่เกื้อกูลกับการพัฒนาเศรษฐกิจ
6	การให้เงินอุดหนุนราษฎร เพื่อให้เป็นธุรกิจที่พึ่งพาตนเองได้ อีกทั้งทำธุรกิจโดยคำนึงถึงผลตอบแทนในระดับวงกว้าง
7	การจัดหาทุนสำหรับสนับสนุนงานสาธารณะประโยชน์ที่ยกระดับเศรษฐกิจของประเทศ

ตารางที่ 2 : นโยบาย 7 ข้อ ของสภา
เผยแผ่พาณิชย์
ที่มา : สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ,
2463

จากตารางนโยบาย 7 ข้อ ของสภาเผยแผ่พาณิชย์ข้างต้น ล้วนเป็นนโยบายที่สมควรแก่เหตุผล และเป็นสิ่งที่รัฐบาลพึงกระทำ เพราะเป็นวิธีการที่ต่างประเทศได้ใช้มาแล้วและก่อให้เกิดด้วยผลดีก็หวังว่าจะช่วยเศรษฐกิจและการค้าของประเทศสยาม ให้ดำเนินไปรวดเร็วกว่าที่ดำเนินมาแล้ว แต่หน้าที่ของสภาเผยแผ่พาณิชย์ยังไม่ได้ยุติแต่เพียงเท่าที่กำหนดไว้ 7 ข้อ ยังจำเป็นที่จะต้องดำเนินการบูรณาการหน่วยงานและจัดการกับทรัพยากร เพื่อเปลี่ยนทรัพยากรธรรมชาติเข้าเป็นส่วนหนึ่งของฐานเศรษฐกิจของชาติ เช่น ป่าไม้ และกิจการของกรมราชโลหกิจ สภาเผยแผ่พาณิชย์จะเริ่มเข้าไปวางแผนและกำหนดขอบเขตพื้นที่ เช่น การกำหนดเขตที่ดินที่เหมาะสมแก่เพาะปลูก หรือเขตรักษาพันธุ์พืช เป็นต้น โดยจะมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงเกษตรธิการ

ส่วนที่กระทรวงพาณิชย์จะเป็นผู้รับเป็นหน้าที่รับผิดชอบยังมีอีก 3 อย่าง คือ 1. การศึกษากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สัญญาทางพระราชไมตรีกับนานาประเทศ เพื่อที่จะได้สามารถวิเคราะห์แก้ไขเหตุขัดข้อง พร้อมทั้งหาแนวทางที่จะส่งเสริมการค้าให้เจริญยิ่งขึ้น เช่น การประกาศและรักษามาตราวัดชั่งตวง รับจดและรักษาทะเบียนบริษัทพาณิชย์ และจดทะเบียนกรรมสิทธิ์สินค้า เป็นต้น 2. การคุ้มครองรักษาบริษัทพาณิชย์ที่รัฐบาลสนับสนุนโดยตรง ซึ่งในสมัยรัชกาลที่ 6 มีเพียงบริษัทเดียว คือ พาณิชยนาวีสยาม และ 3. การจัดตั้งสหกรณ์ให้แพร่ขยายทั่วประเทศ การตั้งสหกรณ์นั้นจำเป็นต้องเริ่มทันใด เพราะเป็นการสร้างทุนและให้อิสระแก่ผู้ประกอบการค้า สำคัญมากเท่ากับการสร้างระบบคมนาคมและการชลประทาน แต่การที่จะได้เริ่มทำสหกรณ์นั้น สภาฯ จะได้ปรึกษากันโดยละเอียดถึงวิธีที่จะจัดตั้ง และกำหนดวิธีหาทุนสำรองที่จะลงทุน เพื่อไม่ให้ต้องจ่ายพระราชทรัพย์เกินกว่าที่ควร

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในสมัยรัชกาลที่ 6 ประเทศสยามเริ่มมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการค้าอย่างมาก การวางระบบสาธารณูปโภคได้เปลี่ยนความหมายมากกว่าสำหรับเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎร หากแต่มีคุณูปการสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุน การจัดตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์ขึ้นมา จึงสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศสยามอีกชั้น ที่เป็นการยกระดับสินค้าและการเน้นการผลิตปริมาณที่มาก นอกจากนี้ยังเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารราชการแผ่นดิน โดยบูรณาการหน่วยงานต่างๆ ให้มีส่วนช่วยขับเคลื่อนกิจการด้านพาณิชย์ การก่อตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์จึงเป็นมากกว่าการสนับสนุนให้ประเทศสยามมีฐานเศรษฐกิจที่มั่นคง หากแต่ยังมีคุณูปการต่อการยกระดับชีวิตของราษฎร และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่ตระหนักถึงการผลิตปริมาณมากสำหรับการส่งออกอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

จำนง เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2561, 9 มกราคม). จุดอ่อนของคนไทย ในสายตาต่างชาติ นิสัยไทย. ศิลปวัฒนธรรม.

ประกาศรวมกลมทางเข้าอยู่ในกรมรถไฟหลวง, (2460, 5 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 34 ตอน 0 ก, หน้า 386.

พระบรมราชโองการ ประกาศ ตั้งสภาเผยแพร่พาณิชย์. (2463, 21 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 37 ตอน 0 ก, หน้า 160-162.

สุริชัย โกศัยยะวัฒน์. (2549). การพัฒนาการศึกษาในราชสำนักก่อนสมัยปฏิรูปในสมัยรัชกาลที่5: การวางรากฐานการศึกษาแบบเป็นทางการและเป็นสากลของไทย. วารสารศึกษาศาสตร์. 17(2), หน้า 1-16.

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. (2463, 7 ธันวาคม). กต 35/22. เอกสารกระทรวงการต่างประเทศ “จ้าง กัปตันแมคเคนซีเข้ามาเป็นผู้แต่งหนังสือ”

King Chulalongkorn's Reign. (1910, 24 October). The Singapore Free Press and Mercantile Advertiser, p. 8.

My GPF & My GPF Twins

“รู้ ลอง เลือก เพื่อเกษียณที่ดีกว่า” / Choose , My Choices

My GPF & My GPF Twins บนแอปพลิเคชัน กบข. เวอร์ชันล่าสุด เมนูสำคัญที่จะช่วยให้สมาชิกบริหารเงิน กบข. อย่างเข้าใจ เพื่อวันเกษียณที่ดีกว่าจากทางเลือกหลากหลายที่ กบข. ออกแบบให้สำหรับคุณ

- ✓ **ได้รู้** ประมาณการเงิน กบข. ในวันเกษียณ
- ✓ **ได้ลอง** ปรับอัตราออมเพิ่มและแผนการลงทุนตามใจคุณ
- ✓ **ได้เลือก** ทางเลือกวันเกษียณสำหรับคุณตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้วยการเปรียบเทียบกับ Twins ของคุณ

ดาวน์โหลด/อัปเดตแอป
สแกนเลย!

ดูประมาณการเงิน กบข. และเปรียบเทียบกับ Twins ของคุณ เพื่อวันเกษียณที่กว่าได้แล้ววันนี้!

1

ตั้งเป้าหมาย

“วันที่คุณเกษียณ
อยากระมีเงินใช้จ่าย
เดือนละเท่าไร?”

2

My GPF “ประมาณการ ปัจจุบัน”

ดูประมาณการเงิน
กบข. ในวันเกษียณ
จากอัตราออมเพิ่ม
แผนการลงทุน
ในปัจจุบัน โดยคำนวณ
จากสมมติฐานต่าง ๆ*

3

สร้าง Twins ของคุณ เพื่อดูประมาณการเงิน กบข.

My Twin 1 “ลองเลือก ลองคำนวณ”

Twin ของสมาชิก
ที่ปรับได้ตามใจ

ทดลองปรับอัตราออมเพิ่ม
และเลือกแผนการลงทุน
ตามใจคุณ เพื่อดู
ประมาณการเงิน กบข.

My Twin 2 “ลองดู รู้ทางเลือก”

Twin ของสมาชิก
ที่ กบข. ออกแบบให้

กบข. ออกแบบทางเลือก
ที่จะช่วยให้สมาชิกมีโอกาส
ได้ประมาณการเงิน กบข.
ตามเป้าหมายที่คุณตั้งไว้

4

เปรียบเทียบ ประมาณการเงิน กบข.

ติดตามและเปรียบเทียบ
ประมาณการเงิน กบข.
ในวันเกษียณระหว่าง
ตัวคุณในปัจจุบัน
กับ Twins ของคุณ
หรือ เพื่อนสมาชิกที่มี
ความใกล้เคียงกับคุณ**

สมาชิกสามารถติดตามเปรียบเทียบประมาณการเงิน กบข. กับ Twins ของคุณ เพื่อประเมินดูว่า
ควรเลือกอัตราออมเพิ่มหรือเลือกแผนการลงทุนแบบไหน ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายวันเกษียณที่ตั้งไว้

*ยอดเงินที่แสดงในเมนูนี้เป็นการประมาณการโดยคำนวณด้วยแบบจำลองทางสถิติซึ่งอาศัยข้อมูล
จากการประเมินสถานการณ์การลงทุน รวมทั้งสมมติฐานต่าง ๆ

**คำนวณจากข้อมูลสมาชิกที่บรรจุเข้ารับราชการปีเดียวกัน จะเกษียณปีเดียวกัน และมีเงินเดือนใกล้เคียงกับสมาชิก

สมมติฐานการคำนวณ
สแกนเพื่ออ่าน!

ทุกคำถามของสมาชิก สอบถามได้ทุกวัน LINE กบข. @gpfcommunity

รวมทุกบริการที่สมาชิกตามบ่อย ไม่ว่าจะเป็น ตรวจสอบยอดเงิน แจ้งออมเพิ่ม เลือกแผนการลงทุน
ดาวน์โหลดใบแจ้งยอด แก้ไขข้อมูลส่วนตัว รับสิทธิพิเศษ และสะสม GPF Point ฯลฯ

แอดไลน์ สแกนเลย!

ครบรอบวันสถาปนา
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
FISCAL POLICY OFFICE

61
YEARS
FISCAL POLICY OFFICE

ส เสนอแนะอย่างมีหลักการ
ศ ศึกษาโดยไม่หยุดนิ่ง
ค คนคลังที่มีคุณภาพ

วารสารการเงินการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์: 02 273 9020 ต่อ 3254 (คุณนรพัชร), 3169 (คุณรัตนา), 3512 (คุณคงขวัญ)
โทรสาร: 02 273 9139 E-mail: fpojournaleditor@gmail.com